

**Vilniaus universiteto Teisės fakulteto
Civilinės teisės ir civilinio proceso katedra**

Lauryno Kasiulyno,
V kurso, komercinės teisės
studijų atšakos studento

Magistro darbas

**Bendrijos dizainas: Vidaus rinkos harmonizavimo tarnybos
ir EB teismų praktika**

Vadovas: lekt. Gediminas Pranevičius

Recenzentas: asist. Jūratė Truskaitė

Vilnius, 2009.

Turinys

Ižanga	2
1) Bendrijos dizaino ištakos ir tikslai	7
2) dizaino teisinis reguliavimas iki reformos.....	8
3) Bendrijos dizaino reforma	11
4) Bylinėjimosi sistema	14
5) Dizaino apibrėžimas.....	16
6) Dizaino naujumo ir individualių savybių santykis.....	19
7) Dizaino naujumas	21
8) Atskleidimas	23
8.1) Bendrijoje veikiantys atitinkamos srities specialistai	24
8.2) Atskleidimo prezumpciją sudarančios aplinkybės.....	26
8.3) Įrodymai.....	29
8.4) Neregistruotojo Bendrijos dizaino atskleidimas.....	31
8.5) Neregistruotojo Bendrijos dizaino galiojimo prezumpcija	34
9) Individualios savybės	35
9.1) Informuotas vartotojas	35
9.2) Dizainerio laisvė.....	39
9.3) Bendras išpūdis.....	42
9.3.1) Lyginimo objektai	42
9.3.2) Registracija – Bendrijos dizaino apsaugos ribos.....	43
9.3.3) Sudėtinio gaminio samprata, sudedamosioms dalys	45
9.3.4) Skirtingas bendro išpūdžio testas. Bendro išpūdžio nustatymo gairės	46
10) Kiti bendrijos dizaino negaliojimo pagrindai	51
10.1) Techninės funkcijos sąlygojamas dizainas ir jungiamųjų detalių dizainas	51
10.2) Bendrijos dizaino prieštaravimas viešai tvarkai ar geros moralės principams	52
10.3) Prieštaravimas tarp Bendrijos dizaino ir ankstesnio dizaino	53
10.4) Skiriamojo ženklo naudojimas	53
Išvados.....	56
Literatūros sąrašas.....	58
Santrauka.....	72
Summary	73

IŽANGA

Darbo aktualumas

Intelektinės veiklos rezultatų apsaugai (tarp jų ir dizainui) nemenką reikšmę turi aplinkybė, ar kitos valstybės pripažįsta ir saugo šiuos objektus tokia pačia apimtimi ir mastu, kaip tai reglamentuojama kilmės šalyje. Jei apsaugos lygis žemesnis arba apskritai nėra garantuojama jokia apsauga, kūrėjų ambicijos produktyviai dirbti vienoje ar kitoje intelektinės veiklos srityje sumažėja, dėl to nukenčia ir viešasis interesas, nes visuomenei nėra prieinama tai, kas būtų buvę sukurta ateityje. Tarptautinis bendradarbiavimas intelektinės teisės apsaugos srityje susijęs su tuo, jog intelektinės veiklos rezultatai gali lengvai cirkuliuoti rinkoje, be to, daugumą iš jų įmanoma nesunkiai atgaminti, o internetas suteikia galimybę be ypatingų kliūčių perduoti intelektinės veiklos produktus per valstybės skiriančias sienas. Šie išsakyti pastebėjimai nėra originalūs, nes jau 1883 m. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės saugojimo¹ buvo bandoma sureguliuoti tam tikrus apsaugos klausimus tarptautiniu mastu.

Per pastaruosius tris dešimtmečius intelektinės nuosavybės teisė Europos Sąjungos (toliau – ES) mastu patyrė rimtą transformaciją. Nacionalinis reguliavimas, kuris nėra kildinamas iš ES institucijų vykdomos politikos, intelektinės teisės srityje tapo minimalus, išskyrus patentų teisę, visa kita beveik pilnai harmonizuota.² Dizaino teisės aspektu kai kas šiuos pasikeitimus įvardina kaip didžiausius per visą šimtmetį.³ Tokia plėtra susijusi su dviejų ES teisės aktų priėmimu: 1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl teisinės dizaino apsaugos 98/71/EB⁴ (toliau – Direktyva) ir 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamentas dėl Bendrijos dizainų (EB) Nr. 6/2002⁵ (toliau – Reglamentas).

Teisės vienodinimas dizaino srityje implikuoja intensyvesnę nacionalinių valstybių narių teismų subordinaciją Europos Bendrijų Teisingumo (toliau – ETT) bei Pirmosios instancijos teismo jurisprudencijos atžvilgiu. Vadinasi, teisėjas atsakymo į klausimą, ką galėtų reikšti viena ar kita minėto teisės akto nuostata, turi ieškoti ne pats vienas, bet interpretuodamas aukščiau minėtų ES teismų pozicijas.⁶ Deja, kol kas nėra nė vieno ETT ar Pirmosios instancijos teismo sprendimo, susijusio su Direktyvos ar Reglamento normų

¹ 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės saugojimo (1967 m. liepos 14 d. Stokholmo akto redakcija) (Valstybės žinios, 1996, Nr. 75-1796).

² TRITTON, Guy, *et al. Intellectual Property in Europe*. 3rd ed. London: Sweet & Maxwell, 2008, p. vii.

³ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. li.

⁴ OL 1998, L 289/28.

⁵ OL 2002, L 3/1.

⁶ *Cit. op.* 2, p. vii

aiškinimu, tad nacionaliniai teismai yra palikti be autoritetingo atskaitos taško interpretacijai. Visgi, egzistuojančiam vakuumui užpildyti galima naudoti kitus teisės šaltinius: pirma, *travaux préparatoires*; antra, teisės doktrinoje reiškiamas pozicijas; trečia, Vidaus rinkos derinimo tarnybos⁷ (toliau – Tarnybos) bei valstybių narių teismų praktiką⁸. Šioje vietoje reikėtų įvardinti magistro darbe nagrinėjamos temos aktualumą (problematiką) – t.y., tiek Tarnybos, tiek valstybių narių teismai yra linkę skirtingai interpretuoti tas pačias teisės normas, o kartais net identiškuose ginčiuose primami skirtingi sprendimai. Pripažįstama, kad tokie atvejai yra neišvengiami.⁹ Kaip ryškiausia tokios teismų sprendimų kolizijos pavyzdį būtų galima įvardinti ginčą dėl Bendrijos dizaino, kurį 6 valstybėse narėse nagrinėjo 24 teisėjai paskelbę 12 sprendimų, tačiau tik keli iš šių teismų atsakovo dizaino sukuriama bendrą išpūdį pripažino besiskiriančiu nuo registruotojo Bendrijos dizaino, dauguma priėjo priešingos nuomonės.¹⁰ Be jokios abejonės, tokie precedentai daro neigiamą įtaką vieningai ES rinkai, be to, skirtinga praktika iš dalies paneigia Reglamente išskeltus tikslus Bendrijos dizainui suteikti vienodą apsaugą visoje Bendrijos teritorijoje. Juk būtent apsaugos vienodumas yra vienas iš tų kriterijų, kuriuo matuojama šio teisinio instrumento vertė.

Reglamentas suteikia plačią kompetenciją nacionaliniams teismams spręsti ginčus dėl Bendrijos dizaino, todėl nagrinėjant tokias bylas Lietuvoje yra tikimybė susidurti su dizaino apsaugai keliamų reikalavimų aiškinimo praktikos trūkumu. Analogiški sunkumai gali kilti ir Lietuvos Respublikos Valstybinio patentų biurui dėl nacionalinio dizaino registracijos, nes nacionaliniam dizainui keliami *esminiai* (paryškinta autoriaus) reikalavimai yra tokie patys kaip ir Bendrijos dizainui, todėl manytina, kad ankstesnėje pastraipoje įvardinti probleminiai aspektai pagrindžia nagrinėjamos temos aktualumą.

---

⁷ Angl. - *Office for Harmonisation in the Internal Market (Trade Marks and Design.)*

Į apeliacinės tarybos sprendimus nacionaliniai dizaino teismai turėtų atsižvelgti. Žr. Generalinio Advokato 2002-01-17 d. nuomonę byloje C-291/00, *S.A. Societe LTJ Diffusion v. SA SADAS*, cituojama iš MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. liii.

⁸ Panašią poziciją galima rasti MACQUEEN, Hector; WAELDE, Charlotte ir LAURIE Graeme. *Contemporary intellectual property– law and policy*. 2nd ed. Oxford University Press, 2007, p. 262.

⁹ HEADDON, Toby. Community Design Right Infringement: An Emerging Consensus Or a Different Overall Impression. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2007, nr. 29(8), [žiūrėta 2009-02-23], p. 336-339. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

¹⁰ STONE, David. Some clarity, some confusion: 12 P&G v Reckitt Benckiser decisions help explain registered Community designs. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2008, nr. 3, [žiūrėta 2009-02-16], p. 376-385. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

Darbo tikslas

Magistro darbe pateikiama Tarnybos ir Bendrijos teismų praktikos analizė Bendrijos dizaino pripažinimo negaliojančiu aspektu bei atskleidžiama, kokie dizaino apsaugos aspektai skiriasi ar sutampa. Taip pat siekta nustatyti, kaip tokia praktika atrodo doktrinoje reiškiamų pozicijų kontekste.

Autoriaus nuomone, įvykdyti magistro darbe iškeltą tikslą padės toliau nurodyti uždaviniai: *i)* išnagrinėti svarbiausius Tarnybos ir Bendrijos teismų sprendimus, kuriuose reiškiamos principinės pozicijos vienu ar kitu Bendrijos dizaino negaliojimo aspektu; *ii)* išsiaiškinti, kokia nuomonė vyrauja *travaux préparatoires* bei teisės doktrinoje; *iii)* išvelgti bendras tendencijas ir sukritikuoti nepagrįstas Tarnybos ar teismų pozicijas.

Darbo objektas

Magistro darbo objektas yra Tarnybos ir EB teismų praktika. Visgi, reikėtų patikslinti, jog didžioji dauguma darbe paminėtų sprendimų yra priimti specializuotų Bendrijos dizainų teismų.¹¹ Tokių institucijų atsiradimas turi tikslą skatinti teisėjų specializaciją, kas savo ruožtu sudaro prielaidas formuoti vieningai praktikai. Dėl to ne tik teismų sprendimai tampa labiau nuspėjami, bet ir sumažėja bylinėjimosi išlaidos.¹² Lietuvoje pirmos instancijos teismas ginčiuose dėl Bendrijos dizaino pažeidimo ir galiojimo yra Vilniaus apygardos teismas¹³, kurio sprendimai pagal civilinio proceso normas gali būti skundžiami Lietuvos Apeliaciniam teismui. Taip pat bus nagrinėjamos kai kurių valstybių kasacinės instancijos teismų pozicijos.

Apžvelgta Tarnybos ir teismų praktika, kuri siejasi su dažniausiai pasitaikančiais Bendrijos dizaino pripažinimo negaliojančiu pagrindais, nes aiškinant jų kriterijus ir sąlygas nustatomos dizaino apsaugos ribos. Tokį darbo autoriaus pasirinkimą lėmė aplinkybė, jog būtent negaliojimo pagrindai ir jų sąlygų aiškinimas yra ta Reglamento sritis, kurios atžvilgiu Tarnyba bei EB teismai turi daugiausia sąlyčio taškų.

Didžiausias dėmesys bus skiriamas tiems aspektams, kurie yra labiausiai neaiškūs bei skirtingai traktuojami praktikoje: informuoto vartotojo koncepcija bei bendro įspūdžio nustatymas. Taip pat bus minimi ir kiti apsaugos kriterijai: tinkamas dizaino atskleidimas, dizainerio laisvė. Dėl darbo apimties nebus paliestos pozicijos, susijusios su ginčų jurisdikcija bei procedūrinėmis taisyklėmis, nors galima pastebėti tendenciją, kai Bendrijos

---

¹¹ Reglamento 80 str. 1d.

¹² MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 267.

¹³ Lietuvos Respublikos dizaino įstatymo (su pakeitimais ir papildymais). (Valstybės žinios, 2002, Nr. 112-4980). 46 str. 2d. 4p.

teismai skirtingai interpretuoja jiems Reglamento suteiktus įgaliojimus ir nubrėžtas kompetencijos ribas.

Darbo tyrimo metodai

Darbo objekto tyrimui naudoti istorinis, gramatinis – lingvistinis, loginis – sisteminis, aprašomasis, lyginamasis teisės tyrimo metodai.

Istorinio teisės aiškinimo metodo pasitelkimas buvo būtinas, nes prieš priimant Bendrijos dizaino teisę vienodinančius aktus buvo išleista bei paskelbta daug projektų, pasiūlymų bei kitų dokumentų, kurių negalima ignoruoti interpretuojant nevienareikšmes Reglamento nuostatas. Tikroji šio teisės akto kūrėjų valia bus aiškinama naudojant ir gramatinį – lingvistinį metodą.

Loginio – sisteminio metodo pagalba yra aiškinami teisės aktuose, doktrinoje, Tarnybos ir teismų praktikoje suformuotų koncepcijų tarpusavio ryšiai bei santykiai. Šis teisės aiškinimo būdas taip pat naudingas formuojant išvadas, apibendrinimus, kritikuojant tam tikras nuomones ar sampratas.

Kadangi magistro darbas tiria Tarnybos bei teismų praktiką, aprašomasis metodas naudotas pateikti minėtų institucijų sprendimuose išreikštų nuomonių bei pozicijų pateikimui.

Lyginamasis metodas pasitelktas Tarnybos bei valstybių narių teismų praktikos sugretinimui bei tapačiai ar skirtingai traktuojamų aspektų išvelgimui.

Darbo originalumas

Autorius šio magistro darbo originalumą grindžia tuo, jog lietuvių kalba nepavyko surasti jokių mokslinių darbų, kuriuose būtų nagrinėta Tarnybos ar EB teismų praktika Bendrijos dizaino srityje. Pasisekė aptikti tik vieną mokslinį straipsnį bei magistro darbą, susijusius su apsaugos sąlygų aiškinimu, tačiau autoriai teismų praktikos neanalizavo.¹⁴ Užsienio literatūroje taip pat nėra išsamesnių koncentruotų studijų, aptinkami tik kai kurių sprendimų komentarai. Tiesa, galima daryti išlygą dėl Tarnybos praktikos, nes Europos prekių ženklų savininkų asociacijos (MARQUES)¹⁵ dizaino grupė laikas nuo laiko išleidžia Tarnybos sprendimų apžvalgas.

---

¹⁴ ŽIBŪDIENĖ, Irida. Naujumas ir individualios savybės – dizaino teisinės apsaugos sąlygos (kai kurie teoriniai ir praktiniai aspektai). In *Jurisprudencija*. 2005, nr. 67(59). [Žiūrėta 2009-03-10], p. 110-119.

SKAVRONSKAS, Mindaugas. *Bendrijos dizaino teisinės apsaugos sistema: magistro tezės*. Vilnius: Vilniaus universitetas. Teisės fakultetas, 2005.

¹⁵ <http://www.marques.org>

Naudoti šaltiniai

Kadangi specialios literatūros lietuvių kalba nėra, darbo autorius rėmėsi teisine literatūra anglų kalba. Būtų galima išskirti *G. Tritton, D. Musker, D. Stone, A. Kur, I. Peris* darbus. Autoriaus darbo pagrindas buvo *H. Hartwig* bei MARQUES grupės apžvalgos, apėmusios tiek Tarnybos, tiek Bendrijos teismų praktiką. Pagrindinis pozityviosios teisės šaltinis – jau minėtas Reglamentas. Teismų praktikoje figūruoja Didžiosios Britanijos, Vokietijos, Austrijos teismų, Ispanijos sprendimuose randamos pozicijos.

1) BENDRIJOS DIZAINO IŠTAKOS IR TIKSLAI

Intelektinės nuosavybės teisės, ypač dizaino ir prekių ženklų, yra esminis įrankis sukurtai pridėtinei vertei išsaugoti.¹⁶ Puikus dizainas patraukia dėmesį, pagerina prekės savybes, mažina gamybos sąnaudas ir suteikia gaminiui didelį konkurencinį pranašumą tikslinėje rinkoje.¹⁷ Informacinių technologijų plėtros nulemtas informacijos prieinamumas skatina ypač aršią konkurenciją prekių ir paslaugų rinkose, o padidėjusi vartotojų gerovė ir suvokimas reiškia, kad įmonės tiesiog privalo į savo produktus įdėti pridėtinės vertės, kuri gali būti suvokiama kaip technologija, dizainas ar prekės ženklas, tam kad laimėtų ir išlaikytų savo rinkos dalį. Kai tik prekės išvaizda tampa verta trečiųjų asmenų kopijavimo, kyla klausimas, ar saugoti šią vertybę teisės normomis, ir jei taip, tai kokia apimtimi ir sąlygomis.

Nors Paryžiaus konvencija pasiekė tam tikrų vienodinimo rezultatų, bet jie negalėjo būti pakankamai veiksmingi jau vien dėl to, kad buvo neišspręstas dizaino definicijos klausimas. Kiekvienai valstybei buvo palikta teisė nutarti ką ji laikys dizainu ir kaip jį saugos.¹⁸ Nenustačius dizaino ribų negalima nurodyti ir objekto, kuriam teikiama teisinė apsauga.¹⁹ Dizaino teisės vienodinimui didelio poveikio nepadarė ir vėlesnės tarptautinės konvencijos, nors visos ES narės buvo prie jų prisijungusios: 1960 m. Hagos sutartis dėl tarptautinio pramoninio dizaino registravimo²⁰, TRIPS²¹.

Bendrijos dizaino ištakos siekia 1960–uosius, kai Europos Komisija ėmėsi iniciatyvos harmonizuoti patentų, prekių ženklų ir dizaino teisinį reglamentavimą.²² Jei iš pradžių dar būta nuomonių, kad intelektinė nuosavybė nepatenka į ES sutarties veikimo sferą ir yra grynai nacionalinis reikalas, tai 1982 m. ETT paneigė šias pozicijas gan plačiai interpretuodamas „pramoninės ir komercinės nuosavybės“ koncepciją.²³ Tačiau po atitinkamų paruošiamųjų darbų tapo aišku, kad užduotis nebuvo tokia lengva kaip tikėtasi, mat ES valstybėse reikalavimai dizaino apsaugai buvo labai skirtingi – 1962 m. pasirodžiusioje ataskaitoje teigiama, jog egzistuojantys nacionaliniai įstatymai yra tokie

---

¹⁶ *Cit. op. 2*, p. 3.

¹⁷ ŽILINSKAS, Vytautas Jonas; KASPERAVIČIUS Petras; ir KIŠKIS Mindaugas. *Intelektinė nuosavybė ir jos teisinė apsauga: vadovėlis*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2007, p. 296.

¹⁸ USHIKI, Riichi. *Legal Protection of Industrial Designs* [interaktyvus]. 2001, [žiūrėta 2009-03-01], p. 2. Prieiga per internetą: < www.ircc.iitb.ac.in >.

¹⁹ *Cit. op. 2*, p. 551.

²⁰ Hagos susitarimo dėl pramoninio dizaino tarptautinės registracijos Ženevos aktas (Valstybės žinios, 2008, Nr. 15-514).

²¹ Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (1C priedas prie 1994 m. balandžio 15 d. Sutarties dėl Pasaulio Prekybos Organizacijos įsteigimo) (Valstybės žinios, 2001, Nr. 46-1619).

²² MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. lix.

²³ MACQUEEN, Hector; WAELDE, Charlotte ir LAURIE Graeme. *Contemporary intellectual property—law and policy*. 2nd ed. Oxford University Press, 2007, p. 261.

nevienodi, kad yra beviltiška pradėti juos harmonizuoti,²⁴ todėl pagrindinis Komisijos dėmesys buvo sutelktas patentų ir prekių ženklų teisinio reguliavimo unifikavimui. Konkretūs darbai buvo pradėti tik 1991 m. Europos Komisijai išleidus „Žaliąją knygą“²⁵ ir pasiūlius teikti pasiūlymus bei pastabas dėl Direktyvos ir Reglamento projektų.²⁶ Dokumente pažymėta, jog tuo metu egzistavusi dizaino apsauga netenkino pramonės poreikių dėl dviejų priežasčių: pirma, išskyrus Beneliukso šalis, dizaino apsauga neišėjo už nacionalinių valstybių sienų ir efektyviai veikė tik vienos narės viduje; antra, dizaino teisinė apsauga dažniausiai apsiribojo estetine forma, kuri pasireiškia gaminio meniniu išraiškingumu, estetiniu vaizdu, kai funkcinėms formoms, kurios suteikia produktui naudingųjų savybių būtent dėl konkretaus pavidalo kontūrų, suteikiama apsauga buvo nepakankama.²⁷

Dizaino reformos tikslai buvo keleriopi. Pirmiausia siekta užtikrinti laisvą prekių judėjimą bendrijos viduje. Egzistuojantys skirtingi įstatymai ir apsaugos reikalavimai kliudė pilnai naudotis tretiesiems teisių išsėmimo doktrinos teikiamais privalumais.²⁸ Be to, buvo tikimasi, kad suvienodinus teisinį reguliavimą kiekvienas verslo subjektas pajus vieningos rinkos teikiamų lygių konkurencijos galimybių naudą.²⁹ Trečia, norėta padidinti ES konkurencinį pranašumą prieš užsienio prekybos partnerius, ypač iš pigios darbo jėgos valstybių, bei efektyviau kovoti su neteisėtu pramoninio dizaino naudojimu.³⁰

2) DIZAINO TEISINIS REGULIAVIMAS IKI REFORMOS

Aukščiau išvardinti tikslai negalėjo tapti realybe, kol ES dizaino apsaugos požiūriu buvo suskaldyta net į devynias atskiras jurisdikcijas. Teisės doktrinoje išskirti šie dizaino reguliavimo ES iki Direktyvos priėmimo skirtingumo aspektai.³¹ Visų pirma, nebuvo sutarimo, koks dizainas turėtų būti saugomas, ypač kokį artistiško ar estetiško laipsnį jis turėtų išreikšti. Be to, nors visose jurisdikcijose naujumo (angl. – *novelty*) reikalavimas buvo būtinas, tačiau jo supratimas skyrėsi. Dauguma valstybių narių taikė objektyvaus naujumo kriterijų, bet pvz., Prancūzijoje ir tam tikru mastu Ispanijoje buvo įsigalėjęs

---

²⁴ Green Paper on the Legal Protection of Industrial Design. Working document of the services of the Commission. III/F/5131/91-EN, June 1991.[Interaktyvus], [žiūrėta 2009-02-16], p. 8. Prieiga per internetą: <http://aei.pitt.edu/1785/01/design_gp_1.pdf/>.

²⁵ Žr. išnašą nr. 24.

²⁶ *Cit. op.* 22, p. lx.

²⁷ *Cit. op.* 24, p.2.

²⁸ *Ibidem*, p.30.

²⁹ *Ibidem*, p.31.

³⁰ *Ibidem*, p.33.

³¹ FELLNER, Christine. *The Future of Design Protection in Europe*, cituojama iš MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. lviii.

subjektyvus naujumas, kuris iš esmės kėlė reikalavimą dizainui būti daugiau originaliu nei naujovišku. Pirmosios grupės šalyse naujumas buvo suvokiamas taip pat nevienodai: Airijoje, Didžiojoje Britanijoje ir Beneliukso valstybėse dizaino naujumas buvo susietas su tų valstybių teritorija, o sakykim Danijoje ir Portugalijoje su atitinkamu laikotarpiu (dizainas buvo laikomas nauju, jei jokia kita tapati forma nebuvo naudota ar saugota atitinkamą periodą praeityje). Vokietijoje ir Beneliukso valstybėse dizainas nebuvo laikomas nauju, jei jis buvo žinomas šiose teritorijose veikiantiems atitinkamos srities specialistams.³² Be naujumo kriterijaus visos valstybės turėjo skirtingus testus, kurie padėdavo nustatyti, ar dizainas turi atitinkamų individualių savybių, kad būtų galima skirti jį nuo ankstesnio meno (angl. – *prior art*).³³ Pagaliau, skyrėsi ir pati dizaino koncepcija. Nors dizainas sujungiantis formą ir funkciją į vieną visumą tapo pačiu vertingiausiu jo aspektu³⁴, tačiau Didžioji Britanija, Ispanija, Italija ir Vokietija apsaugą suteikdavo tik akims patraukliam dizainui (angl. – *eye appealing*), turinčiam estetinį (dekoratyvinį) elementą. Kitos pozicijos laikėsi Beneliukso valstybės bei Prancūzija, kur registracija funkciniai daiktų išvaizdai buvo leidžiama.³⁵

Antrasis skirtumas buvo dizaino savininkui suteikiamos teisės: tikra monopolija ar tik teisė uždrausti kopijų gamybą. Dauguma jurisdikcijų priklausė pirmajai grupei, kur savininkas turėjo absoliučią teisę naudoti dizainą (aktyvi teisė) ar neleisti be jo leidimo jį naudoti trečiajai šaliai (pasyvi teisė), tačiau pvz., Prancūzijoje ir Vokietijoje dizaino įstatymai suteikdavo teisės turėtojas galimybę uždrausti išimtinai kopijavimą ar imitacijų gamybą. Be to, šioje sistemoje egzistavo subjektyvus elementas savininko teisių pažeidimo atveju, kurią lėmė požiūris į dizainą per autorių teisių prizmę. Traktuota, jog pažeidėjas turėjo žinoti, kad savo veiksmais kėsinaisi į monopolines dizaino savininko teises arba taip elgtis dėl neatsargumo.³⁶ Nors ir šiuo metu tokia nuostata randama kai kurių valstybių narių teisėje (pvz., Airija, Didžioji Britanija), tačiau būtina pažymėti, jog toks gynybos būdas negali būti taikomas Bendrijos dizaino atžvilgiu. Ši pozicija randama tiek doktrinoje³⁷, tiek teismų

---

³² *Cit. op.* 24, p. 18.

³³ *Ibidem*, p. 19.

³⁴ DINWOOD, Graeme. Federalized Functionalism: The Future Of Design Protection In The European Union. In *American Intellectual Property Law Association Quarterly Journal* [interaktyvus]. 1996, nr. 2 [žiūrėta 2009-03-02], p. 631. Prieiga per internetą: <http://works.bepress.com/graeme_dinwoodie/20/>

³⁵ TRITTON, Guy, et al. *Intellectual Property in Europe*. 3rd ed. London: Sweet & Maxwell, 2008, p. 552.

³⁶ *Cit. op.* 24, p. 19.

³⁷ FITZGERALD, John. 'Innocent infringement' and the Community unregistered design right: the position in the UK and Ireland. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2008, nr. 4[žiūrėta 2009-02-13], p. 236-245. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

praktikoje³⁸. Taigi Bendrijos dizaino savininkas tokiu atveju įgyja pranašumą prieš nacionalinio dizaino teisės turėtoją, nes pirmasis turi galimybę prisiteisti nuostolius iš mažmeninės prekybos įmonių, importuotojų ar eksportuotojų nepriklausomai nuo to, atsakovai žinojo ar ne apie savo veiksmais sukeltą išimtinių teisių pažeidimą.³⁹

Tęsiant dizaino reguliavimo ypatumus ES iki harmonizavimo proceso pradžios, trečiaja skirtybe būtų galima įvardinti apsaugos apimtį (dažniausiai siaura). Ketvirta, reikalinga registracija ar ne.⁴⁰ Penkta, galimybė dizaino apsaugai taikyti autorių teisių, nesąžiningos konkurencijos ar kitas teisės normas. Šešta, nebuvo bendros nuomonės dėl dizainui taikomo apsaugos termino. Dažniausiai buvo sutinkamas 15 m. terminas (Beneliuksas, Danija, Airija, Italija), Ispanija dizaino apsaugai suteikdavo 10 m., Vokietija – 20 m., Didžioji Britanija iki 25 m., Prancūzija – 50 m. apsaugos laikotarpį, o Portugalijoje laiko limitas apskritai nebuvo.⁴¹

Pažymėtina, kad nacionaliniu lygmeniu dizaino apsauga buvo užtikrinta efektyviai. Dizainas galėjo būti registruojamas ir saugomas ne tik pagal atitinkamus dizaino įstatymus, bet ir remiantis kitomis teisinėmis priemonėmis: autorių teisėmis, nesąžininga konkurencija, prekių ženklų ar patentų teise.⁴² Tačiau net jei atskirose valstybėse tam tikri apsaugos elementai ir sutapdavo, tai dažniausia jų reikšmė smarkiai skirdavosi.⁴³ Europos Komisijos nustatė, jog išskyrus dizaino registraciją,⁴⁴ yra sunku identifikuoti kitus bruožus, kurie būtų bendri visoms Bendrijos narėms.⁴⁵

Praktikoje minėti skirtumai pasireiškėdavo tuo, jog tam tikras subjektas, norintis suteikti savo dizainui apsaugą ES mastu, turėdavo pildyti paraiškas kiekvienoje valstybėje atskirai, stebėti apsaugos trukmę, mokėti registracijos ir atnaujinimo mokesčius skirtingomis valiutomis ir skirtingu laiku ir vis tiek nebūti visiškai tikras dėl pakankamos apsaugos.⁴⁶ Jei

---

³⁸ England and Wales High Court (Chancery Division) 2008-01-16 d. sprendimas byloje *J Choo (Jersey) Limited v Towerstone Limited & Others* [2008] EWHC 346 (Ch) [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-01], parag. 37. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/Handbags.pdf>>;

³⁹ STONE, David. Handbags at dawn: RCD trumps Jimmy Choo copycat. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2008, [žiūrėta 2009-02-11]. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

⁴⁰ Nors Europos Komisija kaip tik nurodė, kad registracijos reikalavimas buvo vienintelis nares vienijantis aspektas. Žr. žemiau.

⁴¹ *Cit. op.* 24, p. 19.

⁴² *Ibidem*, p. 15.

⁴³ *Cit. op.* 34, p. 623.

⁴⁴ Registracija pirmą kartą pradėta naudoti Prancūzijoje 1711 m. Žr. Japan Patent Office. *History of Industrial Property Rights* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-01]. Prieiga per internetą: <http://www.jpo.go.jp/cgi/linke.cgi?url=/seido_e/rekishie/rekishie.htm>

⁴⁵ *Cit. op.* 24, p. 17.

⁴⁶ Green Paper on the Legal Protection of Industrial Design. Working document of the services of the Commission. III/F/5131/91-EN, June 1991. [Interaktyvus], [žiūrėta 2009-02-16], p. 4. Prieiga per internetą: <http://aei.pitt.edu/1785/01/design_gp_1.pdf/>

didžiosios kompanijos ir galėdavo sau leisti užsikrauti šiuos rūpesčius, tai vidutinėms ir mažoms įmonėms tokia našta būdavo per sunki.⁴⁷

3) BENDRIJOS DIZAINO REFORMA

Vienas iš svarbesnių reformos aspektų buvo deramų teisės normų pasirinkimas, nes dizainui galiojo ir tebegalioja kumuliatyvioji apsaugos principas⁴⁸, tad buvo svarstoma galimybė ES mastu vienodinti ne tik dizaino, bet ir atitinkamas nesąžiningos konkurencijos bei autorių teisių nuostatas.⁴⁹ Visgi, dėl pirmųjų buvo prieita išvada, jog neverta pradėti proceso, nes konkurencijos teisė nėra plačiai taikoma dizaino apsaugai.⁵⁰ Autorių teisių tam tikrų aspektų vienodinimo galimi rezultatai taip pat buvo įvertinti kaip nepriimtini įdėtų pastangų atžvilgiu,⁵¹ nes kriterijai, pagal kuriuos dizainas galėjo būti saugomas remiantis autorių teisėmis, valstybėse narėse nebuvo homogeniški. Galima sakyti, egzistavo trys valstybių tipai, jeigu jas klasifikuotumėm pagal kumuliacijos principo veikimo laipsnį.⁵² Į pirmąją grupę patenka valstybės, kuriose principo veikimas pasireiškia pilna apimtimi (Prancūzija, Beneliuksas). Remiantis „unity of art“ teorija aiškinama, kad nėra skirtingumo tarp įvairių meno išreiškimo būdų ir atitinkamų tikslų, kuriems atlikti meno kūrinys yra sukurtas., t.y., taikomojo meno kūrinys – objektas sukurtas konkrečiam tikslui – iš principo yra saugomas kaip ir kiti meno darbai su sąlyga kad yra originalus ir nenukopijuotas. Registruotas dizainas iš esmės atliko įrodomąją funkciją. Vokietijoje, Ispanijoje, Portugalijoje, Danijoje ir Airijoje minėtas principas veikė iš dalies. Dizainas turėjo atitikti meninio vertingumo kriterijų (angl. – *artistic merit*), kuriam kelti aukštesni reikalavimai nei „originalumui“, tačiau praktiškai apsaugoti dizainą autorių teisės normomis pavykdavo tik išimtiniais atvejais.⁵³ Italijoje minėtas principas nebuvo taikomas apskritai, įregistravus kūrinį kaip dizainą, galimybė jo gynybai naudoti autorių teisių normas neišlikdavo net ir pasibaigus dizaino galiojimo terminui.⁵⁴ Visgi, toks reguliavimas prieštaravo Direktyvos 17 str., kuris numato, kad dizainas, registruotas kurioje nors valstybėje narėje, taip pat turi teisę į apsaugą pagal tos valstybės autorinės teisės įstatymą nuo tos dienos, kai tas dizainas buvo

---

⁴⁷ *Ibidem*, p. 31.

⁴⁸ MASSA, Charles-Henry; STROWEL, Alain. Community Design: Cinderella Revamped. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2003, nr. 25(2), [žiūrėta 2009-03-02], p. 68-78. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

⁴⁹ *Cit. op.* 46, p. 37.

⁵⁰ *Ibidem*, p. 38.

⁵¹ *Ibidem*, p. 37.

⁵² *Cit. op.* 48.

⁵³ *Cit. op.* 46, p. 21.

⁵⁴ *Cit. op.* 46 p. 146.

sukurtas ar išreikštas kokia nors forma. Įgyvendindama šio akto nuostatas Italija turėjo keisti dizaino apsaugos reglamentavimą.⁵⁵

Visgi dauguma pramonės atstovų idealia dizaino apsauga kaip tik laikė tokią, kuri būtų analogiška arba panaši į autorių teisėms taikomą apsaugą. Toks pageidavimas visai suprantamas. Bene svariausiu argumentu įvardinta, jog taikant tokį apsaugos modelį apsauga suteikiama palyginti ilgą laiką tarpą, taip pat nereikalaujama registracijos procedūrų, papildomų išlaidų. Be to, dėl visuotinio Berno ir Pasaulinės autorių teisių konvencijos paplitimo minėtos teisės įgyja didesnę pripažinimą tarptautiniu mastu. Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į vieną taikomosios dailės kūrinių ir kitų meno ir literatūros produktų skirtumą. Kūrybinė laisvė yra daug labiau suvaržyta, norint suvokti ir įsivaizduoti atitinkamą formą, kuri gaminiui suteiktų naudingų savybių, nei tada, kai pvz., kuriama grožinė literatūra. Gali būti, jog atitinkamos funkcijos suteikimui yra ribotas kiekis dizainų. Tokiu atveju ilgai trunkanti apsauga rinkoje sukurtų monopolijas, todėl absoliutus formos gynimas naudojant autorių teisių normas nėra priimtinas. Dėl to kai kurios valstybės kėlė didesnius originalumo reikalavimus taikomosios dailės kūriniams lyginant su tradiciniais literatūros ir meno kūriniams. Tokia nuostata nebuvo priimtina pramonės atstovams. Jų nuomone, dizainui reikėjo taikyti autorių teisių apsaugos nuostatas, prieš tai ES viduje suvienodinus originalumo kriterijų žemiausiam lygmenyje, bet kaip minėta anksčiau, to padaryti nebuvo įmanoma dėl ypač didelių teisinio reguliavimo skirtumų ir apsaugos tradicijų valstybėse narėse.⁵⁶

Taigi atmetus nesąžiningos konkurencijos ir autorių teisių vienodinimo galimybę dizaino apsaugai, vienintelis likęs kelias buvo pradėti nacionalinių dizaino įstatymų derinimą ES mastu. Tokiame kontekste dizaino apsaugos vienodinimas vien tik direktyvos pagrindu, kaip tai buvo padaryta su puslaidininkių įtaisų topografijomis ar kompiuterių programomis, laikytas nepakankamu.⁵⁷ Direktyvos priėmimas būtų žymiai pagerinęs situaciją, bet jos efektas neįveiktų nacionalinio teritorinio principo ir dėl to verslas toliau būtų priverstas siekti dizaino apsaugos kiekvienoje narėje atskirai.⁵⁸ Buvo pripažinta, kad reikia remtis Bendrijos patentų ir prekių ženklų vienodinimo patirtimi ir nacionalinį teritorinį principą keisti ES teritoriniu principu.⁵⁹ Šis tikslo įgyvendinimui reikėjo priimti reglamentą ir tokiu būdu sukurti naują unitarinio pobūdžio teisę, egzistuojančią kartu su nacionalinėmis teisėmis.

---

⁵⁵ *Cit. op.* 48.

⁵⁶ *Cit. op.* 46, p. 44-45.

⁵⁷ DINWOOD, Graeme. Federalized Functionalism: The Future Of Design Protection In The European Union. In *American Intellectual Property Law Association Quarterly Journal* [interaktyvus]. 1996, nr. 2 [žiūrėta 2009-03-02], p. 632. Prieiga per internetą: <http://works.bepress.com/graeme_dinwoodie/20/>

⁵⁸ *Cit. op.* 46, p. 38.

⁵⁹ *Ibidem*, p. 35.

Vertėtų paminėti, kad šie objektai būtų labai skyręsi daugeliu aspektu, todėl pagrįstai baimintasi, kad teisės turėtojas nebus suinteresuotas įregistruoti dizaino visos Bendrijos mastu, nes nacionalinės jurisdikcijos jam atrodys palankesnės.⁶⁰ Sakykim, dėmesį patrauks ilgesnis apsaugos terminas Prancūzijoje ar Portugalijoje; lokalinio naujumo reikalavimas Didžiojoje Britanijoje, Airijoje, Beneliukse, Danijoje; ar galimybė Prancūzijoje įregistruoti dizainą praėjus daugeliui metų po atskleidimo, jei atskleidimas įvyko komercinės veiklos metu, nesunaikinant jo naujumo.⁶¹ Siekiant išvengti panašių atvejų, nutarta papildomai su reglamentu priimti ir direktyvą, apimančią esmines reglamento nuostatas ir tokiu būdu suvienodinti tam tikrus nacionalinio ir Bendrijos dizaino aspektus: dizaino apibrėžimą, apsaugos reikalavimus ir jos nesuteikimo pagrindus, apsaugos apimtį ir galiojimo terminą, atsisakymo registruoti ir pripažinimo negaliojančiu pagrindus, suteiktų teisių apibrėžimą, jų ribojimus ir išsėmimą.⁶² Ši direktyva turėjo ir antrinį tikslą – išvengti konkurencijos iškreipimų vidaus rinkoje.⁶³

Minėtų aktų ryšys įtvirtintas Reglamento konstatuojamosios dalies 9 p., kuris nurodo Reglamento nuostatas interpretuoti nenukrypstant nuo Direktyvos. Be kitų dalykų, toks ryšys įgalina aiškinimui naudoti ir Direktyvos *travaux préparatoires*.⁶⁴ Apskritai, tik materialines Reglamento normas galima laikyti naujomis ir originaliomis. Viena iš tokių naujovių – neregistruotojo Bendrijos dizaino teisė. Procesinės nuostatos ir bylinėjimosi sistema daugeliu aspektu panašios į Bendrijos prekių ženklo reglamento taisykles. Be to, nors Komisija ir vengė atkartoti atitinkamus nacionalinius modelius, tačiau Beneliukso, Skandinavijos šalių bei Didžiosios Britanijos reguliavimas padarė tam tikrą įtaką Bendrijos dizainui.⁶⁵

Direktyvai priimti naudota bendro sprendimo procedūra papildomai įtraukiant Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą. Šis Komitetas kartu su Parlamentu pateikė nemažai pataisų, kurių daugumai buvo pritarta. Reglamento priėmimui naudota kitokia procedūra. Komisijos teikimu šį aktą priėmė Taryba, Parlamento vaidmuo buvo tik konsultacinis. Kaip ir priimant Direktyvą, buvo pateikta nemažai pastabų dėl nuostatų tobulinimo, tačiau Komisija ir Taryba griežtai atmetė tuos, kurie nukrypo nuo Direktyvoje išdėstytų esminių dalykų. Priešingu atveju vienijantis Reglamento efektas nebūtų

---

⁶⁰ Darbo autorius mano, kad ši situacija galėtų būti vadinama *design shopping* pagal analogiją su tarptautinėje privatinėje teisėje vartojamu *forum shopping* terminu.

⁶¹ *Cit. op.* 58, p. 135.

⁶² *Ibidem*, p. 137.

⁶³ *Ibidem*, p. 135.

⁶⁴ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. liii.

⁶⁵ *Ibidem*, p. lxii.

išlaikytas.⁶⁶ Visgi, ilgas aktų priėmimo procesas užsitęsė dėl skirtingo Parlamento ir Tarybos požiūrio į atsarginių dalių apsaugos klausimą. Pirmoji institucija užėmė vartotojus ginančią poziciją, antroji labiau palaikė pramonės interesus.⁶⁷ Galiausiai prieita prie abi puses tenkinančio varianto, įtvirtinto Direktyvos 14 str.: valstybėms narėms buvo leista imtis tik atsarginių dalių rinką liberalizuojančių veiksmų. Visgi, priimant Reglamentą ši nuostata buvo pakeista ir kol kas pagal Reglamento 110 str. sudėtinio gaminio (pvz., automobilio) sudedamosios dalies (pvz., sparno) dizainas yra saugomas, išskyrus atvejus, kai toks gaminys naudojamas *taisant* (paryškinta autoriaus) tą sudėtinį gaminį, siekiant atkurti pirminę jo išvaizdą.

4) BYLINĖJIMOSI SISTEMA

Bendrijos dizaino, ypač registruotojo, savininkas įgyja vertingas teises, susijusias su jo intelektinio produkto naudojimu. Registruotojo dizaino atveju skrupulingai atliekama tik formaliųjų paraiškos padavimo reikalavimų ekspertizė. Jei jie yra tenkinami, Taryba gali atsisakyti registruoti dizainą tik dėl dviejų Reglamento 47 str. nurodytų priežasčių: pirma, jei dizainas neatitinka Reglamente nustatyto dizaino apibrėžimo; antra, jei prieštarauja viešajai tvarkai arba visuotinai pripažintiems moralės principams. Taigi, išsamiai netiriant materialiujų negaliojimo pagrindų, niekas tiksliai negali pasakyti, kiek Taryboje įregistruotų dizainų iš tikro tenkina apsaugą garantuojančias sąlygas. Statistikos duomenimis 64% bylų Taryba Bendrijos dizaino registraciją pripažindavo negaliojančia.⁶⁸ Europos Komisijos tikslas buvo sukurti efektyvią sistemą, kuri padėtų užtikrinti efektyvų ginčų sprendimą bei „neteisetų“ registracijų pašalinimą, todėl Tarybai teikti paraiškas dėl Bendrijos dizaino paskelbimo negaliojimo pagal Reglamento 52 str. 1 d. gali bet koks fizinis ar juridinis asmuo, taip pat įgaliota valdžios institucija. Nors ir egzistuoja tam tikros išimtys, tačiau iš esmės, bet kas ir bet koku pagrindu gali kreiptis dėl registracijos panaikinimo, išskyrus kai tai susiję su ankstesnių teisių pažeidimu ar uzurpacija.⁶⁹ Buvo nuspręsta, jog toks būdas patogesnis, greitesnis bei pigesnis, nei bylinėjimasis nacionaliniuose teismuose.⁷⁰ Vienoje vietoje atliekamos Bendrijos dizaino galiojimo nagrinėjimo procedūros leidžia sumažinti išlaidas ir

---

⁶⁶ *Cit. op.* 64, p. lxi.

⁶⁷ *Ibidem*, p. lx.

⁶⁸ STONE, David, *et al. A Review of the First 400 Decisions on the Validity of Registered Community Designs*, 3rd ed, [interaktyvus]. 2009, [žiūrėta 2009-03-02], p. 7. Prieiga per internetą: <<http://www.marques.org/Teams/TeamDownload.asp?FileID=96>>

⁶⁹ PERIS, Izquierdo. OHIM Practice In The Field Of Invalidity Of Registered Community Designs. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2008, nr. 30(2), [žiūrėta 2009-01-18], p. 56-65. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

⁷⁰ *Cit. op.* 46, p. 125.

sutaupyti laiko, lyginant su nagrinėjimu įvairiuose nacionaliniuose teismuose.⁷¹ Tarnyboje paraiškas nagrinėja Negaliojimo skyriai, jų sprendimai skundžiami Apeliacinei tarybai, kurių yra penkios, bet tik viena iš jų skirta dizaino ginčams.⁷² Nors Tarnyba išnagrinėjo virš 500 paraiškų, tačiau nerodoma iniciatyvos remtis Bendrijos dizaino teismų sprendimais⁷³, tačiau pastarieji neignoruoja Tarnybos praktikos.⁷⁴ Taip greičiausiai yra todėl, kad Tarnybos praktika yra žymiai lengviau prieinama nei Bendrijos dizaino teismų. Nors Tarnybos tinklalapyje ir galima rasti jų sprendimus, tačiau jie yra nacionalinėmis kalbomis, tad tik angliškai skaitančiam asmeniui reikia ieškoti kitokių informacijos šaltinių.

Reglamento 81 str. suteikia Bendrijos dizaino teismams išimtinę kompetenciją nagrinėti ieškinius dėl teisių pažeidimo ir dizaino galiojimo. Tik tokiose bylose atsakovas gali pareikšti priešieškiniį, prašydamas teismo Bendrijos dizaino registraciją pripažinti negaliojančia. Visais kitais atvejais negaliojimas turi būti ginčijamas Tarnyboje. Tapęs galutiniu, teismo sprendimas (taip pat ir Tarnybos), kuriuo Bendrijos dizainas paskelbiamas negaliojančiu, visose valstybėse narėse sukelia tas pačias pasekmes (*res judicata*),⁷⁵ todėl būtina siekti, kad nacionaliniai teismai vienodai taikytų Reglamento nuostatas. Be to, tik dizaino teismai yra įgaliojami spręsti ginčus dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino.⁷⁶ Pagrindiniai argumentai, kodėl Tarnyba neturėtų būti susijusi su šia dizaino rūšimi, buvo grindžiami trumpu dizaino apsaugos galiojimu terminu (3 metai) ir prielaida, jog atvirkščiai nei registruotojo dizaino atveju, aktyvesnis bus dizaino savininkas, gindamas savo teises, o ne tretieji asmenys, bandantys pripažinti dizainą negaliojančiu. Be to, teisės turėtojas labiau linkęs naudotis galimybe neleisti cirkuliuoti rinkoje prekėms, kurių dizainas nesudaro skirtingo bendro įspūdžio, nei įsivelti į ilgai trunkantį bylinėjimąsi dėl nuostolių atlyginimo.⁷⁷ Tokias galimybes suteikia nacionalinių teismų (pagal Reglamento 90 str. 1 d. ne tik dizaino teismų) taikomos laikinosios apsaugos priemonės. Taigi, Tarnyba ir teismai yra subjektai, sprendžiantys ginčus dėl Bendrijos dizaino. Tolesniuose skyriuose bus apžvelgta jų praktika taikant Reglamento 25 str. 1 d. nuostatas (negaliojimo pagrindai).

---

⁷¹ Reglamento konstatuojamosios dalies 27 p.

⁷² OHIM. *Board of Appeals* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/ows/rw/pages/OHIM/institutional/BoA.en.do>>

⁷³ *Cit. op.* 68, p. 6.

⁷⁴ Žr. England and Wales High Court (Chancery Division) 2006-12-13 sprendimą byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd* [2006] EWHC 3154 (Ch). [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-11]. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2006/3154.html>>

⁷⁵ MASSA, Charles-Henry; STROWEL, Alain. Community Design: Cinderella Revamped. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2003, nr. 25(2), [žiūrėta 2009-03-02], p. 68-78. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

⁷⁶ Reglamento 81 str.

⁷⁷ *Cit. op.* 46, p. 128.

5) DIZAINO APIBRĖŽIMAS

Pagal Reglamento 25 str. 1 d. a) p. Bendrijos dizainas pripažįstamas negaliojančiu, jeigu jis neatitinka 3 straipsnio a dalyje pateikto apibrėžimo, pagal kurį dizainas – viso gaminio ar jo dalies vaizdas, sudarytas iš gaminio ir (arba) jo ornamentikos specifinių savybių - linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiagos. Taigi, dizainas – viso gaminio ar jo dalies *vaizdas*. Kas yra gaminys, nurodoma 3 str. b) p. – pramoniniu būdu arba rankomis pagamintas *daiktas*. Reikėtų nesutikti su doktrinoje reiškiamu nuomone, kad pastatai nėra „gaminiai“.⁷⁸ Kadangi Tarnyba pagal Reglamento 47 str. *ex officio* tikrina, ar dizainas, kurį siekiama apsaugoti, atitinka dizaino apibrėžimą, tereikia surasti bent vieną įregistruotą pastato Bendrijos dizainą⁷⁹ ir minėta nuomonė tampa paneigta. Pripažįstama, kad dizaino definicija labai plati, iš principo sunku sugalvoti, kas galėtų būti neregistruojama.⁸⁰ Visgi manoma, jog po šiuo atsisakymo registruoti pagrindu patektų tokie objektai kaip muzika, poezija, vardas ar šūkis, kuris nėra išreikštas grafiškai, garsai, kvapai.⁸¹ Taip pat spalvos *per se*, aromatai ir kvapai ar vien tik žodžių seka sudaryta iš standartinio šrifto raidžių.⁸²

Tarnybos praktikoje pasitaikė tik viena byla susijusi su šiuo pagrindu, kurioje Apeliacinė taryba nepanaikino dizaino registracijos, nors dviejose iš penkių paraiškoje pateiktų fotografijų vaizduojamas gaminys (radiatorius) turėjo skirtingą vamzdžių skaičių. Argumentuota, jog vaizduojamas dizainas esą atitinka „teisinę dizaino definiciją“. Toks sprendimas doktrinoje vertinamas neigiamai, nes išeina, kad vienoje paraiškoje galima pateikti ne tik gaminio pavyzdžius, bet ir skirtingus dizainus, o taip tikrai negali būti.⁸³ Kiek paraiškų dėl neatitikimo dizaino apibrėžimui atsisakyta registruoti formaliųjų reikalavimų ekspertizės metu, nėra aišku, nes Tarnybos atmetos paraiškos nepublikuojamos.⁸⁴ Be to, autoriaus nuomone, minėtas sprendimas nesiderina su anksčiau Apeliacinės tarybos išreikšta pozicija spalvų atžvilgiu, kai buvo pripažinta, jog du skirtingai nuspalvinti vaizdai

⁷⁸ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 18. Taip pat žr. TRITTON, Guy, *et al. Intellectual Property in Europe*. 3rd ed. London: Sweet & Maxwell, 2008, p. 566.

⁷⁹ Pvz., Bendrijos dizainas Nr. 000027826-0001, žr. [http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/1014\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/1014(EN).pdf)

⁸⁰ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 1v.

⁸¹ *Ibidem*, p. 177.

⁸² HARTWIG, Henning. *Designs move towards more reliability*. [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.managingip.com/Article.aspx?ArticleID=1321343>>

⁸³ STONE, David, *et al. A Review of the First 400 Decisions on the Validity of Registered Community Designs*, 3rd ed, [interaktyvus]. 2009, [žiūrėta 2009-03-02], p. 7. Prieiga per internetą: <<http://www.marques.org/Teams/TeamDownload.asp?FileID=96>>.

⁸⁴ *Ibidem*

reprezentuoja dvi skirtingas gaminio išvaizdas, taigi ir du dizainus.⁸⁵ Jeigu jau spalvų skirtingumas lemia du dizainus, tai nelogiška, kad nevienodas vamzdžių skaičius radiatoriuje galėtų būti interpretuotinas priešingai. Šiame kontekste taip pat reikšmingas Negaliojimo skyriaus sprendimas netaikyti prioriteto Bendrijos dizainui, nes pirminėje nacionalinėje paraiškoje objekto fonuotruka buvo nespaltvota, o paraiškoje dėl Bendrijos dizaino – spalvota.⁸⁶ Konstatuota, jog tai nėra tas pats dizainas Reglamento 41 str. 1 d. prasme, nes antroje paraiškoje atsirado papildomas požymis (mėlyna spalva) ir prioritetas nebuvo taikytas.

Sprendžiant ginčus dėl Bendrijos dizaino, reikia lyginti du gaminio vaizdus ir nuspręsti, ar skiriasi jų sudaromas bendras išpūdis. Nors gaminio vaizdas analizuojamas akimis, tačiau tiek teorijoje, tiek praktikoje galima rasti nuomonių, jog galėtų būti pasitelkiami ir kiti pojūčiai. Pasirinkta pozicija priklauso nuo to, koks metodas taikomas interpretuoti Reglamento bei Direktyvos normoms. Taikant istorinį teisės aiškinimo būdą prieinama išvada, kad Reglamente nurodyto „vaizdo“ (angl. – *appearance*) reikšmė turėtų būti suprantama plačiąja prasme – apimti ne tik regėjimą, bet ir lytėjimą.⁸⁷ *Travaux préparatoires* ne kartą sutinkama pozicija, jog dizainas turėtų būti suvokiamas žmogaus pojūčiais (angl. – *human senses*).⁸⁸ Europos Komisijos nuomone, tam tikrai audinio tekstūrai (sandarai), kurią liečiant sukeliama ypatingas pojūtis, apsauga turėtų būti taikoma.⁸⁹ Atrodo, kad tokia pozicija randama ir Lietuvos jurisprudencijoje: dizainas reiškia bet kuriuos išvaizdos bruožus, kurie gali būti suvokiami žmogaus regėjimo ir lytėjimo pojūčiais.⁹⁰ Laikantis tokios koncepcijos du išoriškai panašūs, o gal net ir tapatūs dizainai gali būti pripažinti sudarantys skirtingą bendrą išpūdį vien dėl to, kad atsiranda nevienodi pojūčiai juos liečiant.

Priešinga nuomonė prieinama, jei taikomas gramatinis ir loginis – sisteminis teisės aiškinimo metodas. Tokiu atveju „vaizdas“ suvokiamas pasitelkiant tik regėjimą, o ne jutimo, skonio ar kvapo pojūčius. Ši nuomonė grindžiama,⁹¹ pirma, įprastine žodžio „vaizdas“ reikšme; antra, Direktyvos konstatuojamosios dalies 11-ame p. minimos dizaino savybės,

⁸⁵ III-os Apeliacinės tarybos 2005-03-31 sprendimas byloje R 965/2004-3, cituojama iš PERIS, Izquierdo. Registered Community Design: First Two-Year Balance From An Insider's Perspective. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2006, nr. 28(3), [žiūrėta 2009-02-16], p. 146-158. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

⁸⁶ Negaliojimo skyriaus 2008-03-11 sprendimas byloje ICD 4364, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-02-17], paragr.10-11. Prieiga per internetą: <[http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaliddec/ICD_4364_\(EN\).pdf](http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaliddec/ICD_4364_(EN).pdf)>

⁸⁷ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 14.

⁸⁸ *Cit. op.* 77, p. 75.

⁸⁹ *Idibem*, p. 61.

⁹⁰ MIZARAS, Vytautas. *11 tema. Pramoninio dizaino teisinė apsauga*. [Interaktyvus]. 2005, [žiūrėta 2009-03-10], p. 2. Prieiga per internetą: <www.tf.vu.lt/failai/11tema_Dizainoteisineapsauga.pdf>

⁹¹ MACQUEEN, Hector; WAELDE, Charlotte ir LAURIE Graeme. *Contemporary intellectual property— law and policy*. 2nd ed. Oxford University Press, 2007, p. 267.

kurios yra regimai (angl. – *visibly*) nurodytos paraiškoje; trečia, Direktyvos konstatuojamosios dalies 13-ame ir Reglamento 14-ame p. išreikšta nuostata, kad dizaino individualių savybių vertinimas atliekamas informuotam stebėtojiui apžiūrint (angl. – *viewing*) dizainą.

Teismų praktikoje yra pasitaikę atvejų, kai lytėjimo pojūtis jei ir nebuvo pripažintas pagrindiniu veiksmu, lemiančiu skirtingą bendrą išpūdį, tai bent paminėtas šalia kitų aplinkybių. Pvz., Austrijos apeliacinės instancijos teismas⁹², viename iš daugelio sprendimų dėl įmonės Procter & Gamble registruotojo Bendrijos dizaino⁹³, vertino dizaino sukuriama bendrą išpūdį ir *inter alia* nurodė, jog ieškovo gaminys rankoje jaučiamas kitaip nei atsakovo prekė, bei tai, kad egzistuoja jausmas, jog gaminys gali išslstyti iš vartotojo rankos. Didžiosios Britanijos teismas taip pat pasirėmė austrų argumentacija byloje dėl to paties dizaino pažeidimo.⁹⁴ Tokia pozicija vertinama kaip „ypatinga keistenybė“.⁹⁵ Visi kiti teismai, turėję nustatyti ieškovo gaminių sukuriama bendrą išpūdį, rėmėsi regimuoju (angl. – *visual*) išpūdžiu.⁹⁶ Darbo autorius pritaria šiai nuostatai ir mano, kad dizainas turėtų būti vertinamas pasitelkiant tik regos pojūčius. Kaip vienas iš tokios pozicijos argumentų galėtų būti tai, kad būtent prie paraiškos registruoti Bendrijos dizainą pridėti vaizdai nustato dizaino apsaugos ribas, apie tai plačiau bus kalbama vėliau.

---

⁹² Oberlandesgericht Wien 2006-12-06 sprendimas byloje *The Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser Austria GmbH*, Case 5 R 195/06t, cituojama iš cit. op. 10.

⁹³ OHIM. *International enforcement of RCDs: the Procter and Gamble saga*, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-11]. Prieiga per internetą: <<http://www.oami.europa.eu/en/office/newsletter/07011.htm#CD3>>

⁹⁴ England and Wales Court of Appeal (Civil Division) 2007-10-10 sprendimas byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd* [2007] EWCA Civ 936. parag. 61. <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2007/936.html>>

⁹⁵ CARBONI, Anna. Design Validity And Infringement: Fell The Difference. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2008, nr. 30(3), [žiūrėta 2009-03-12], p. 111-117. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

⁹⁶ *Cit. op.* 83.

6) DIZAINO NAUJUMO IR INDIVIDUALIŲ SAVYBIŲ SANTYKIS

Reglamento 25 str. 1 d. b) numato dizaino registracijos panaikinimą, jei dizainas neatitinka Reglamento 4-9 str. nustatytų reikalavimų. Ši norma apima net keletą dizaino apsaugai keliamų reikalavimų ir bent Tarnybos praktikoje juo remiamasi 85% atvejų bandant panaikinti dizaino registraciją, tačiau kartu statistiškai tai yra pats nesėkmingiausias pagrindas.⁹⁷

Tam, kad Bendrijos dizaino registracija nebūtų panaikinta, jis turi atitikti du reikalavimus: būti naujas ir turėti individualių savybių.⁹⁸ Pirmu atveju reikia nustatyti, ar lygiai tokia pati forma egzistavo anksčiau, ir paneigus tai, įvertinti, ar skirtumai, lyginant su ankstesniais dizainais, yra tokie, kad dizainas iš tikro nusipelno apsaugos.⁹⁹ Dviejų kriterijų įvedimu buvo siekta nustatyti aiškesnį santykį tarp naujai sukurto dizaino ir to, kas padaryta anksčiau. Esant griežtiems naujumo reikalavimams bei rinkoje daugėjant įvairaus dizaino gaminių, darytusi vis lengviau pripažinti dizainų registracijas negaliojančiomis, nes kažkoks panašus dizainas egzistuojęs praityje. Naujas dizainas nuo prieš jį buvusių gali skirtis tik keliomis detalėmis, kurios vertos būti apsaugotomis, todėl vienoje jurisdikcijoje dizainas būdavo pripažįstamas nauju, jei pakankamai skyrėsi nuo ankstesnių dizainų, kai kitur naujumo nepanaikindavo net identiško dizaino buvimas su sąlyga, kad naujas dizainas kažkuo išsiskiria.¹⁰⁰

Kad šias sąvokas reikia skirti ir analizuoti atskirai, patvirtina ir Tarnybos praktika. Apeliacinė taryba konstatavo, jog nepaisant to, kad dalinai naujumas ir individualios savybės sutampa, yra aiškūs skirtumai tarp šių reikalavimų. Naujumo testo prigimtis iš esmės yra objektyvi: reikia nuspręsti, ar du dizainai yra tapatūs. Vienintelė sritis, kur gali kilti sunkumų, yra „neesminių detalių“ interpretavimas. Individualių savybių testas yra sudėtingesnis ir įtraukia subjektyvumo elementą. Reikia atsižvelgi, pirma, į dizaino sukuriamą bendrą išpūdį per informuoto vartotojo akis (naujumo atveju nėra įvardintas nustatinėjantis subjektas); antra, įvertinti dizainerio kūrybos laisvę atitinkamoje srityje.¹⁰¹

Bendrijų dizaino teismai taip pat nenukrypsta nuo Tarnybos pozicijų ir vadovaujasi nuostata, jog naujumo ir individualių savybių testai yra atskiri. Pvz., Hamburgo teismas

⁹⁷ *Ibidem*, p. 5.

⁹⁸ Reglamento 4 str. 1 d.

⁹⁹ KUR, Annette. *Industrial Design protection in Europe – Directive and Community Design*. [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-03]. Prieiga per internetą: <www.atrip.org/upload/files/activities/tokyo2003/s05-Kur_art.doc>

¹⁰⁰ Cit. op. 46, p. 68.

¹⁰¹ III-os Apeliacinės tarybos 2006-11-22 sprendimas byloje Nr. R 196/2006-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-13], parag. 20. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2006/en/R0196_2006-3.pdf>

nurodė, kad naujumas nustatomas dizainus lyginant vieną su kitu (angl. – *one-to-one*), toks pat būdas taikomas ir individualių savybių tyrimui.¹⁰² Didžiosios Britanijos teismas taip pat patvirtino, kad Bendrijos dizainas turi tenkinti du testus. Pirmiausia, jis turi būti naujas, antra, turėti individualių savybių. Jei dizainas išlaiko pirmąjį testą, jis turi pereiti ir antrąjį. Kadangi tai yra du atskiro pobūdžio testai, Reglamentas tiesiog privalo būti sukonstruotas tokiu būdu, galimybė dizainui įveikus pirmąjį testą patirti nesėkmę antrajame.¹⁰³

Apeliacinė taryba prieš apibūdindama šiuos du reikalavimus konstatavo, kad jei du dizainai yra tapatūs išskyrus neesmines detales, jie sukurs tokį patį bendrą įspūdį informuotam vartotojui ir atvirkščiai, jei du dizainai sukuria skirtingą bendrą įspūdį informuotam vartotojui, jie nėra tapatūs.¹⁰⁴ Remiantis tokia logika, būtų galima daryti prielaidą, kad naujumo nustatinėti nereikia, užtenka įvertinti informuoto vartotojo bendrą įspūdį: jei jis skiriasi – dizainai yra netapatūs, vadinasi ir naujumo sąlyga tenkinama. Kai bendras įspūdis nesiskiria, dizainai tapatūs, naujumo reikalavimas netenkinama. Doktrinoje irgi yra teigiančių, jog naujumo testas yra perteklinis, nes individualių savybių testas yra visada griežtesnis.¹⁰⁵ Taip pat nurodoma, jog praktikoje individualių savybių testas greičiausiai apims naujumą.¹⁰⁶ Su tuo iš dalies galima sutikti, nes jei informuotas vartotojas sugeba nustatyti dizainų sukuriamą įspūdį, atsižvelgdamas į dizainerio laisvę, tai jis turėtų būti pakankamai kompetentingas nuspręsti ir dėl dizainų tapatumo. Tačiau greičiausiai naujumo kriterijumi siekta pagreitinti ginčo procedūras ir jau pirmajame etape atsijoti tam tikrą dalį dizainų, nes informuoto vartotojo ir dizainerio laisvės kuriant dizainą nustatymas žymiai sudėtingesnis procesas. Individualių savybių įvertinimas reikalauja daugiau pastangų nei naujumo testas, nes siekiama atsisakyti suteikti apsaugą visiems *deja vu* dizainams.¹⁰⁷

ES pasirinkta dizaino apsaugos koncepcija iš dalies susideda tiek iš patentų teisės požiūrio į dizainą (naujumas), tiek iš autorių teisės (originalumas arba individualios savybės). Jaučiama ir prekių ženklų teisės įtaka. Tačiau yra ir nuomonių, jog tokie pasirinkti kriterijai galėtų prieštarauti TRIPS sutarties 25 str., kur nurodyti alternatyvūs reikalavimai: naujumas

---

¹⁰² Landgericht Hamburg 2005-06-08 sprendimas byloje Nr. 308 O 639/04, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 348.

¹⁰³ Žr. England and Wales High Court (Chancery Division) 2006-12-13 sprendimą byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd* [2006] EWHC 3154 (Ch), [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-11], parag. 25. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2006/3154.html>>

¹⁰⁴ *Cit. op.* 101, parag. 19.

¹⁰⁵ SPEYART (1997), cituojama iš MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 27.

¹⁰⁶ *Cit. op.* 75.

¹⁰⁷ *Ibidem*

arba (paryškinta autoriaus) originalumas.¹⁰⁸ Manytina, kad ši TRIPS nuostata turėtų būti interpretuotina plačiai, tiesiog įtvirtindama principinę nuostatą, jog seni ar nukopijuoti dizainai neturėtų būti monopolizuoti dar kartą, o ne įpareigojanti pasirinkti konkretų būdą (testą) šiam tikslui pasiekti.¹⁰⁹

7) DIZAINO NAUJUMAS

Reglamentas nepalaiko Europos patentų teisės požiūrio į griežtą naujumą testą – dizainai, kurių skirtumai nėra esminiai, laikomi tapačiais.¹¹⁰ Iš šio teisės akto 5 str. išplaukia, kad, pirma, dizainas laikomas nauju, jeigu joks kitas tapatus dizainas netapo prieinamas visuomenei iki tam tikros datos; antra, dizainai laikomi tapačiais, jei jų savybės skiriasi tik neesminėmis detalėmis. Taigi įprastinė žodžio „tapatus“ reikšmė neatitinka teisinės reikšmės, ji išplečiama ir taip pat apima neesmines detales.

Naujumo nustatymas yra objektyvus ir faktinis, ir netgi aukštas panašumo laipsnis nėra pakankamas paneigti naujumą, jei dizainai faktiškai nėra identiški.¹¹¹ Bendrijos dizainas turi būti lyginamas su kiekvienu ankstesniu dizainu atskirai.¹¹² Preciziškumo dėlei naujumo nustatymo procesas gali būti skaidomas į du etapus.¹¹³ Pirmiausia sprendžiama, ar du dizainai yra tapatūs (identiški) įprastine šio žodžio reikšme. Tai pats objektyviausias palyginimas, nes jokie kiti apribojimai neturi įtakos. Priėmus teigiamą atsakymą, visiško naujumo reikalavimas nėra tenkinamas. Dažniausiai atsakymas visgi bus neigiamas, tokiu atveju reikia tęsti testą toliau ir žiūrėti, ar dizaino savybės nuo ankstesnio dizaino skiriasi tik neesminėmis detalėmis. Šiame etape pirmą kartą sutinkamas subjektyvus elementas, nes „neesminių detalių“ sąvoka niekur nėra apibrėžta. Jeigu dizainai skiriasi tik neesminėmis detalėmis, dizainas laikytinas nauju, tačiau tai nereiškia, kad Bendrijos dizainas turi skirtis nuo ankstesnio dizaino esminėmis detalėmis, nors taikant logikos taisykles tokia išvada atrodytų teisinga. Šios prielaidos teisinis nepagrįstumas netiesiogiai išplaukia iš Apeliacinės tarybos

¹⁰⁸ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 29.

¹⁰⁹ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 23. Taip pat žr. KUR, Annette. *Industrial Design protection in Europe – Directive and Community Design*. MASSA, Charles-Henry; STROWEL, Alain. *Community Design: Cinderella Revamped*.

¹¹⁰ *Cit. op.* 108, p. 26.

¹¹¹ BIRD, Richard. Registered Community Design: Early Decisions Of OHIM Invalidity Division. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2006, nr. 28(5), [žiūrėta 2009-01-23], p. 297-299. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

¹¹² Negaliojimo skyriaus 2007-03-14 sprendimą byloje Nr. ICD 2210,[interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-12], parag. 10. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_00002210_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_00002210_decision_(EN).pdf)>

¹¹³ PERIS, Izquierdo. OHIM Practice In The Field Of Invalidity Of Registered Community Designs. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2008, nr. 30(2), [žiūrėta 2009-01-23], p. 56-65. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

sprendimo, kuriame nepritarta Negaliojimo skyriaus pozicijai, kad vertinant dizaino atitikimą naujumo kriterijui turi būti išskirti reikšmingi (žymūs, pastebimi) skirtumai (angl. – *significant differences*) lyginant dizainus. Tokia formuluotė pripažinta kaip netinkamas būdas nustatyti naujumą pagal Reglamento 5 str.¹¹⁴

Tarnybos sprendimai dėl neatitikimo naujumo reikalavimui iki šiol apėmė dizainus, kurie tapatūs tikrąjį šio žodžio prasme.¹¹⁵ Jei kur ir pasitaikydavo nedidelių skirtumų, tai Tarnyba vadovaujasi pozicija, kad tapatumo koncepcija prekių ženklų teisėje negali būti taikoma registruotinam Bendrijų dizainui.¹¹⁶ Laikantis tokio požiūrio teigiama, kad dizainas, kuris yra ankstesnio dizaino veidrodinis atspindys, nėra jam tapatus.¹¹⁷ Tapatūs nėra ir tokie dizainai, kurių ilgio ir pločio santykis nėra vienodas, nes tai tik neesminės detalės.¹¹⁸

Taip pat galima rasti skirtingas nuomones dėl prekių ženklų įtakos tapatumui. Vienoje byloje konstatuota, jog rankenos forma, spalvų skirtumai bei prekių ženklas ant gaminio nėra neesminės detalės, todėl dizainai nėra identiški Reglamento 5 str. prasme ir naujumo reikalavimas tenkintinas.¹¹⁹ Kiek kitokia praktika suformuojama vėlesnėje byloje, kurioje nuspręsta, kad dizainai yra tapatūs, išskyrus neesmines detales, kurias sudarė žymos „Blue“ ir „RZ“, neturėjusios įtakos dizainų tapatumui, nes buvo panašaus mažo dydžio.¹²⁰ Manytina, kad pirmenybė turėtų būti teikiama ankstesnei pozicijai, nes nepanašu, kad skirtingi prekių ženklai būtų neesminė detalė. Jie naudojami dizaine turint tam tikrą tikslą, todėl vertinant naujumą ji turi būti atsižvelgta. Visgi, jei Bendrijos dizaino paraiškoje nėra prekių ženklo, o egzistuoja ankstesnis tokio pat dizaino gaminy su prekių ženklu, tapatumas tarp gaminio ir dizaino turėtų būti pripažintas ir registracija panaikinta.¹²¹

Neesmine detale laikomas ir skirtingas spalvos atspalvis. Viename iš Negaliojimo skyriaus sprendimų nurodyta, jog lyginami dizainai šiek tiek skiriasi geltonos spalvos atspalviu, bet tai tėra neesminė detalė. Dėl to, jog beveik visi ankstesnio dizaino ir Bendrijos

---

¹¹⁴ III-os Apeliacinės tarybos 2007-08-02 sprendimas byloje Nr. R 1456/2006-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-10], parag. 7. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2006/en/R1456_2006-3.pdf>

¹¹⁵ Žr. pvz., Negaliojimo skyriaus 2009-02-16 sprendimą byloje Nr. ICD 4976, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-13]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/RCD/case-law/invalidity/icd-000004976-decision_en.pdf>

¹¹⁶ *Cit. op.* 83, p. 18.

¹¹⁷ *Ibidem*

¹¹⁸ Negaliojimo skyriaus 2005-04-27 sprendimas byloje Nr. ICD 16, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-12], parag. 19. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/16183-0001-en.pdf>>

¹¹⁹ Negaliojimo skyriaus 2005-12-01 sprendimas byloje Nr. ICD 867, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-11], parag. 12. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/000225073-0001.pdf>>

¹²⁰ Negaliojimo skyriaus 2006-08-23 sprendimas byloje Nr. ICD 1329, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-12], parag. 9. Prieiga per internetą <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000001329-decision-\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000001329-decision-(EN).pdf)>

¹²¹ *Cit. op.* 83, p. 18.

dizaino bruožai yra tokie patys, dizainai laikytini identiškais.¹²² Kitame sprendime konstatuota, jog lyginant dizainus jų ypatybės, išplaukiančios iš linijų, kontūrų ir formų, yra tapačios, o skirtinga spalva ir grafinio elemento įtraukimas ant vieno iš dizainų yra neesminės detalės.¹²³

Tiek vertinant dizaino naujumą, tiek individualias savybes jį reikia lyginti su ankstesniais dizainais. Įdomu, kad Direktyvos ir Reglamento projektų versijose, *prior art* vertinant naujumą buvo platesnės apimties nei nustatant individualias dizaino savybes: pastarosios būtų buvę nustatinėjamos atsižvelgiant tik į dizainus tuo metu cirkuliuojančius rinkoje su nepasibaigusiu apsaugos galiojimo terminu, o dėl naujumo laiko limitas nebuvo nustatytas.¹²⁴ Pritarus Parlamento pasiūlymui, galutiniame variante šios nuostatos nebeliko. Kartu buvo nutarta netaikyti absoliutaus naujumo kriterijaus, kuris galioja patentų teisėje.¹²⁵ Dėl to yra svarbu nustatyti ne tik atitinkamą momentą laiko prasme bet ir kitus Bendrijos dizaino atskleidimo aspektus, kurie nurodyti Reglamento 7 str.; šios taisyklėmis bus nagrinėjamos kitame skyriuje.

8) ATSKLEIDIMAS

Kilus ginčui dėl Bendrijos dizaino, naujumas ir individualios savybės yra lyginamos su ieškovo pateiktais *ankstesniais* (paryškinta autoriaus) dizainais. Vadinas, reikia nustatyti tam tikrą laiką praeityje ir nubrėžti liniją, skiriančią *prior art* ir dizainą, kurio galiojimas yra kvestionuojamas. Tiek naujumo, tiek individualių savybių atveju šios datos sutampa ir yra nurodytos Reglamento 5 str. 1 d. bei 6 str. 1 d. a) ir b) punktuose. Bylos šalis gali Tarnybai arba Bendrijos dizaino teismui teikti lyginti dizainus, tapusius prieinamais visuomenei: pirma, iki tos datos, kai dizainas, kurio galiojimas ginčijamas, tapo pirmą kartą prieinamas visuomenei, jei tai yra neregistruotasis Bendrijos dizainas; antra, iki paraiškos įregistruoti dizainą, kuri siekiama nugincyti, padavimo datos, o prašant prioriteto – iki prioriteto datos, jeigu tai yra registruotasis Bendrijos dizainas. Reglamento 7 str. nurodo, ką reiškia atskleidimas visuomenei: dizainas laikomas tapęs prieinamu visuomenei, jeigu jis buvo

¹²² Negaliojimo skyriaus 2008-03-31 sprendimas byloje Nr. ICD 4570, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-13], parag. 13. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_00004570_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_00004570_decision_(EN).pdf)>

¹²³ III-os Apeliacinės tarybos 2006-11-08 sprendimas byloje R 216/2005-3, cituojama iš PERIS, Izquierdo. OHIM Practice In The Field Of Invalidity Of Registered Community Designs. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2008, nr. 30(2), [žiūrėta 2009-01-18], p. 56-65. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

¹²⁴ DINWOOD, Graeme. Federalized Functionalism: The Future Of Design Protection In The European Union. In *American Intellectual Property Law Association Quarterly Journal* [interaktyvus]. 1996, nr. 2 [žiūrėta 2009-03-02], p. 659. Prieiga per internetą: <http://works.bepress.com/graeme_dinwoodie/20/>

¹²⁵ *Cit. op.* 46, p. 70.

paskelbtas po registracijos ar kitaip, arba eksponuotas, naudotas versle ar kitaip atskleistas, išskyrus tuos atvejus, kai šie įvykiai (atitinkamai iki datų paminėtų aukščiau) negalėjo pagrįstai tapti įprastu būdu žinomi Bendrijoje (ES plius Norvegija, Islandija ir Lichtenšteinas¹²⁶) veikiančioms atitinkamos srities specialistams. Kartu numatytos ir tam tikros išimtys. Pirma, dizainas nelaikomas tapęs prieinamu visuomenei vien dėl to, kad jis buvo atskleistas trečiajam asmeniui tiesiogiai išreikštomis ar numanomomis konfidencialumo sąlygomis. Pvz., Vokietijos teismo nuomone dizaino atskleidimas kitai šaliai derybose dėl sutarties laikomas atskleistu konfidencialumo sąlygomis, todėl neturi įtakos naujumui.¹²⁷ Antra, Reglamentas suteikia 12 mėnesių atidėjimo terminą (angl. – *grace period*). Tokio reguliavimo tikslas yra sudaryti galimybę dizaineriui ar jo teisių perėmėjui atlikti gaminių bandymą rinkoje ir nuspręsti, ar verta dizainą registruoti, nes registracija visada susijusi su tam tikromis piniginėmis išlaidomis.¹²⁸ Nelaikoma, jog dizainas buvo atskleistas, jeigu jis tapo prieinamas visuomenei dėl paties dizainerio, jo teisių perėmėjo arba trečiojo asmens (kuriam informaciją pateikė dizaineris arba jo teisių perėmėjas) atliktų veiksmų per 12 mėnesių laikotarpį iki paraiškos padavimo datos arba, jei siekiama prioriteto pripažinimo – iki prioriteto datos. Tokia pat nuostata galioja jeigu dizainas tapo prieinamas visuomenei dėl piktnaudžiavimo dizainerio arba jo teisių perėmėjo atžvilgiu.¹²⁹

8.1) Bendrijoje veikiančios atitinkamos srities specialistai

Bendrijos dizainas kvalifikuotinas kaip tapęs prieinamu visuomenei, jei apie jį sužinojo Bendrijoje veikiančios atitinkamos srities specialistai. Ši nuostata kildinama iš Beneliukso ir Vokietijos teisės.¹³⁰ Atitinkamos srities specialistais gali būti dizaineriai, prekybininkai, gamintojai. Šis kriterijus negali būti laikomas lokaliu naujumu, nes specialistai nedirba vien tik ES ribose, jų žinios susijusios ir su užsienio rinkomis. Dizainas gali būti pripažintas nauju, net jei *de facto* kažkokioje tolimoje šalyje iš tikro toks dizainas egzistuoja, bet atitinkami specialistai apie jį nežino ir negali žinoti. Dizainas taip pat bus naujas, jei jis

---

¹²⁶ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 36.

¹²⁷ Landgericht Hamburg 2005-05-20 sprendimas byloje *Press for Bakery Products I*. Nr. 308 O 182/04, cituojama iš *cit. op.* 83, p. 33.

¹²⁸ Reglamento konstatuojamosios dalies 20 p.

¹²⁹ Reglamento 7 str. 2 ir 3 d.

¹³⁰ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 36.

egzistavo praecityje bet dėl tam tikrų priežasčių dingo iš kolektyvinės atminties.¹³¹ Tokie dizainai vadinami nežinomais (miglotais) dizainais (angl. – *obscure designs*).¹³²

Bendrijoje veikiančių atitinkamos srities specialistų kategorija buvo ilgų debatų kompromisas tarp absoliutaus naujumo šalininkų ir tų, kurie palaikė nuosaikesnę poziciją. Pradiniuose projektuose vyravo europinis požiūris su faktinėmis ar numanomomis tam tikros srities Europos specialistų žiniomis, pagal kurias ir turėjo būti vertinamas naujumas ir individualios savybės. Pozicija keitėsi ir vėliau buvo įtvirtintas absoliutaus naujumo reikalavimas su tam tikromis išlygomis individualių savybių atžvilgiu (žr. aukščiau). Dėl tekstilės pramonės reiškiamo nepasitenkinimo šis požiūris buvo sukritikuotas ir apsisota ties dabartiniu variantu. Argumentuota, jog įtvirtinus absoliutaus naujumo kriterijų, trečiųjų šalių atstovai pradėtų piktnaudžiauti ir galbūt net klastoti įrodymus, teigdami, jog atitinkamas dizainas gali būti rastas tolimoje vietovėje užsienyje ar muziejuose. Kadangi tokia išlyga padaryta siekiant efektyvesnės apsaugos nuo piktnaudžiavimo, tai nereiškia grįžimo prie pradinio europinio požiūrio. Vadinasi, Reglamento 7 str. 1 d. turėtų būti interpretuojama labai siaurai.¹³³ Tarnyba ir Bendrijos teismai šio požiūrio laikosi.

Dizaino teismų praktikoje buvo kilęs neaiškumas dėl to, ką reiškia „atitinkamos srities (paryškinta autoriaus) specialistas“.¹³⁴ Byloje ieškovas teigė, kad atitinkama sritis yra ta, kuri apima registracijos paraiškoje nurodytus produktus pagal Reglamento 36 str. 2 d. Atsakovo nuomonė buvo priešinga – specialistas turi būti iš ankstesnio dizaino srities: pvz., jei registruotasis Bendrijos dizainas yra šaldiklio durelių rankenos vaizdas, o ankstesnis dizainas, kuriuo bandoma ginčyti registruotąjį dizainą, vaizduoja automobilio durelių rankeną, tai su pastarosios dizainu bus susipažinę automobilių dizaineriai, o ne šaldiklių kūrėjai ir būtent jų žinojimas turi būti vertinamas. Tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismas palaikė atsakovą bei *inter alia* konstatavo, kad gaminių klasės nurodymas nedaro įtakos apsaugos sričiai, nes Reglamento 10 str., apibrėžiantis apsaugos apimtį, nėra apribotas gaminiams dėl kurių dizainas įregistruotas ar naudojamas. Taip pat nurodė, kad Reglamento 36 str. 2 d. reikalavimas įvardinti gaminius, kuriems taikomas dizainas, naudotinas tik administraciniais ir paieškos tikslais, nes pagal 36 str. 6 d. atitinkamos informacijos

---

¹³¹ *Cit. op.* 46. p. 70.

¹³² *Cit. op.* 83, p. 11.

¹³³ KUR, Annette. *Industrial Design protection in Europe – Directive and Community Design*. [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-03]. Prieiga per internetą: <www.atrip.org/upload/files/activities/tokyo2003/s05-Kur_art.doc>

¹³⁴ England and Wales High Court (Patents Court) 2007-06-19 sprendimas byloje *Green Lane Products Ltd v PMS International Group Ltd & Ors* [2007] EWHC 1712, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: <http://www.oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/laundry_balls.pdf>

nenurodymas savaime neturi įtakos dizaino apsaugos apimčiai.¹³⁵ Hamburgo teismas taip pat konstatavo, kad dizainui *per se* apsauga suteikiama ne tik nurodytai gaminių klasei, bet ir kitoms gaminių kategorijoms bei naudojimo tikslams.¹³⁶

8.2) Atskleidimo prezumpciją sudarančios aplinkybės

Iš Tarnybos sprendimų galima daryti tam tikrus apibendrinimus, kada Bendrijoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams turėtų būti žinomas vienas ar kitas dizainas. Analizuojant minėtos institucijos praktiką, darytina išvada, kad prieš registruojant dizainą vertėtų pasidomėti, kokie dizainai užregistruoti Japonijos patentų biure. Negaliojimo skyriaus sprendime¹³⁷ nurodyta, jog dizaino publikavimas šio biuro oficialiame biuletenyje atitinka Reglamento 7 str. numatytas atskleidimo sąlygas, nes tai vienas iš svarbiausių biurų pasaulyje pagal paraiškų ir įregistruotų dizainų skaičių. Jungtinių Amerikos Valstijų patentų biure užregistruotas dizainas lygiai taip pat buvo pripažintas atskleistu Bendrijoje veikiantiems variklių srities specialistams.¹³⁸ Negaliojimo tarnyba nesirėmė argumentais išdėstytais ankstesniame sprendime, tik nurodė, jog JAV patentų duomenų bazės yra prieinamos internetu, vadinasi atitinkamos srities specialistai Bendrijoje yra supažinę su ten publikuojamais dizainais. Tokie sprendimai vertintini neigiamai, nes nebuvo pateikta jokių faktinių įrodymų, kad Bendrijos specialistai vykdytų tokio pobūdžio paieškas užsienio duomenų bazėse.¹³⁹ Kitame Negaliojimo skyriaus sprendime¹⁴⁰ konstatuota, kad tik išimtiniais atvejais turėtų būti manoma, kad dizaino atskleidimo nepastebėjo ES specialistai. Nurodytos dvi priežastys, dėl kurių dizainas laikytinas atskleistu ir *inter alia* galintis būti pateiktas kaip ankstesnio meno įrodymas ginče dėl Bendrijos dizaino negaliojimo. Pirma, Kinijos ir Taivano patentų biurai įvardinti svarbiais (angl. – *relevant*) Bendrijoje veikiantiems specialistams. Visgi neaišku, ar jų statusas toks pat kaip Japonijos ir JAV atitinkamų tarnybų. Antra, dizainas sukurtas šalyse, kurios yra aktyvios atitinkamų prekių (šiuo atveju vežimėlių)

¹³⁵ England and Wales Court of Appeal (Civil Division) 2008-04-23 sprendimas byloje *Green Lane Products Ltd v PMS International Group Plc & Ors* [2008] EWCA Civ 358, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: <http://www.oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/Laundry_balls_2.pdf>

¹³⁶ Landgericht Hamburg 2005-09-30 sprendimas byloje Nr. 308 O 370/05, cituojama iš cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 124.

¹³⁷ Negaliojimo skyriaus 2005-06-20 sprendimas byloje Nr. ICD 420, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-17], parag. 13. Prieiga per internetą: <<http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/85311-0001-en.pdf>>

¹³⁸ Negaliojimo skyriaus 2006-08-17 sprendimas byloje Nr. ICD 990, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-17], parag. 13. Prieiga per internetą: <[http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000000990-decision-\(EN\).pdf](http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000000990-decision-(EN).pdf)>

¹³⁹ *Cit. op.* 83, p. 13.

¹⁴⁰ Negaliojimo skyriaus 2008-03-31 sprendimas byloje Nr. ICD 4315, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-17]. Prieiga per internetą: <[http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_4315_\(EN\).pdf](http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_4315_(EN).pdf)>

gamyboje bei prekyboje. Negaliojimo skyriui pasirodė nesvarbi aplinkybė, kad dizainus galima pasiekti internete naudojantis tik kiniška svetainės versija, nes kalbos barjerų įveikimas yra pačių specialistų problema. Doktrinoje kaip tik randama priešinga nuomonė: turėtų būti svarbios tik tos interneto svetainės, kurios specialiai taikosi į Bendrijoje veikiančius specialistus.¹⁴¹ Atkreiptinas dėmesys, kad *intraneto* (paryškinta autoriaus) svetainė, prie kurios prisijungti gali tik tam tikri įgaliojti asmenys, pvz., darbuotojai ar distributoriai, nelaikytina tinkamu dizaino atskleidimo būdu.¹⁴²

Kitoje byloje Tarnyba nustatė dar aukštesnę Bendrijoje veikiančių atitinkamos srities specialistų žinių kartežę, konstatuodama, jog globalioje ekonomikoje veikiantys atitinkamų prekių dizaineriai, gamintojai, importuotojai ir distributoriai turi žinoti, kokie gaminiai prieinami Kinijos rinkoje. Kadangi ES prekyba su Kinija yra milžiniškos apimties, pakanka pateikti įrodymus, jog gaminys buvo eksponuotas pastarojoje šalyje vykusioje parodoje ar reklamuotas specializuotoje spaudoje.¹⁴³ Analogiška pozicija randama ir Vokietijos teismo sprendime, kur Taivanie kompiuterių korpusų rinka buvo pripažinta svarbia Bendrijoje veikiančiams specialistams.¹⁴⁴

Apžvelgus aukščiau minėtus sprendimus, teigtina, kad Tarnyba dažniausiai remiasi prezumpcija, jog dizainas yra tinkamai atskleistas Bendrijoje veikiančiams atitinkamos srities specialistams, o tokios prezumpcijos paneigimo pareiga tenka Bendrijos dizaino savininkui ar teisių turėtojui. Pvz., Negaliojimo skyriaus sprendime nurodyta, kad Bendrijos dizaino teisės turėtojas nepateikė jokių įrodymų, kad nurodyti įvykiai įprastoje verslo aplinkoje negalėjo būti žinomi atitinkamos srities specialistams veikiančiams Bendrijoje.¹⁴⁵ Doktrinoje irgi nurodoma, kad Bendrijos dizaino savininkui tenka pareiga paneigti atskleidimo prezumpciją.¹⁴⁶ Tai iš esmės reiškia, kad pareiškėjui pateikus įrodymus apie ankstesnio dizaino paskelbimą (atskleidimą), Bendrijos dizaino savininkui atsiranda pareiga (jeigu jis nori išvengti ankstesnio ir jo dizaino lyginimo) tai paneigti ir įrodyti, jog toks atskleidimas nėra teisiškai svarbus, nes Bendrijoje veikiantys atitinkamos srities specialistai negalėjo apie

---

¹⁴¹ MASSA, Charles-Henry; STROWEL, Alain. Community Design: Cinderella Revamped. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2003, nr. 25(2), [žiūrėta 2009-03-02], p. 68-78. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

¹⁴² Juzgados de lo Mercantil num uno de Alicante 2005-12-07 sprendimas byloje *Festina Lotus SA v. Grupo Munreco SL*, cituojama iš PERIS, Izquierdo. Enforcement of Community Designs by Alicante courts: a promising start. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2006, [žiūrėta 2009-03-21]. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

¹⁴³ *Cit. op.* 83, p. 13.

¹⁴⁴ Vokietijos Aukščiausiojo Federalinio Teismo 2003-11-06 sprendimas byloje Nr. I ZR 163/01, cituojama iš *cit. op.* 83, p. 36.

¹⁴⁵ Negaliojimo skyriaus 2008-03-31 sprendimas byloje Nr. ICD 3200, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-17], parag. 10a. Prieiga per internetą: <[http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_3200_\(EN\).pdf](http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_3200_(EN).pdf)>

¹⁴⁶ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 36.

tai sužinoti. Kokie įrodymai paneigtų šią prezumpciją, nenurodoma. Užtektų vieno atitinkamos srities specialisto parodymų, kad jam dizainas nežinomas, ar reikėtų vykdyti išsamesnę apklausą ir apklausti daugiau ekspertų. Kai kas tikėjosi vyksiant ekspertų kovas šiuo klausimu,¹⁴⁷ deja, nei Tarnybos, nei Bendrijos teismų praktikoje šis aspektas kol kas neiškilo. Pastarieji taip pat nenukrypsta nuo Tarnybos praktikos ir nereikalauja įrodyti, kad atskleidimas tapo žinomas (paryškinta autoriaus) Bendrijoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams.¹⁴⁸

Dizainas taip pat laikomas tapęs prieinamu visuomenei, jei jis: pavaizduotas tarptautinėje patento paraiškoje; eksponuotas ES vykusioje parodoje; reklamuotas laikraščiuose ir žurnaluose ES teritorijoje.¹⁴⁹ Be to, nėra svarbu, ar dizaino, kuris teikiamas kaip įrodymas ginčijant Bendrijos dizaino naujumą ar individualias savybes, nacionalinė registracija po tam tikro laiko buvo panaikinta; jis vis tiek laikytinas atskleistu ir žinomu Bendrijoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams.¹⁵⁰ Dizainas laikomas panaudotu versle, o kartu ir atskleistu Bendrijoje veikiantiems specialistams, jei jis pavaizduotas ant gaminio pakuotės su pašto antspaudu ir konkrečia data, o toks siuntinys minimas faksimilėje. Aplinkybė, ar iš tikro gaminio pavyzdys buvo gautas, buvo pripažinta neturinčia įtakos.¹⁵¹

Manoma, kad dizaino atskleidimas ES teritorijoje beveik visada turėtų būti žinomas Bendrijoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, problema kyla tik teikiant įrodymus dėl paties atskleidimo fakto, tačiau Tarnybos praktika vertintina kaip per daug palanki užsienio kūrėjams. Abejojama, ar Reglamento tikslas buvo suteikti galimybę pareiškėjams vykdyti paieškas užsienio valstybių prekių ženklų, patentų ir dizainų duomenų bazėse ieškant ko nors panašaus ar tapataus tokiu būdu siekiant pripažinti Bendrijos dizaino registraciją negaliojančia, nors tokie veiksmai lyg ir patvirtina, kad realybėje ankstesni dizainai nebuvo žinomi Bendrijoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams.¹⁵² Kita vertus, aukščiau jau minėta, kad atitinkamos srities specialistų įvedimas naujumo nustatymo procese buvo įterptas dėl apsaugojimo nuo piktnaudžiavimo, todėl Tarnybos bei teismų pozicija interpretuoti 7 str. 1 d. labai siaurai laikytina pagrįsta.

---

¹⁴⁷ *Cit. op.* 141.

¹⁴⁸ Žr. pvz. Tribunal de Commerce d'Evry 2006-04-05 sprendimą byloje *The Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser France SAS*, nr. 2006R0065, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 170, parag. 48. Taip pat žr. šio sprendimo komentaro 4.2 p. Taip pat Ispanijos teismo sprendimus išnašose nr. 163, 211.

¹⁴⁹ *Cit. op.* 143, p. 12.

¹⁵⁰ Negaliojimo skyriaus 2006-02-08 sprendimas byloje Nr. ICD 1568, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18], parag. 8. Prieiga per internetą: < [http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invalid/1568\(EN\).pdf](http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invalid/1568(EN).pdf)>

¹⁵¹ Negaliojimo skyriaus 2005-09-19 sprendimas byloje Nr. ICD 552, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18], parag. 3; 8-9. Prieiga per internetą: < <http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/129515-0004.pdf>>

¹⁵² *Cit. op.* 83, p. 13.

8.3) Įrodymai

Reglamento 63 str. 1 d. nurodo, jog nagrinėjant paraiškas dėl negaliojimo paskelbimo, Tarnybos veiksmai, atliekant tokią ekspertizę, yra apriboti tik tai šalių nurodytais faktais, įrodymais ir argumentais bei prašomu teisių gynimo būdu, todėl yra pagrįsta apžvelgti kai kurias bylas dėl įrodymų pateikimo bei vertinimo. Pateiktuose įrodymuose turi būti pavaizduotas dizainas ir kažkoku būdu patvirtina tokio dokumento sukūrimo data. Jei dizainas atskleistas parodos metu, reikalaujama įvardinti kur ir kada tai įvyko.¹⁵³ Todėl pvz., reklaminė brošiūra su joje esančiu autorių teisių apsaugos ženklu ir atitinkamais metais (2004) pripažinta netinkamu įrodymu, nes nėra aiški leidinyje pavaizduoto dizaino atskleidimo vieta bei laikas.¹⁵⁴ Pagrįsta Negaliojimo skyriaus pozicija, jog įrodymu nelaikytinas ir gaminio pavyzdys, ant kurio nėra nurodyta data.¹⁵⁵

Tarnybos praktikoje pasitaikė keletas bylų, kuriose kaip įrodymai, bylojantys apie tinkamą dizaino atskleidimą visuomenei, buvo pateiktos internetinėse svetainėse aptikti dizainai. Internetinio puslapio spausdinta medžiaga (angl. – *printout*) pripažinta tinkamu atskleidimo įrodymu, tačiau buvo pažymėta, jog atskleidimo data laikytina spausdinimo data.¹⁵⁶ Tai gali turėti įtakos tais atvejais, jei spausdintoje medžiagoje egzistuočių data ankstesnė už spausdinimo. Tada reiktų vadovautis minėtu sprendimu ir atskleidimo laiku manyti esant puslapio medžiagos atspausdinimo momentą. Tačiau darbo autorius mano, kad išsakyta pozicija yra kritikuotina, nes atlikus keletą testų su dvejomis šiuo metu populiariausiomis interneto naršyklėmis, paaiškėjo, kad pakeitus datą ir laiką kompiuterio nustatymuose, atitinkamai pasikeičia ir spausdintos medžiagos data bei laikas. Siekiant užtikrinti pakankamą duomenų įrodomąją galią, būtų galima pateikti Tarnybai notaro patvirtintą puslapio spausdintą medžiagą.¹⁵⁷ Manytina, kad identiškoje situacijoje Lietuvoje faktines aplinkybes galėtų užfiksuoti antstolis. Teismų praktikoje galima rasti ir priešingų

---

¹⁵³ Landgericht Hamburg 2005-09-30 sprendimas byloje Nr. 308 O 370/05, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 122.

¹⁵⁴ Negaliojimo skyriaus 2007-02-16 sprendimas byloje Nr. ICD 2962, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18], parag. 12. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaliddec/ICD_000002962_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaliddec/ICD_000002962_decision_(EN).pdf)>

¹⁵⁵ Negaliojimo skyriaus 2007-10-10 sprendimas byloje Nr. ICD 3648, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18],

parag. 9. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaliddec/ICD_000003648_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaliddec/ICD_000003648_decision_(EN).pdf)>

¹⁵⁶ Negaliojimo skyriaus 2008-03-31 sprendimas byloje Nr. ICD 4570, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18],

parag. 11. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaliddec/ICD_000004570_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaliddec/ICD_000004570_decision_(EN).pdf)>

¹⁵⁷ Negaliojimo skyriaus 2007-12-03 sprendimas byloje Nr. ICD 4190, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18],

parag. 2. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaliddec/ICD_000004190_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaliddec/ICD_000004190_decision_(EN).pdf)>

pozicijų: Ispanijos dizaino teismas internetinio puslapio spausdintos medžiagos nelaikė tinkamu neregistruotojo Bendrijos dizaino atskleidimo visuomenei įrodymu.¹⁵⁸

Kitame Negaliojimo skyriaus sprendime buvo pasiūlyta išeitis tiems, kurie nespėjo laiku užfiksuoti internetinio puslapio turinio, tačiau vis tiek norėtų juo remtis. Pripažįstama, jog kaip įrodymą galima pateikti internetinės svetainės www.archive.org paieškos rezultatus.¹⁵⁹ Šis internetinis tinklapis yra tam tikra prasme atlieka interneto archyvo funkciją. Svetainėje galima rasti praeityje publikuotų tinklalapių turinį, tačiau vertėtų pridurti, jog programinė įranga nepajėgi suindeksuoti absoliučiai visų interneto svetainių, taigi šiuo įrankiu pasinaudoti visais atvejais nepavyks.

Praktikoje dažnai gaminių fonuotraukos talpinamos į prekių katalogus. Pirmieji Tarnybos sprendimai leido manyti, kad toks būdas nelaikytinas tinkamu atskleidimu.¹⁶⁰ Nors kataloguose ir būdavo nurodyti išleidimo metai, bet Tarnyba laikydavosi pozicijos, jog tai neįrodo, kad tie katalogai būdavo publikuojami, naudojami versle ar kitaip atskleisti tretiesiems asmenims,¹⁶¹ vien tik jų pagalba neįmanoma nustatyti tikslaus laiko, vietos ir asmens, kuris būtų gavęs katalogą.¹⁶² Tačiau jie gali būti naudingi, jei kartu pateikiami ir kiti įrodymai. Negaliojimo skyriaus sprendime nurodyta, jog vien tik sąskaita (angl. – *invoice*) ar katalogas atskirai nėra pakankami atskleidimo įrodymai, tačiau tuo atveju, kai sąskaitoje nurodoma gaminio kaina ir pavadinimas, o kataloge yra tokio pat pavadinimo gaminys su ta pačia kaina, atskleidimas įrodytas.¹⁶³ Ispanijos dizaino teismas taip pat nurodė, kad katalogas kartu su kainų sąrašu bei sąskaitomis suponuoja tinkamą Bendrijos dizaino atskleidimą visuomenei.¹⁶⁴ Visgi, atrodo, kad Tarnyba pamažu atsisako griežtos pozicijos, kad vien tik katalogai nelaikytini tinkama atskleidimo priemone. Apeliacinė taryba viename iš sprendimų pažymėjo, kad užrašas kataloge „2001 kolekcija“ neabejotinai mini tais metais į rinką pateiktus gaminius. Tačiau tokia išvada galėjo būti prieita tik todėl, kad Bendrijos dizaino

---

¹⁵⁸ Juzgados de lo Mercantil num uno de Alicante 2005-10-25 sprendimas byloje *Dijkmans Schoenen BV v. Mustang Inter S.L.*, cituojama iš *cit. op.* 142.

¹⁵⁹ Negaliojimo skyriaus 2007-12-11 sprendimas byloje Nr. ICD 3184, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18], parag. 10. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000003184_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000003184_decision_(EN).pdf)>

¹⁶⁰ *Cit. op.* 83, p. 15.

¹⁶¹ Negaliojimo skyriaus 2004-09-08 sprendimas byloje Nr. ICD 149, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-19], parag. 18. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/26059-0001.pdf>>

¹⁶² Negaliojimo skyriaus 2007-04-23 sprendimas byloje Nr. ICD 2681, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-19], parag. 10. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000002681_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000002681_decision_(EN).pdf)>

¹⁶³ Negaliojimo skyriaus 2004-01-21 sprendimas byloje Nr. ICD 1642, cituojama iš OHIM. *Evidence of the disclosure of a prior design – use of catalogues and invoices*, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-19]. Prieiga per internetą: <<http://www.oami.europa.eu/en/office/newsletter/06010.htm#CD2>>

¹⁶⁴ Juzgados de lo Mercantil num uno de Alicante 2004-10-26 sprendimas byloje *Plastimoda SPA v. Creancioens B'eloni S.L.*, cituojama iš *cit. op.* 142.

savininkas apskritai neigė išleidęs minėtą leidinį.¹⁶⁵ Taigi, kol kas nėra aišku, ar vien tik katalogas būtų pakankamas atskleidimo įrodymas.

Reglamentui įtvirtinus labai plačią dizaino definiciją, byloje dėl Bendrijos dizaino pripažinimo negaliojančiu ankstesni prekių ženklai taip pat gali būti pateikiami kaip įrodymai, kad dizainas nėra naujas ar neturi individualių savybių.¹⁶⁶ Turbūt visiškai suprantama, kad Bendrijos prekių ženklo publikavimas vėlesne data nei Bendrijos dizaino paraiškos padavimo data nėra atskleidimas Reglamento 7 str. prasme.¹⁶⁷ Be to, Tarnyba išaiškino kai kuriuos JAV registruoto prekių ženklo naudojimo aspektus ginčijant Bendrijos dizaino naujumą. Šioje šalyje registruojant prekių ženklą reikia nurodyti pirmą naudojimo datą (angl. – *date of first use*), jei toks naudojimas buvo.¹⁶⁸ Negaliojimo skyrius konstatavo, kad nors tokia informacija buvo panaudota registruojant prekių ženklą JAV, tai neįrodo, kad atitinkamoje paraiškoje esantis žymuo (dizainas) buvo atskleistas visuomenei Reglamento 7 str. 1 d. prasme, esminę reikšmę turi tokio prekių ženklo publikavimo data.¹⁶⁹

8.4) Neregistruotojo Bendrijos dizaino atskleidimas

Svarbu paminėti ir kai kuriuos neregistruotino Bendrijos dizaino atskleidimo aspektus. Pagal Reglamento 81 str. c) p. tik Bendrijų dizaino teismai turi išimtinę kompetenciją nagrinėti ieškinius dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino paskelbimo negaliojančiu. Neregistruotasis Bendrijos dizainas turi atitikti tuo pačius reikalavimus kaip ir registruotasis: būti naujas ir turėti individualių savybių. Reglamento 11 str. 1 d. nurodo tokio dizaino apsaugos pradžią – dizainas saugomas kaip Bendrijos dizainas trejus metus nuo tos datos, kai tas dizainas pirmą kartą tapo prieinamas visuomenei Bendrijos viduje (angl. – *public within the Community*). Atkreiptinas dėmesys, kad lietuviškame Reglamento variante paskutiniai žodžiai išversti „Bendrijos visuomenei“, tokiu būdu prarandant geografinę nuorodą – Bendrijos viduje. Reglamento 11 str. 2 d. detalizuoja “visuomenei Bendrijos viduje” – dizainas laikomas tapęs prieinamu visuomenei Bendrijos viduje, jeigu jis buvo paskelbtas, eksponuotas, naudotas versle arba kaip kitaip atskleistas, kad apie tai įprastu būdu būtų

¹⁶⁵ III-os Apeliacinės tarybos 2007-10-22 sprendimas byloje R 1401/2006-3, cituojama iš *Cit. op.* 143, p. 15.

¹⁶⁶ PERIS, Izquierdo. Registered Community Design: First Two-Year Balance From An Insider’s Perspective. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2006, nr. 28(3), [žiūrėta 2009-02-16], p. 146-158. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

¹⁶⁷ Negaliojimo skyriaus 2005-09-19 sprendimas byloje Nr. ICD 735, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18], parag. 9. Prieiga per internetą: <<http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invalid/98033-0001.pdf>>

¹⁶⁸ Trademark Application Process, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-19]. Prieiga per internetą: <<http://www.lexarian.com/Practice-area/Trade-proces.shtml>>

¹⁶⁹ Negaliojimo skyriaus 2006-10-10 sprendimas byloje Nr. ICD 2483, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18], parag. 11. Prieiga per internetą: [http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_000002483_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_000002483_decision_(EN).pdf)

sužinoję Bendrijoje veikiančios atitinkamos srities specialistai. Izoliuotai aiškinant 11 str., išeitu, jog dizaino apsauga turėtų prasidėti nuo tada, kai apie jį sužinojo Bendrijoje veikiančios atitinkamos srities specialistai, nesvarbu dizainas atskleistas ES teritorijoje ar už jos ribų. Tokiai minčiai yra pritariančių ir doktrinoje¹⁷⁰ – nurodoma, jog bet kuris įvykis, atskleidžiantis dizainą Bendrijoje veikiančioms atitinkamos srities specialistams, sukelia trejus padarinius. Pirmas, tas dizainas tampa ankstesniu dizainu vėlesnių dizainų atžvilgiu; antra, prasideda vienerių metų atidėjimo terminas; trečia, prasideda trejų metų apsaugos terminas. Tačiau yra pozicijų, jog neregistruotojo Bendrijos dizaino apsauga prasideda dizainą atskleidus tik Bendrijos teritorijoje.¹⁷¹ Teigiama, kad skirtingai nei nurodyta Reglamento 7 str. 1 d., kur pagrindinis kriterijus yra Bendrijoje veikiančių atitinkamos srities specialistų žinios apie tam tikrą dizainą, neregistruotojo Bendrijos dizaino atveju specialistų žinios yra tik papildomas reikalavimas šalia aplinkybės, kad dizainas pirmą kartą atskleistas ES teritorijoje.¹⁷² Bandytas aiškinti situaciją remiantis *travaux préparatoires* negelbsti, nes pripažįstama, jog nėra aišku, kokie buvo tikrieji Reglamento kūrėjų tikslai.¹⁷³ Komisijos pasiūlymuose randamas tiek reikalavimas atskleisti bet kur pasaulyje, tiek tik Bendrijoje. Teigiama, kad galutiniame variante teritorinis apribojimas buvo pašalintas, tačiau dėl netikslų vertimų kai kuriose kalbose tai neatsispindi.¹⁷⁴ Pritarus idėjai, jog neregistruotojo Bendrijos dizaino apsauga prasideda dizainą atskleidus tik Bendrijos teritorijoje, atskleidimas užsienyje sunaikintų naujumą, todėl toks dizainas ES apskritai negalėtų įgyti neregistruotojo dizaino statuso. Nors vėliau dėl ES plėtros 2004 m. Reglamentas buvo papildytas 110a straipsniu, kurio 5-oje d. nurodyta, kad sutinkamai su 11 str., dizainui, kuris nebuvo atskleistas Bendrijos teritorijoje, apsauga nėra teikiama, tačiau ir tokia formulotė interpretuotina kaip nepakankama susidariusiai problemai išspręsti.¹⁷⁵ Išties, būtų keista rasti normą, nustatančią neregistruotojo dizaino apsaugos tam tikras sąlygas, „Baigiamosiose

---

¹⁷⁰ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 108.

¹⁷¹ SAEZ, Victor. The Unregistered Community Design. In *European Intellectual Property Review*, [interaktyvus]. 2002, nr. 24(12), [žiūrėta 2009-03-20], p. 585-590. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

¹⁷² *Cit. op.* 141.

¹⁷³ WATSON, Robert; CARTER, Stephen. Unregistered Community Designs. In *Copyright World*, [interaktyvus]. 2006, nr. 160, [žiūrėta 2009-03-20]. Prieiga per internetą: <<http://www.mewburn.com/downloads/unregistered.pdf>>

¹⁷⁴ PLAISTOWE, Richard; HERITAGE, Mark. Europe Versus The World: Does Unregistered Community Design Right Only Project Designs First Made Available In Europe. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2007, nr. 29(5), [žiūrėta 2009-03-20], p. 187-190. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

¹⁷⁵ Žr. išnašas nr. 171, 172. Taip pat KUR, Annette. *Industrial Design protection in Europe – Directive and Community Design*.

nuostatose“, be to, po tokio straipsnio pavadinimu: „Nuostatos susijusios su Bendrijos plėtra“.

Teismų praktika suformavo poziciją dizainą atskleisti Bendrijos teritorijoje. Vokietijos teismų sprendimai leidžia manyti, kad dizaino atskleidimas užsienyje tokiu būdu, apie kurį sužino Bendrijoje veikiančios atitinkamos srities specialistai, neleidžia kilti teisei į neregistruotą Bendrijos dizainą. Apeliacinės instancijos teismo nagrinėtoje byloje¹⁷⁶ ieškovas teigė turintis šią teisę, nors gaminiai kelis mėnesius prieš pradėdant prekybą Vokietijoje buvo reklamuojami ir pardavinėjami JAV. Pirmiausia teismas nurodė, kad dizainas buvo atskleistas visuomenei Reglamento 5 str. 1 d. a) p. prasme, nes gaminių pardavimai ir reklama JAV rinkoje (kuri įvardinta kaip svarbiausia treniruoklių rinka) turėjo būti pastebėti Bendrijoje veikiančių prekybininkų. Taip pat konstatuota, kad pagal Reglamento 11 str. 1 d. Bendrijoje dizainas visuomenei atskleistas vėliau – tada, kai buvo pradėta reklamuoti ir pardavinėti treniruoklius Vokietijoje, tačiau tuo metu jis jau nebebuvo naujas, nes identiškas dizainas (tas pats dizainas) prieš kelis mėnesius pasirodė JAV rinkoje. Kadangi dizainas nėra naujas, jam apsauga neteikiama. Ieškovo argumentui, kad atskleidimas JAV sutampa su neregistruotojo dizaino apsaugos pradžia, teismas nepritarė, o tokio sprendimo nemotyvavo jokiais Reglamento nuostatomis. Teigiama, jog ši teismo pozicija prieštarauja pati sau – naujumas ir apsaugos pradžia turi sutapti, nes faktinės aplinkybės tenkino Reglamento 7 str. 1 d. ir 11 str. 2 d. nurodytas sąlygas, kurios yra beveik identiškos, o Bendrijoje veikiančios specialistai buvo susipažinę su tokiu dizainu.¹⁷⁷

Kitoje byloje buvo reiškiamas pozicija, kad gaminių pristatymas Bendrijoje veikiančiai įmonei laikytinas dizaino atskleidimu visuomenei Bendrijos viduje, kuris lėmė neregistruotojo Bendrijos dizaino atsiradimą.¹⁷⁸ Pirmos instancijos teismas tam pritarė. Apeliacinės instancijos teismas nesutiko su tokiu požiūriu bei nurodė, kad ankstesnis dizaino registracija Kinijos patentų biure sudarė sąlygas Bendrijoje veikiančioms prekybininkams su juo susipažinti, todėl tuo metu, kai gaminys pirmą kartą atsidūrė Bendrijos viduje, dizainas nebebuvo naujas. Be to, teismas rėmėsi Reglamento 110a str. 5 d. ir konstatavo, jog atsižvelgta tik į Bendrijos teritorijoje vykusius atskleidimo veiksmus, todėl atskleidimas

¹⁷⁶ Landgericht Frankfurt am Main, *Thane International Group's Application*, (3/12 O 5/04) [2006] E.C.D.R. 8, cituojama iš *cit. op.* 174.

¹⁷⁷ *Ibidem*. Taip pat žr. TRITTON, Guy, *et al. Intellectual Property in Europe*. 3rd ed. London: Sweet & Maxwell, 2008, p. 567.

¹⁷⁸ Hanseatisches Oberlandesgericht 2006-06-07 sprendimas byloje *Gebackpresse design*, 5 U 96/05, cituojama iš HUNFELD, Mareike. Chinese pre-publication precludes European Community unregistered design right. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2007, nr. 7, [žiūrėta 2009-03-20], p. 441-443. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

užsienyje nesuteikia neregistruotojo dizaino teisės. Kasacinės instancijos teismas pritarė šiems argumentams. Buvo pažymėta, jog dizaino registracija užsienyje negali būti prilyginama publikavimui Bendrijos teritorijoje, net jei apie tai sužino atitinkamos srities specialistai.¹⁷⁹ Parduodant gaminį Bendrijos viduje ieškovas atskleidė dizainą visuomenei Reglamento 11 ir 110a str. prasme, tačiau tokiam dizainui apsauga negali būti suteikta, nes registracija lėmė dizaino neatitikimą naujumo reikalavimui kaip nurodyta Reglamento 5 ir 7 str.¹⁸⁰

Atsižvelgiant į šiuos sprendimus darytina išvada, jog neregistruotojo Bendrijos dizaino apsaugos atsiradimas sietinas tik su fizišku jo atskleidimu Bendrijos teritorijoje, nors ankstesnis menas, kurio galima remtis ginčijant dizaino galiojimą, apima dizainus ir už ES ribų. Darbo autorius abejoja, ar tokia Vokietijos teismų pozicija dera su Reglamento konstatuojamosios dalies 16 p., kuris neregistruotąjį Bendrijos dizainą įvardija kaip *formalumis* (paryškinta autoriaus) neapsunkintą apsaugą. Manytina, kad reiktų kreiptis į ETT ir sulaukti galutinio išaiškinimo.

8.5) Neregistruotojo Bendrijos dizaino galiojimo prezumpcija

Reglamento 85 str. numato tam tikrus neregistruotojo Bendrijos dizaino galiojimo prezumpcijos kriterijus: Bendrijos dizainų teismai neregistruotąjį Bendrijos dizainą laiko galiojančiu, jeigu teisių savininkas pateikia 11 straipsnyje pateiktų sąlygų įvykdymo įrodymus ir nurodo Bendrijos dizaino individualias savybes (85 str. 2 d.). Pažymėtina, kad registruotajam Bendrijos dizainui tokie reikalavimai nėra keliami – Bendrijos dizainų teismai Bendrijos dizainą turi laikyti galiojančiu (85 str. 1 d.).

Teismų praktika atskleidė Reglamento 85 str. 2 d. turinį. Neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkas privalo pateikti: pirma, įrodymus, kad dizainas tapo prieinamu Bendrijos visuomenei Reglamento 11 str. 2 d. prasme; antra, įrodymus, kad jo teisių pažeidimas įvyko ne vėliau kaip po trijų metų nuo dizaino atskleidimo Bendrijoje; trečia, nurodyti dizaino elementus, kurie jo manymu informuotam vartotojui sukelia skirtingą bendrą įspūdį.¹⁸¹ Be to,

---

¹⁷⁹ Vokietijos Aukščiausiojo Federalinio Teismo 2008-10-01 sprendimas byloje Nr. I ZR 126/06, cituojama iš GERLACH, Leopold; HUNFELD, Mareike; DIEFENBACH Juliane. *Design Quarterly*, [interaktyvus], 2008 lapkritis, [žiūrėta 2009-03-20]. Prieiga per internetą: <http://www.lovells.com/NR/rdonlyres/31F8BABE-93AC-40A7-BB71-1A1CFD14755F/0/Design_Quarterly_IV_2008.pdf>

¹⁸⁰ OHIM. *Disclosure in China blocks Unregistered Community Design*, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-20]. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/en/office/newsletter/08012.htm#CD1>>

¹⁸¹ High Court of Ireland 2007-12-21 sprendimas byloje *Karen Millen Limited & Dunnes Stores Limited*, nr. IEHC 449, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-01]. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ie/cases/IEHC/2007/H449.html>>

galima daryti išvadą, kad nėra būtina laikytis trečiojo kriterijaus – nurodyti, kas sudaro dizaino individualias savybes. Ispanijos dizaino teismas tokiu atveju nurodė kitai šaliai pateikti įrodymus, kad dizainas neatitinka individualių savybių kriterijaus.¹⁸²

9) INDIVIDUALIOS SAVYBĖS

Reglamento 6 str. konkretina antrąjį dizaino apsaugos reikalavimą – individualias savybes: dizainas laikomas turinčiu individualių savybių, jeigu jo bendras išpūdis informuotam vartotojui skiriasi nuo bendro išpūdžio, kurį tokiam vartotojui padaro bet koks kitas ankstesnis, visuomenei tapęs prieinamu, dizainas; vertinant individualias savybes, atsižvelgiama į dizainerio laisvę tą dizainą kuriant. Toliau atskirai bus analizuojami trys šios normos elementai: informuotas vartotojas, dizainerio laisvė ir bendras išpūdis.

9.1) Informuotas vartotojas

Pirmas žingsnis prieš vertinant bendrą išpūdį yra informuoto vartotojo identifikavimas. Teisės aktuose ši sąvoka nėra atskleista, tam tikras vidutinio vartotojo nustatymo gaires galima rasti Reglamento konstatuojamosios dalies 14 p., pagal kurį informuotas vartotojas turėtų būti susipažinęs su gaminio pobūdžiu, pramonės šaka, kuriai gaminyje priklauso, ir dizainerio laisvę tą dizainą kuriant. Figūruoja net trys parametrai, tad negali būti universalus informuoto vartotojo apibrėžimo, tinkančio kiekvienu atveju. Pripažįstama, kad informuoto vartotojo nustatymas yra vienas iš pačių sudėtingiausių ir kol kas neišspręstų klausimų Bendrijos dizaino teisėje.¹⁸³ Klaidingai nustačius minėtą subjektą, atsiranda didelė tikimybė priimti neteisingą sprendimą dėl dizaino galiojimo: pvz., byloje dėl tų pačių dizainų bendro išpūdžio Italijos ir Kinijos teismai priėmė skirtingus sprendimus, nes pirmasis taikė informuoto vartotojo, o antrasis – vidutinio vartotojo testą.¹⁸⁴ Apibendrinant kai kuriuos teismų sprendimus, galima įvardinti, kas nėra informuotas vartotojas: jis nėra vien tik galutinis vartotojas, dizaineris, gamintojas, gaminių dizaino ekspertas, „žmogus iš gatvės“,

¹⁸² Juzgado de lo Mercantil num uno de Alicante 2004-10-26 sprendimas byloje *Plastimoda SPA v. Creancioens B'eloni S.L.*, cituojama iš *cit. op.* 142.

¹⁸³ MIAZZETTO, Fabrizio, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Köln. München: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 144.

¹⁸⁴ DAVIDSON, Justin. People's Republic Of China: Design Right – Infringement - Comparison-On With Italian Judgment. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2008, nr. 30(12), [žiūrėta 2009-02-23], p. 91-92. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

žmogus įgudęs mene, vidutinis vartotojas.¹⁸⁵ Informuotas vartotojas nėra vidutinis vartotojas prekių ženklų teisės prasme,¹⁸⁶ nors galima rasti ir ne visai teisingų nuomonių, kai informuotam vartotojui suteikiamos vidutinės patirties (angl. – *average experience*) savybės.¹⁸⁷ Jis neturėtų būti laikomas priklausančiu Bendrijoje veikiančioms atitinkamų specialistų sluoksniams,¹⁸⁸ nors Tarnybos praktikoje pasitaikė bylų, kur informuoto vartotojo žinios prilyginamos Bendrijoje veikiančių atitinkamos srities specialistų žinioms.¹⁸⁹ Informuotu vartotoju neturėtų būti pripažįstami asmenys, turintys specialių žinių dizaino srityje – dizaineriai, architektai, baldų pramonės atstovai ir pan., o pripažintini asmenys, geriau informuoti už paprastą (eilinį) vartotoją, žinantys ir suprantantys nagrinėjamą problemą.¹⁹⁰ Informuotas vartotojas pirmiausia yra tas, kuriam dizainas yra adresuotas (angl. – *directed*); jis gali būti nuolatinis to gaminio vartotojas; jo atmintis nėra archyvinė, tačiau jis turi supratimą apie gaminių tendencijas, cirkuliavimą rinkoje bei kai kuriuos techninius dalykus.¹⁹¹ Informuotu vartotoju pripažintas asmuo, norintis įsigyti daiktą ir dėl specialaus domėjimosi internete, kataloguose, parodose tapęs „informuotu“.¹⁹²

Reikėtų nepritarti nuomonei, jog pats teismas yra informuotas vartotojas.¹⁹³ Viename Ispanijos teismo sprendime nurodyta, kad jis pats galėtų būti informuotu vartotoju ir naudodamasis šalių pateiktais įrodymais nustatyti dizainų sukuriama bendrą išpūdį.¹⁹⁴ Visgi argumentas, kad rinkoje gaminiais su atitinkamu dizainu nėra prekiaujama, todėl teismas gali imtis informuoto vartotojo vaidmens, šioje situacijoje nėra pateisinamas. Manytina, kad tada teisėjui būtų suteikta per didelė diskrecija, nes sprendimas galėtų priklausyti nuo paties

---

¹⁸⁵ STONE, David. Some clarity, some confusion: 12 P&G v Reckitt Benckiser decisions help explain registered Community designs. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2008, nr. 3[žiūrėta 2009-02-16], p. 376-385. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

¹⁸⁶ England and Wales Court of Appeal (Civil Division) 2007-10-10 sprendimas byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd*, Nr. EWCA Civ 936. parag. 24, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-20]. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2007/936.html>>

¹⁸⁷ England and Wales Patents County Court 2006-10-02 sprendimas byloje *Bailey & Anor v Haynes & Ors*, Nr. EWPC 5, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-20]. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWPC/2006/5.html>>

¹⁸⁸ Audiencia Provincial de Alicante 2006-04-24 sprendimas byloje *Panini Espana SA v Kellogg's Espana SL*, Nr. 157/06, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Köln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 132.

¹⁸⁹ Negaliojimo skyriaus 2005-06-20 sprendimas byloje Nr. ICD 420, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-17], parag. 18. Prieiga per internetą: <<http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/85311-0001-en.pdf>>

¹⁹⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2005-05-16 nutartis c. b. *UAB „Narbutas ir Ko“ v. UAB „Gurda*, Nr. 3K-3-304/2005, kat. 93.

¹⁹¹ England and Wales Patents County Court 2005-07-25 sprendimas byloje *Woodhouse UK v Architectural Lighting Systems*, Nr. PAT 03-087, cituojama iš cit. op. 188, p. 362.

¹⁹² III-os Apeliacinės tarybos 2007-10-08 sprendimas byloje R1337/2006-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-21], parag. 19. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2006/en/R1337_2006-3.pdf>

¹⁹³ TRITTON, Guy, et al. *Intellectual Property in Europe*. 3rd ed. London: Sweet & Maxwell, 2008, p. 568.

¹⁹⁴ Cit. op. 188, p. 134.

teisėjo patirties bei žinių, o ir galutinis rezultatas taptų mažiau prognozuojamas.¹⁹⁵ Panaši nuostata randama ir Vokietijos teismo sprendime. Neįvardindamas jokių motyvų teismas priėjo išvadą, kad jis gali būti informuotu vartotoju, kuris, remdamasis *tik* (paryškinta autoriaus) šalių pateikta informacija, spręs apie dizainų sukeliama bendrą išpūdį.¹⁹⁶ Kad teismas save laiko informuotu vartotoju taip pat konstatuota kitoje Vokietijos teismo nagrinėtoje byloje.¹⁹⁷

Praktikoje randamos skirtingos pozicijos dėl to, ar vaikas galėtų būti informuotas vartotojas. Ispanijos teismo nuomone šiuo klausimu buvo neigiama. Įvardinta, jog vaikams didžiausią išpūdį sukelia funkcinis, o ne vizualinis dizaino aspektas. Jiems svarbu ką galima su tuo gaminiu nuveikti, pvz. ar jis gaminis sukasi, ar jį galima vienu ar kitu būdu sudėti ir pan.¹⁹⁸ Tuo tarpu Apeliacinė taryba kaip vieną iš alternatyvių informuotų vartotojų šalia reklamos vadybininko nurodė vaikus nuo 5 iki 10 metų amžiaus.¹⁹⁹ Dviejų subjektų priskyrimas informuotiems vartotojams kritikuotinas, nes vargu, ar vaiko ir vadybininko bendras išpūdis gali būti tapatus.²⁰⁰ Manytina, jog derėtų laikytis pirmosios pozicijos ir vaikų neįvardinti informuotais vartotojais, nes sunku išivaizduoti, jis galėtų vertinti kitus aspektus: dizainerio laisvę kuriant dizainą ar pramonės šaką. Beje, minėtame Apeliacinės tarybos sprendime išsakyta įdomi, o kartu greičiausiai ir nevisiškai teisinga nuomonė, kad nėra reikšminga, kas yra informuotas vartotojas, svarbiausia, kad jis būtų susipažinęs su gaminių sukeltu fenomenu.

Negaliojimo skyriai apibūdindami informuotą vartotoją dažnai naudoja paprasčiausią formuluotę: „informuotas vartotojas yra susipažinęs su (įvardinamas objektas)“ ir neinama į smulkesnes detales. Tokia praktika pripažintina kaip ydinga, nes kuo abstraktesnis apibrėžimas, tuo didesnė prieštaringų sprendimų riziką.²⁰¹ Kartu pabrėžiama, kad Apeliacinės tarybos bandymai sukurti tokio vartotojo asmenybę yra perdėti.²⁰² Tarybos praktikoje taip pat yra sprendimų, prieštaraujančių aukščiau išsasytoms pozicijoms informuoto vartotojo atžvilgiu. Pvz., buvo konstatuota, jog informuotas vartotojas yra Europos kosmetikos

---

¹⁹⁵ MIAZZETTO, Fabrizio, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 143.

¹⁹⁶ Landgericht Hamburg 2005-09-30 sprendimas byloje Nr. 308 O 370/05, cituojama iš *cit. op.* 188, p. 122.

¹⁹⁷ Landgericht Hamburg 2005-07-08 sprendimas byloje nr. 308 O 639/04, cituojama iš *cit. op.* 188, p. 348.

¹⁹⁸ *Cit. op.* 188, p. 135.

¹⁹⁹ III-os Apeliacinės tarybos 2006-10-27 sprendimas byloje Nr. R 1001/2005-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-22], parag. 16. Prieiga per internetą: < http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2005/en/R1001_2005-3.pdf>

²⁰⁰ TRAUB, Florian, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 292.

²⁰¹ *Cit. op.* 185.

²⁰² *Cit. op.* 143, p. 21.

pramonė; informuotas vartotojas yra ne galutinis vartotojas, bet gamintojas, turintis pasirinkti gaminį iš daugybės formų.²⁰³

Atsargiai turėtų būti vertinama tiek Tarnybos, tiek teismų praktikoje vyraujanti tendencija sieti informuotą vartotoją su atitinkamu prekių sektoriumi nurodytu dizaino paraiškoje. Pvz., Apeliacinės tarybos nuomone, lyginant žaislinės mašinelės dizainą su realios mašinos išvaizda, informuotas vartotojas nėra kolekcionierius, kaip teigė atsakovas, ar asmuo gerai susipažinęs su tikrų automobilių dizainu, o yra informuotas vartotojas susijęs su žaislais, nes būtent tokia prekių grupė nurodyta paraiškoje.²⁰⁴ Didžiosios Britanijos teismas taip pat nurodė, jog informuotas vartotojas yra registracijoje nurodytų gaminių klasės vartotojas.²⁰⁵ Visgi, apeliacinės instancijos teismas nepritarė šiai pozicijai ir nurodė, jog informuotas vartotojas turėtų būti suprantamas plačiau, pvz., būti pripažintas ne oro gaiviklių (purškiklių) informuotu vartotoju, bet vartotoju, kuris laikomas susipažinęs su dizainu visuma purkštuvų (purškiklių) srityje apskritai, nes turėdamas žinių apie panašius gaminius jis yra pagrįstai išvalgus nustatant bendrą išpūdį.²⁰⁶ Griežtas informuoto vartotojo identifikavimas pagal registracijoje nurodytą prekių grupę gali sukelti nepageidaujamų padarinių, jei dizainas naudojamas atskiruose sektoriuose. Tada, taikant skirtingus kriterijus informuotam vartotojui, vienoje prekių grupėje tas pats dizainas galbūt bus pripažintas galiojančiu, o kitoje jau nebe.²⁰⁷ Siekiant to išvengti reikėtų aiškintis kam iš tikro naudojamas gaminys.

Kadangi aukščiau minėti subjektai nėra informuoti vartotojai, atsargiai turėtų būti vertinami ir iš jų kilę įrodymai: pvz., ekspertų išvados, viešosios nuomonės apklausos. Reikėtų pritarti teismo nuomonei, jog dizainerio parodymai vertinant bendrą išpūdį nėra svarbūs. Iš dalies tai galioja ir eksperto išvadai (ypač kai tai susiję su vartojimo prekėmis). Ji būtų naudinga informuoto vartotojo nustatymui tada, jei dizainerio laisvei turėtų įtakos tam tikri techniniai apribojimai.²⁰⁸ Ispanijos teismas taip pat nurodė, jog galima apeiti be ekspertų išvadų, nes lyginami gaminiai nepasižymi jokiais ypatybėmis.²⁰⁹ Šiame kontekste kritikuotinas kito teismo teiginys, jog asmuo, turintis trisdešimt metų dizainerio patirtį, yra

---

²⁰³ *Ibidem*

²⁰⁴ III-os Apeliacinės tarybos 2008-01-25 sprendimas byloje Nr. R 84/2007-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-21]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2007/it/R0084_2007-3.pdf>

²⁰⁵ England and Wales High Court (Chancery Division) 2006-12-13 sprendimas byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd* [2006] EWHC 3154 (Ch). [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-11], parag. 30. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2006/3154.html>>

²⁰⁶ *Cit. op.* 186, parag. 21-23

²⁰⁷ MIAZZETTO, Fabrizio, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 142.

²⁰⁸ *Cit. op.* 205, parag. 4.

²⁰⁹ *Cit. op.* 188.

patikimas liudytojas „visais aspektais“. Nagrinėjant tam tikras išvaizdos savybes, kurias lemia tik jo techninė funkcija, jis pripažintinas tinkamu šaltiniu, tačiau jo parodymais nustatant informuotą vartotoją nederėtų remtis.²¹⁰ Reglamento prasme Ispanijos teismo sprendimas, kuriame keli liudininkai ir ekspertai įvardinti kaip informuoti vartotojai, taip pat pripažintinas turintis ydų.²¹¹ Taip pat reikėtų pritarti pozicijai, kad nereikia atsižvelgti į liudytojo parodymus, net jei jis ir turi tam tikrus informuoto vartotojo bruožus.²¹²

Viešosios nuomonė apklausos taip pat turėtų būti vertinamos itin kritiškai, o kai kas teigia, jog jų išvis turėtų būti atsisakyta šios teisinės fikcijos (informuoto vartotojo) nustatymo procese.²¹³ Lietuvos teismų praktika, tiesa ne dėl Bendrijos dizaino, šiuo atžvilgiu yra šiek tiek keista. Lietuvos apeliacinio teismo nuomone, gyventojų apklausa negali būti tinkamu įrodymu, nes apklausti gyventojai turi būti ne „vidutiniai vartotojai“, o „informuoti vartotojai“, kadangi apklausti asmenys negali būti laikomi tinkamais respondentais, atitinkamai šiuo pagrindu konstatuoti ginčijamo pramoninio dizaino individualumą būtų nepagrįsta.²¹⁴ Lietuvos Aukščiausiasis Teismas vėlesnėje byloje nemažai dėmesio skyrė atliktos apklausos vertinimui ją taip pat vadindamas „informuotų vartotojų apklausa.“ Be to, kolegija žemesnių instancijų teismams nurodė pateikiant savarankišką teismo vertinimą pasisakyti (reikėtų suprasti, argumentuoti, kodėl priėjo kitos išvados) dėl tyrimų rezultatų ir dėl gaminių dizaino bendro įspūdžio.²¹⁵ Darbo autoriui sunku suvokti, koku būdu galima apklausti asmenis, kurie realiame pasaulyje neegzistuoja. Nei Tarnybos, nei kitų Bendrijos teismų praktikoje neaptikta tokio informuoto vartotojo nustatymo būdo.

9.2) Dizainerio laisvė

Nurodymai vertinant individualias dizaino savybes bei dizaino apsaugos apimtį atsižvelgti į dizainerio laisvę kuriant dizainą išdėstyti Reglamente numatyta 6 str. 2 d. ir 10 str. 2 d. Atkreiptinas dėmesys, kad tai nėra to paties subjekto kūrybinė laisvė. Didžiosios

---

²¹⁰ HARTWIG, Henning; TRAUB, Florian, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 211.

²¹¹ Juzgados de lo Mercantil de Alicante No. 2 2006-03-20 sprendimas byloje *Loewe S.A. v. Vicosta S.L.*, nr. 16/2006, cituojama iš *cit. op.* 142.

²¹² High Court of Ireland 2007-12-21 sprendimas byloje *Karen Millen Limited & Dunnes Stores Limited*, nr. IEHC 449, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-01]. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ie/cases/IEHC/2007/H449.html>>

²¹³ KUR, Annette. *Industrial Design protection in Europe – Directive and Community Design* [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-03]. Prieiga per internetą: <www.atip.org/upload/files/activities/tokyo2003/s05-Kur_art.doc>

²¹⁴ Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus 2004-05-25 nutartis c. b. *J. Š., J. T., L. C. ir V. C. v. HUTA SZKLA „WARTA“ SA*, Nr. 2A-94/2004 m., kat. 115.

²¹⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2005-05-16 nutartis c. b. *UAB „Narbutas ir Ko“ v. UAB „Gurda*, Nr. 3K-3-304/2005, kat. 93.

Britanijos teismo nuomone, 6 str. yra nurodytas asmuo, sukūręs Bendrijos dizainą, o 10 str. – dizaineris, kurio sukurto dizaino atžvilgiu siekiama įgyvendinti išimtinės Bendrijos dizaino savininkui suteiktas teises.²¹⁶ Šis skirtumas atsispindi vokiškoje ir ispaniškoje Reglamento versijoje, bet nėra aptinkamas prancūziškame ar itališkame variante.²¹⁷ Minėtoje byloje konstatuota, jog dizainerio laisvės apimtis yra (turėtų būti) identiška, nes gaminiai yra tokie patys. Dėl tokios išvados kai kas teigia, kad dizainerio laisvė priklauso nuo to, ar Bendrijos dizainas ir ankstesnis dizainas yra susiję su tais pačiais ar skirtingais gaminiais. Pirmuoju atveju manoma, jog laisvės apimtis turėtų būti siauresnė, antruoju – platesnė.²¹⁸

Dizainerio laisvės ribos taip pat priklauso nuo pramonės šakos bei gaminio ypatybių. Pvz., pripažinta, jog dizainerio laisvė kuriant žaislinius automobilius yra iš esmės neribota, nes neegzistuoja jokie funkciniai reikalavimai ar privalomos techninės sąlygos, išskyrus susijusias su vaikų saugumu.²¹⁹ Dizainerio laisvė kuriant tarą kosmetikai taip pat pripažinta absoliučia, nes nėra jokios specialios formos, reikalingos tokiai funkcijai atlikti.²²⁰ Modeliuojant dviračio rato dizainą, kūrybinė laisvė suvaržoma reikalavimu ratui būti sutvirtintam stipiniais tarp stebulės ir rėmo, kad šis galėtų išlaikyti dviratininko svorį.²²¹

Teismų praktikoje nurodoma, kad nustatant dizainerio laisvę turėtų būti atsižvelgiama tik į išorinius dizainerio laisvės apribojimus, tokius kaip gaminio pobūdis, sveikatos ir saugumo reikalavimai ar kiti reikalavimai, nebūtinai įtvirtinti teisės aktuose. Subjektyvios aplinkybės, susijusios su įtariamo pažeidėjo komercine veikla, naudojama gamybos technologija ar pan., negali būti vertinamos dizainerio laisvės riboms nustatyti. Jeigu į jas būtų atsižvelgta, tai pažeidimo faktas priklausytų nuo pvz., pažeidėjo finansinių galimybių ar kitų sąlygų, Reglamente tai nenumatyta, vadinasi, reikia taikyti visiems įtariamiesiems pažeidėjams vienodą objektyvų kriterijų.²²²

Pabrėžtina, kad nustatant dizainerio laisvę negalima apsiriboti tik prekių grupe, reikia nagrinėti to konkretaus gaminio ir dizainerio laisvės santykį. Tokia išvada darytina dėl

---

²¹⁶ *Cit. op.* 205, paragr. 42.

²¹⁷ *Cit. op.* 185.

²¹⁸ TRAUB, Florian, HARTWIG, Henning, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 279.

²¹⁹ Negaliojimo skyriaus 2006-11-13 sprendimas byloje Nr. ICD 842, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-23]. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000000842_decision_\(IT\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000000842_decision_(IT).pdf)>

²²⁰ Negaliojimo skyriaus 2005-02-22 sprendimas byloje Nr. ICD 305, cituojama iš Peris, Izquierdo. Registered Community Design: First Two-Year Balance From An Insider's Perspective. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2006, nr. 28(3), [žiūrėta 2009-02-16], p. 146-158. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

²²¹ Negaliojimo skyriaus 2005-08-05 sprendimas byloje Nr. ICD 271, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-23], paragr. 27. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/000037189-0010-en.pdf>>

²²² England and Wales High Court (Chancery Division) 2006-12-13 sprendimas byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd* [2006] EWHC 3154 (Ch). [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-11], paragr. 43. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2006/3154.html>>

Apeliacinės tarybos pozicijos reklaminių priedų byloje, kurioje pabrėžta, kad nors dizainerio laisvė buvo apribota reklaminio priedo pigumu, saugumu naudoti vaikams bei patalpinimu reklamuojamuose gaminiuose, tačiau tai bendri visų reklaminių priedų požymiai, kurie nėra pakankami nustatant dizainerio laisvę konkreto priedo atžvilgiu.²²³

Kaip minėta anksčiau, informuotas vartotojas laikomas susipažinęs su egzistuojančia dizainų visuma atitinkamoje srityje arba bent jau su pagrindinėmis tendencijomis, todėl remiantis jo žiniomis ir turėtų būti sprendžiama apie dizainerio laisvę, nors galbūt žiūrint objektyviai, iš profesionalaus dizainerio pozicijų, ta laisvė yra žymiai didesnė. Iš to išplaukia, jog srityse, kur gaminiai nepasižymi ypatingu skirtingumu, nes dėl tam tikrų aplinkybių nėra poreikio išskirti gaminį, novatoriškas dizaineris turi daugiau šansų užsitikrinti savo kūrinio apsaugą, kai jo laisvę vertina informuotas vartotojas, o ne profesionalas.²²⁴

Jei pripažintina, jog dizaineris atitinkamoje srityje turi didelę kūrybos laisvę, tai informuotas vartotojas, vertindamas tokio dizaino individualias savybes, turėtų būti reiklesnis skirtumams, lyginant su ankstesniais dizainais, nei tada, kai ta laisvė nėra tokia plati. Nežymūs skirtumai tarp dizainų rodo arba egzistuojant techninius suvaržymus, arba tiesiog ankstesnių dizainerių vaizduotės trūkumą.²²⁵ Negaliojimo skyriaus sprendime nurodyta, jog informuotas vartotojas daugiau dėmesio skirs dizaino bruožams, kurie nėra apriboti dizainerio kūrybingumu.²²⁶ Ir atvirkščiai, techniniai apribojimai bei didelis kiekis jau egzistuojančių dizainų palieka mažai laisvės dizaineriui sukurti kažką naujo, todėl net maži skirtumai laikytini pakankamais, kad tokiam dizainui būtų suteikta apsauga.²²⁷ Tokiai doktrininei nuostatai pritariama Tarybos²²⁸ bei teismų praktikoje.²²⁹ Visgi pabrėžtina, jog net ir pasitelkiant tam tikras dizainerio laisvės nustatymo gaires ne visada bus galima priimti teisingą sprendimą, kartu tiek Tarybos, tiek dizaino teismų praktikoje sulauksime skirtingų sprendimų.

---

²²³ III-os Apeliacinės tarybos 2006-10-27 sprendimas byloje R 1001/2005-3, [interaktyvus]. [žiūrėta 2009-02-23], parag. 20. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2005/en/R1001_2005-3.pdf>

²²⁴ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 34.

²²⁵ England and Wales Court of Appeal (Civil Division) 2007-10-10 sprendimas byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd* [2007] EWCA Civ 936, parag. 57. <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2007/936.html>>

²²⁶ Cit. op. 216, parag. 27.

²²⁷ Cit. op. 213.

²²⁸ III-os Apeliacinės tarybos 2006-11-22 sprendimas byloje 196/2006-3, [interaktyvus]. [žiūrėta 2009-03-23], parag. 20. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2006/en/R0196_2006-3.pdf>

²²⁹ Landgericht Frankfurt am Main 2006-02-15 sprendimas byloje nr. 2-06 O 358/05, cituojama iš cit. op. 218, p. 345.

9.3) Bendras išpūdis

9.3.1) Lyginimo objektai

Apibrėžus dizainerio kūrybos laisvę bei informuotą vartotoją atitinkamo gaminio atžvilgiu, belieka nustatyti, kaip minėtas hipotetinis asmuo turėtų įvertinti dviejų dizainų sukuriamą bendrą išpūdį. Visgi, išpūdis kartais galėtų priklausyti nuo to, kas su kuo lyginama. Tarnybos praktikoje nepavyko surasti bylų, kuriose apie dizainų sudaromą bendrą išpūdį būtų sprendžiama apžiūrint *gaminius* (paryškinta autoriaus); priešingai, visada naudojamosi prie paraiškos registruoti dizainą arba pripažinti jį negaliojančiu pridėtais vaizdais. Galbūt tam užkerta kelią reikalavimas teikiant Tarnybai paraišką dėl negaliojimo paskelbimo pridėti „vaizdą“ (angl. – *representation*).²³⁰ Apeliacinė taryba yra pažymėjusi, kad šalių pateikti gaminių pavyzdžiai nėra svarbūs, reikia lyginti registruotuosius dizainus, o ne prekyboje esančius gaminius.²³¹ Šioje byloje abu dizainai buvo registruotieji Bendrijos dizainai, bet nemanytina, jog pozicija keistūsi, jei tik vienas iš jų turėtų tokį statusą, vis tiek reikėtų vertinti vaizdus, o ne pačius gaminius. Teismų praktika griežtai nesilaiko šio požiūrio. Ispanijos teismas, vertindamas dviejų Bendrijos dizainų sukuriamą bendrą išpūdį, lygino tiek gaminį, tiek prie paraiškos pridėtą to gaminio vaizdą su kito dizaino perspektyvomis.²³² Netiesiogiai užsiminta, kad jei būtų pagamintas ir pateiktas antrojo dizaino pavyzdys (gaminys), į jį taip pat būtų kreipiamas dėmesys.²³³ Anglijos apeliacinis teismas taip pat kaip įrodymo neatmetė pateikto gaminio pavyzdžio.²³⁴ Apibendrinus kai kurių teismų sprendimus teigiama, jog greičiausiai ydingi sprendimai dėl sukuriamo vienodo bendro išpūdžio priimti todėl, kad buvo lyginti iš tikro rinkoje cirkuliuavę gaminiai, o ne jų vaizdai.²³⁵ Kitame teismo sprendime į atsakovo teiginį, kad jo gaminio dizainas sukuria skirtingą bendrą išpūdį, nes yra prastesnės kokybės, buvo atsakyta, jog lyginant gaminius, tai gal ir įmanoma, bet reikia vertinti registruotojo Bendrijos dizaino vaizdo sukuriamą bendrą išpūdį su gaminio, įtariamo pažeidus išimtinės dizaino savininko ar teisės turėtojo teises,

²³⁰ 2002-10-21 Komisijos reglamento (EB) Nr. 2245/2002, įgyvendinančio Tarybos reglamentą (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino, 28 str. 1 d. b) p. OL 2002, L 341.Toliau – įgyvendinimo Reglamentas.

²³¹ III-os Apeliacinės tarybos 2006-10-27 sprendimas byloje Nr. R 1001/2005-3, cituojama iš *cit. op.* 218, p. 287.

²³² Perspektiva - kokio nors daikto vaizdavimas plokštumoje taip, kad žiūrintis į piešinį susidarytų trijų matmenų išpūdį.

²³³ Audiencia Provincial de Alicante 2006-04-24 sprendimas byloje *Panini Espana SA v Kellogg's Espana SL*, Nr. 157/06, cituojama iš *cit.op.* 218, p. 132.

²³⁴ *Cit. op.* 225, parag. 12.

²³⁵ STONE, David. Some clarity, some confusion: 12 P&G v Reckitt Benckiser decisions help explain registered Community designs. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2008, nr. 3, [žiūrėta 2009-02-16], p. 376-385. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

sukuriamu bendru išpūdžiu.²³⁶ Visgi, darbo autorius mano, jog teismams reikėtų laikytis Tarnybos praktikos ir vengti daryti išvadas iš pateiktų pavyzdžių, o sprendimą priimti atsižvelgiant į gaminių vaizdo fonuotruokas, piešinius, perspektyvas ar kitus vaizdo fiksavimo būdus.

9.3.2) Registracija – Bendrijos dizaino apsaugos ribos

Pažymėtina, kad būtent Bendrijos dizaino registracija apibrėžia registruotojo Bendrijos dizaino apsaugos ribas, o ne gaminy, sukurtas prie paraiškos pridėtų vaizdų pagalba. Anglijos teismas registraciją prilygino kriterijui, pagal kurį turi būti sprendžiama apie pažeidimą, todėl negalima vertinti dizaino ypatybių, neatsispindinčių paraiškoje (pvz., spalva arba tam tikri grafiniai elementai), nes tokiu atveju nepagrįstai būtų apribojama apsaugos apimtis.²³⁷ Vertinant bendrą išpūdį į spalvas bus atsižvelgiama tada, jei jos atsispindi registruotojo Bendrijos dizaino vaizde²³⁸, taigi pateikus tik juodai baltą dizaino vaizdą, spalvų reikšmė bendram išpūdžiui neturi reikšmės.²³⁹ Kad registracija yra atskaitos taškas bendro išpūdžio vertinimui patvirtino ir Ispanijos teismas²⁴⁰, nurodęs, kad visi netikslumai paraiškoje dėl dizaino registracijos turi įtakos bendro išpūdžio nustatymui (kartu ir dizaino apsaugos apimčiai), todėl reikėtų išnaudoti visas galimybes kaip galima tiksliau pavaizduoti dizainą: pridėti daugiau perspektyvų, pateikti žodinius aprašymus (pagal įgyvendinimo Reglamento 1 str. 2 d. a) p. neviršijant 100 žodžių leidžiama paaiškinti dizaino arba pavyzdžio grafini vaizdą). Negaliojimo skyrius taip pat yra konstatavęs, kad dizaino ypatybėmis, kurios neidentifikuojamos iš prie paraiškos pateiktų vaizdų, negalima remtis lyginant Bendrijos dizainą su ankstesniu dizainu.²⁴¹ Tokia ypatybe be aukščiau minėtų spalvų galėtų būti medžiaga, iš kurios gaminamas daiktas.²⁴² Pažymėtina, kad dizaino ypatybė nėra pagal Lokarno klasifikaciją nurodyta gaminio klasė: pvz., nors gaminy nurodytas kaip lėkštė

---

²³⁶ England and Wales High Court (Chancery Division) 2008-01-16 d. sprendimas byloje *J Choo (Jersey) Limited v Towerstone Limited & Others* [2008] EWHC 346 (Ch) [interaktyvus], [žiūrėta 2009-02-01], parag.

20. Prieiga per internetą: < <http://oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/Handbags.pdf> >

²³⁷ Cit. op. 222, parag. 48.

²³⁸ Negaliojimo skyriaus 2006-02-07 sprendimas byloje ICD 1519, cituojama iš *cit. op* 231, p. 369.

²³⁹ Negaliojimo skyriaus 2006-05-15 sprendimas byloje ICD 1758, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-28], parag.

11. Prieiga per internetą: < [http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000001758_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000001758_decision_(EN).pdf) >

²⁴⁰ *Cit. op.* 218, p. 135.

²⁴¹ *Cit. op.* 238.

²⁴² Negaliojimo skyriaus 2004-04-27 sprendimas byloje ICD 24, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-28], parag. 21.

Prieiga per internetą: < <http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/3595-0001-en.pdf> >

sriubai, vadinasi turėtų turėti tam tikrą įdubimą (gylį), tačiau jei reprezentacijoje šis požymis neatsispindi, tai tokia ypatybė nėra vertinama nustatant bendrą įspūdį.²⁴³

Pripažįstant, kad registracija apibrėžia apsaugos ribas, darytina išvada, kad vertinant bendrą įspūdį turi būti atsižvelgiama į *visą* (paryškinta autoriaus) dizaino vaizdą. Tai reiškia, kad Bendrijos dizaino apsauga negalioja tais atvejais, kai teisių pažeidimu įtariamas dizainas sukuria tokį patį bendrą įspūdį tik tam tikros Bendrijos dizaino dalies atžvilgiu. Pvz., jei Bendrijos dizainas apima šaukštą, turintį išskirtinę rankeną, o kitas dizainas tokią pat rankeną turinčią šakutę, tai bendras įspūdis greičiausiai bus skirtingas, nes lyginami nevienodi daiktai: šaukštas ir šakutė, nors ir su tomis pačiomis rankenomis. Siekiant skirtingo bendro įspūdžio reikia siaurinti apsaugos apimtį ir paraiškoje nurodyti, kad apsauga teikiama ne visam šaukštui, o tik jo rankenai.²⁴⁴ Šią doktrininę poziciją patvirtina ir Didžiosios Britanijos teismų praktika.²⁴⁵ Byloje dėl Bendrijos dizaino apsaugos gatvės žibintui, kuri sudarė charakteringos išvaizdos šviestuvus bei išskirtinumu nepasižymintis lenktas stulpas, nebuvo konstatuotas išimtinių teisių pažeidimas, nors atsakovo šviestuvus ir nesudarė skirtingo bendro įspūdžio lyginant jį su tam tikra registruotojo Bendrijos dizaino dalimi (šviestuvu). Teismas nurodė, kad stulpas taip pat yra dizaino dalis ir turi būti vertinamas nustatant bendrą įspūdį, todėl atsakovo šviestuvus ant kitokių stulpų, ar tik šviestuvus pripažintas sukeliantis skirtingą bendrą įspūdį. Manytina, kad jei registruotasis Bendrijos dizainas būtų apėmęs tik šviestuvą, rezultatas būtų buvęs kitoks. Tokia išvada darytina atsižvelgiant į Apeliacinės tarnybos sprendimą panašioje byloje.²⁴⁶ Kolegija panaikino povandeninio aparato dizaino registraciją, remdamasi tam pačiam asmeniui priklausančiu ankstesniu dizainu, kuris skyrėsi tik kitokia rankena. Argumentai, jog dėl šios dizaino dalies pakeitimo atnaujinto aparato sukuriamas bendras įspūdis skyrėsi nuo anksčiau buvusio, buvo pripažinti nepagrįstais. Pripažinta, kad jei vėlesnis dizainas būtų apėmęs tik rankeną, o ne visą atnaujintą modelį, naujai rankenai apsauga būtų nepanaikinta. Darbo autorius mano, kad taisyklė, draudžianti vertinant bendrą įspūdį lyginti tik tam tikras dizaino dalis, yra logiška, nes neleidžia dizaino savininkui ištepti dizaino apsaugos termino iki begalybės kas 25 metus atnaujinant tik kažkurią dizaino dalį ir tokiu būdu esą suteikiant dizainui skirtingą bendrą įspūdį. Šiame kontekste paminėtinas Švedijos teismo sprendimas, kur vėlesnio automobilio modelio

²⁴³ Negaliojimo skyriaus 2006-02-20 sprendimas byloje ICD 1535, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-28], parag. 11. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/1535\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/1535(EN).pdf)>

²⁴⁴ TRITTON, Guy, *et al. Intellectual Property in Europe*. 3rd ed. London: Sweet & Maxwell, 2008, p. 581.

²⁴⁵ England and Wales Patents County Court 2005-07-25 sprendimas byloje *Woodhouse UK v Architectural Lighting Systems*, Nr. PAT 03-087, cituojama iš *cit. op.* 244, p. 580.

²⁴⁶ III-os Apeliacinės tarybos 2006-11-22 sprendimas byloje Nr. R 196/2006-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-29], parag. 22-24. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2006/en/R0196_2006-3.pdf>

dizaino registracija buvo panaikinta, nes atnaujintas modelis skyrėsi tik priekinių ir galinių žibintų forma. Be to, nors tai savaime suprantama, tačiau darbo autorius pirmą kartą sutiko *expressis verbis* paminėtą nuostatą, jog ankstesnis dizainas, kuriuo ginčijamas naujo dizaino individualių savybių neturėjimas, nėra įtakojamas kokių nors nuosavybės santykių, jis gali priklausyti ir naujojo Bendrijos dizaino savininkui.²⁴⁷ Dėl aukščiau paminėtų aplinkybių galima teigti, kad jei dizainas turi keletą charakteringų savybių, reikėtų pasinaudoti sudėtinų paraiškų teikiamais privalumais ir atitinkamas dizaino dalis registruoti atskirai.²⁴⁸

9.3.3) Sudėtinio gaminio samprata, sudedamosioms dalys

Tarnybos praktikoje pasitaikė sprendimų, kuriuose aiškinami apsaugos reikalavimai sudėtinio gaminio sudedamosioms dalims bei paties sudėtinio gaminio samprata. Reglamento 3 str. c) dalis nurodo, kad sudėtinis gaminys yra gaminys, susidedantis iš daugelio sudedamųjų dalių, kurias galima pakeisti tą gaminį išardant ir vėl jį surenkant, pvz., automobilis. 4 str. 2 d. numato dvi sudedamųjų dalių apsaugos sąlygas: pirma, sudedamoji dalis, ją įmontavus į sudėtinį gaminį, turi išlikti matoma (nebūtinai visa) pastarąjį įprastai naudojant; antra, matomi sudedamosios dalies bruožai turi atitikti naujumo ir individualių savybių reikalavimus. Įprastas naudojimas yra su galutiniu vartotoju siejamas naudojimas, išskyrus priežiūrą, apžiūrą arba taisymą. Taigi išeitu, jog automobilio durelės, šoninio vaizdo veidrodėliai galėtų būti saugomi, o variklio dalys, oro filtras – ne. Gamino sudedamųjų dalių nustatymas turi svarbią reikšmę. Sudedamojo gaminio ypatybės, kurių nesimato gaminį įprastai naudojant, neištraukiamos vertinant dizaino naujumą ir individualias savybes.²⁴⁹ Kad šios pozicijos laikomasi patvirtina kitas Negaliojimo skyriaus sprendimas²⁵⁰, kur konstatuota, jog remtis Reglamento 4 str. 2 d. ir teigti, kad į tam tikras dizaino dalis vertinant bendrą įspūdį neturėtų būti atsižvelgiama, nes jos nematomos įprastai naudojant gaminį, galima tik tada, kai tas gaminys yra sudėtinio gaminio sudedamoji dalis. Minėtu atveju gaminys pats buvo sudėtinis gaminys, todėl tai, kad tam tikros jo dalys įprastai jį naudojant nėra matomos, sprendžiant apsaugos klausimą nėra svarbu. Taigi, jei gaminio nesimato įprastai jį naudojant, bet jis nėra sudėtinio gaminio sudedamoji dalis (pvz., širdies stimulatorius) dizaino apsauga

²⁴⁷ LADAS & PARRY. *European Union (EU) - Novelty & Individual Character Requirements for European Designs*, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-29]. Prieiga per internetą: <<http://www.ladas.com/BULLETINS/2006/20060500/EUDesigns.shtml>>

²⁴⁸ TRITTON, Guy, *et al. Intellectual Property in Europe*. 3rd ed. London: Sweet & Maxwell, 2008, p. 581.

²⁴⁹ Negaliojimo skyriaus 2006-08-17 sprendimas byloje ICD 990, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Köln. München: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 372.

²⁵⁰ Negaliojimo skyriaus 2007-05-15 sprendimas byloje ICD 3168, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-29], paragr. 10. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000003168_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000003168_decision_(EN).pdf)>

jam vis tiek taikoma.²⁵¹ Kitame sprendime nurodyta, jog nors įprastai naudojant šildymo elementą jis yra nematomas, tai nėra sudedamoji sudėtinio gaminio (cementinių grindų) dalis, nes negali būti išmontuotas ir vėl sumontuotas.²⁵² Vadinasi, šildymo elemento dizainas turi būti saugomas. Panašia logika vadovautasi ir kitoje byloje²⁵³ – pripažinta, jog nors šiukšlių konteineriai įprastai juos naudojant yra įkasti į žemę, todėl dalinai nematomi, bet Reglamento 4 str. 2 d. negali būti taikoma, nes konteineriai nėra sudedamoji sudėtinio gaminio (žemės sluoksnio) dalis. Vadinasi, lyginant bendrą išpūdį reikia atsižvelgti į visą dizaino vaizdą. Žoliapjovės vidaus degimo variklis pripažintas sudedamąja sudėtinio gaminio dalimi, o įprastai naudojant tokį gaminį matoma tik viršutinė dalis, todėl vertinant dviejų variklių dizainą tik į tai ir turėtų būti atsižvelgiama.²⁵⁴ Darbo autorius pritaria tokiai Tarybos praktikai vertinant sudėtinio gaminio sudedamųjų dalių sukuriama bendrą išpūdį informuotam vartotojui, bei pačiai sudėtinio gaminio koncepcijai.

9.3.4) Skirtingas bendro išpūdžio testas. Bendro išpūdžio nustatymo gairės

Paminėjus, kas su kuo turėtų būti lyginama, bei į ką turėtų ar neturėtų būti kreipiamas dėmesys, reikėtų pereiti prie paties bendro išpūdžio nustatymo bei palyginimo. Tačiau prieš tai reikėtų pažymėti, jog yra neatitikimas tarp Reglamento konstatuojamosios dalies 14 p. bei 6 str. 1 d. formuluočių, kurios, galima sakyti, nustato skirtingą bendro išpūdžio intensyvumo laipsnį. Konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog išpūdis apžiūrinčiam informuotam stebėtojui turi aiškiai (angl. – *clearly*) skirtis nuo prieš jį buvusių dizainų, bet 6 str. 1 d. šis žodis neaptinkamas. Doktrinoje teigiama, kad šie pakeitimai atsirado dėl permainų projekto rengimo metu. Iš pradžių siekta, jog išpūdis skirtųsi ženkliai (angl. – *significantly*), tačiau tokiam požiūriui nepritarė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas. Tokią jo poziciją lėmė tekstilės pramonės atstovų argumentai, jog įvedus aukštą individualių savybių kriterijų nemažas skaičius dizainų nesugebėtų jo pasiekti.²⁵⁵ Parlamentas su tuo sutiko ir žodis „ženkliai“ buvo pašalintas. Nepaisant to Taryba galutiniame tekste lyg ir bandė surasti kompromisą įtraukdama žodį „aiškiai“, kuris ir atsispindi dabartinės preambulės

²⁵¹ *Cit. op.* 83, p. 9.

²⁵² *Ibidem*

²⁵³ Negaliojimo skyriaus 2008-06-23 sprendimas byloje ICD 4919, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-29], paragr. 11. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/RCD/case-law/invalidity/ICD000004919decision_EN.pdf>

²⁵⁴ III-os Apeliacinės tarybos 2007-10-08 sprendimas byloje Nr. R 1337/2006-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-29], paragr. 19. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2006/en/R1337_2006-3.pdf>

²⁵⁵ CARBONI, Anna. Design Validity And Infringement: Fell The Difference. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2008, nr. 30(3), [žiūrėta 2009-03-12], p. 111-117. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

formuluotėje.²⁵⁶ Tarnybos informaciniame biuletenyje nurodyta paprastesnė tokio nesuderinamumo priežastis – ištrynus šį žodį iš 6 str. teksto tiesiog buvo pamiršta taip pat pasielgti su konstatuojamosios dalies 14 p., taigi tai paprasčiausia techninė klaida.²⁵⁷ Tačiau visiškai ignoruoti preambulės teksto nederėtų, nes ES sutarties 253 str. reikalauja priimant teisės aktus nurodyti jų priėmimo priežastis, taigi konstatuojamosios dalies 14 p. lyg ir turėtų būti naudojamas 6 str. 1 d. interpretavimui.²⁵⁸

Skirtingi požiūriai dėl šio nesuderinamumo randami Tarnybos bei kai kurių Bendrijos dizaino teismų praktikoje. Pirmoji institucija ignoroja Reglamento preambulę ir nenaudoja aiškaus bendro išpūdžio kriterijaus. Teigiama, jog dėl daugybės kiekvienoje byloje egzistuojančių aplinkybių, darančių įtaką dizainerio laisvei, apskritai negalima išvelgti vyraujančios pozicijos praktikoje bei konstatuoti, jog skirtumas turi būti didelis ar mažas. Tiesiog siūloma laikyti dviejų dizainų sukuriama bendro išpūdžio skirtingumą mažiau intensyvesniu už tą, kuris naudojamas prekių ženklų teisėje nustatant prekės ženklo skiriamąjį požymį.²⁵⁹ Kas dėl Bendrijos dizaino teismų, tai galima pažymėti, kad dauguma jų taip pat laikosi minėto požiūrio, nes sprendimuose neatsispindi šis preambulės bei 6 str. 1 d. nesuderinamumas. Tačiau yra ir išimčių. Pvz., Austrijos teismas sprendime savo poziciją argumentavo preambulės 14 str. ir nurodė, kad charakteringos dizaino savybės turi lemti aiškų dizainų atskyrimą (angl. – *clear differentiation*).²⁶⁰ Išsamiausiai šis aspektas buvo nagrinėtas Didžiosios Britanijos teismų praktikoje. Apeliacinės instancijos teismas, panaikindamas pirmos instancijos teismo sprendimą, tarp kitų dalykų paminėjo ir klaidingai pritaikytą sąlyga, kad dizainai informuotam vartotojui turi sukurti aiškiai skirtingą bendrą išpūdį.²⁶¹ Teismo nuomone, reikia skirti situacijas, kai ginčijamas Bendrijos dizaino galiojimas ir kai Bendrijos dizaino savininkas siekia įgyventi suteiktas teises kitų asmenų atžvilgiu. Tik pirmuoju atveju informuoto vartotojo išpūdis lyginant Bendrijos dizainą su ankstesniu dizainu turi skirtis aiškiai. Tokia nuostata grindžiama būtinumu griežtai atriboti registruotuosius Bendrijos dizainus nuo prieš tai buvusių, nes priešingu atveju kiltų rizika

²⁵⁶ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 30.

²⁵⁷ OHIM. *Raising the bar for design protection*, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-24]. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/en/office/newsletter/08006.htm#CD1>>

²⁵⁸ TRAUB, Florian, HARTWIG, Henning, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 275.

²⁵⁹ BIRD, Richard. Registered Community Design: Early Decisions Of OHIM Invalidity Division. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2006, nr. 28(5), [žiūrėta 2009-01-23], p. 297-299. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

²⁶⁰ Oberlandesgericht Wien 2004-12-09 sprendimas byloje nr. 1 R 183/04w, cituojama iš *cit. op.* 258, p. 319.

²⁶¹ England and Wales Court of Appeal (Civil Division) 2007-10-10 sprendimas byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd* [2007] EWCA Civ 936. parag. 59.

<<http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2007/936.html>>

suteikti monopolines teises dizainams, kurie yra paprastos buvusių dizainų modifikacijos. Kartu pažymėta, kad tokia politika nėra taikoma apsaugos apimčiai (Reglamento 10 str. 1 d.), kas reiškia, jog asmeniui, įtariamam Bendrijos dizaino suteiktų išimtinių teisių pažeidimu, nereikia įrodinėti, jog jo dizaino sukeliamas bendras įspūdis aiškiai skiriasi nuo Bendrijos dizaino įspūdžio, pakanka kad jis skirtųsi.²⁶² Visgi manoma, kad šioje byloje teismas persistengė ir įžvelgė tai, ko iš tikro nėra. Teismas net neužsiminė apie *travaux preparatoires* ir jų metu vykusias diskusijas bei su tuo susijusius pakeitimus. Be to, jei jau teigiama, kad 6 str. 1 d. ir 10 str. 1 d. prasmė nesutampa, nors tekstas *expressis verbis* tvirtina priešingai, turėtų būti svarstoma galimybė kreiptis į ETT, o ne užsiimti savarankišku visos Bendrijos mastu galiojančio akto interpretavimu. Reikėtų pritarti nuomonei, jog iš dalies toks Reglamento nuostatų aiškinimas kelia aukštesnius reikalavimus apsaugai ir mažesnius norintiems jį kopijuoti, bet išvengti sankcijų.²⁶³ Airijos dizaino teismas vienoje byloje taip pat taikė "aiškaus skirtumo" kriterijų, tačiau pažymėjo, kad šio pasirinkimo neargumentuos.²⁶⁴ Apibendrinus tai kas minėta aukščiau, darbo autorius mano, kad reikėtų laikytis Tarnybos pozicijos ir netaikyti aiškaus bendro įspūdžio testo.

Tenka pripažinti, jog nėra universalių bendro įspūdžio skirtumo tarp dizainų nustatymo taisyklių bei konkrečių procedūrų, tačiau reikėtų pritarti nuomonei, jog šiame etape reikėtų nekreipti dėmesio į dizaino savybes, kurios yra visiškai banalios ir bendros visiems tokio pobūdžio gaminiams.²⁶⁵ Kartu nenaudotinas detalus (angl. – *point – by –point*) palyginimas, kuris labiau tinka nustatant naujumą, o ne bendrą įspūdį. Pernelyg smulki įvairių dizaino aspektų analizė gali lemti jo individualias savybes lemiančių faktorių ignoravimą.²⁶⁶ Tokia pozicija sutinkama ir kasacinių teismų praktikoje.²⁶⁷ Didžiosios Britanijos teismas pažymėjo, kad bendro įspūdžio nustatymo procesas nėra nuolatinis žvilgčiojimas tai į vieną, tai į kitą dizainą; taip pat apie bendrą įspūdį nesprenžžiama iš panašumų ir skirtumų sąrašo.²⁶⁸ Darbo autorius mano, kad šiame kontekste kritikuotinas Vokietijos teismo argumentas, kad panašumai turi didesnę reikšmę nei skirtumai, ir dėl to tai turėtų būti vertinama dizaino, kuri

---

²⁶² *Ibidem*, parag. 19.

²⁶³ *Cit. op.* 255.

²⁶⁴ High Court of Ireland 2007-12-21 sprendimas byloje *Karen Millen Limited & Dunnes Stores Limited*, nr. IEHC 449, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-01]. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ie/cases/IEHC/2007/H449.html>>

²⁶⁵ III-os Apeliacinės tarybos 2006-10-27 sprendimas byloje Nr. R 1001/2005-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-22], parag. 19. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2005/en/R1001_2005-3.pdf>

²⁶⁶ *Cit. op.* 143, p. 25.

²⁶⁷ Oberster Gerichtshof 2006-02-14 sprendimas byloje nr. Ob 177/05s, cituojama *cit. op.* 258, p. 315.

²⁶⁸ England and Wales High Court (Chancery Division) 2006-12-13 sprendimą byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd* [2006] EWHC 3154 (Ch). [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-11], parag. 57. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2006/3154.html>>

siekama pripažinti negaliojančiu, naudai.²⁶⁹ Nors tokia idėja iš tikro atsispindėjo pradiniuose Direktyvos projektuose, tačiau vėliau buvo išbraukta, taigi panašumai ir skirtumai turi būti traktuojami vienodai.²⁷⁰

Pasinaudojus aukščiau minėtu Didžiosios Britanijos teismo sprendimu, galima pateikti tokias bendro įspūdžio nustatymo gaires:

- i) nustatomos ir vėliau į bendro įspūdžio vertinimą neįtraukiamos dizaino savybės, kurias lemia techninė funkcija;
- ii) atsižvelgiama į dizainerio laisvę kuriant dizainą;
- iii) dizainai turėtų būti lyginami atsižvelgiant į jų įvairias ypatybes jas paėmus atskirai ir kaip atskiros ypatybės daro įtaką bendram įspūdžiui;²⁷¹
- iv) identifikuojami panašumai ir skirtumai;
- v) nustatomos svarbiausios dviejų dizainų ypatybės, nes pirmiausia jos yra pastebimos informuoto vartotojo;
- vi) jei svarbiausios dizainų ypatybės nesudaro skirtingo bendro įspūdžio, svarstyta, ar kitos dizainų ypatybės yra pakankamai skirtingos, kad galėtų pakeisti pagrindinių ypatybių sukuriama bendrą įspūdį.

Šios rekomendacijos nesiderina su teismų praktikoje suformuotomis tam tikromis taisyklėmis ar net prezumpcijomis dėl bendro įspūdžio skirtingumo. Reikėtų nesutikti su pozicija, jog Bendrijos dizainas laikomas turinčiu individualių savybių, jei nė vienas ankstesnis dizainas neturi *visų vyraujančių* (paryškinta autoriaus) Bendrijos dizaino bruožų ir *vice versa*, o tuo atveju, kai visos abiejų dizainų ypatybės vienodai daro įtaką bendram įspūdžiui (negali būti išskiriamos dominuojančios savybės), dizainas pripažintinas turinčiu individualių savybių, jei jis skiriasi *bent vienu* (paryškinta autoriaus) požymiu.²⁷² Darbo autorius mano, kad kiekybinių kriterijų įvedimas vertinant bendrą įspūdį yra dirbtinis, todėl tokios praktikos turėtų būti atsisakyta.

Praktikoje taip pat nėra vieningumo dėl to, ar turėtų būti vertinamas kiekvieno dizaino įspūdis atskirai, ar galima to neminėti ir iškart konstatuoti bendras įspūdis skiriasi ar ne. Pvz., randama nuomonių, jog pirmiausia turėtų būti įvertinamas Bendrijos dizaino įspūdis, po to pažeidimu įtariamo dizaino sukeliamas bendras įspūdis, ir nusprendžiama, jis skiriasi ar

²⁶⁹ Dusseldorf District Court sprendimas, cituojama iš *cit. op.* 258, p. 279, išnaša nr. 58.

²⁷⁰ MUSKER, David. *Community Design Law*. London: Sweet & Maxwell, 2002, p. 32.

²⁷¹ Taip pat žr. Negaliojimo skyriaus 2004-04-27 sprendimą byloje ICD 24, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-30], parag. 19. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/3595-0001-en.pdf>>

²⁷² Oberster Gerichtshof 2006-02-14 sprendimas byloje nr. Ob 177/05s, cituojama iš *cit. op.* 258, p. 315.

ne.²⁷³ Tačiau tuo pat metu tiek Tarnyba, tiek teismai linkę nustatyti skirtingą bendrą išpūdį detaliau neanalizuodami, kokį išpūdį sudaro kiekvienas dizainas atskirai.²⁷⁴ Manytina, kad reikėtų laikytis pirmosios pozicijos, bet kartu diskutuotina, ar yra kokie nors tokio nesilaikymo padariniai ir ar jie galėtų daryti įtaką dizaino apsaugai.

Dar viena aplinkybė, į kurią turėtų būti atkreiptas dėmesys vertinant bendrą išpūdį, yra to išpūdžio susiformavimo momentas. Pozicija, kad bendras išpūdis turi būti vertinamas *po* (paryškinta autoriaus) kruopščios dizaino apžiūros nėra teisinga; bendras išpūdis formuojasi informuotam vartotojui žiūrint į dizainą.²⁷⁵ Teismas atkreipė dėmesį, kad vertinant išpūdį *po* apžiūros iš dalies būtų laikomasi prekių ženklų teisės kriterijaus, kai vartotojas turi atskirti atitinkamą prekių ženklą lygindamas jį su atmintyje išlikusiais kitais prekių ženklais (angl. – *imperfect recollection*), bet dizainai nėra prekių ženklai, jų tikslas nėra nurodyti gaminių kilmę, todėl ir vertinimo pobūdis turi būti kitoks. Atrodo, kad prekių ženklų teisė iš dalies padarė įtaką ir Ispanijos dizaino teismui. Tokia išvada darytina dėl teismo sprendime išreikštos pozicijos, kad nustatydamas dizainų sukuriamą bendrą išpūdį informuotas vartotojas paprastai neturi prieš save Bendrijos dizaino ir to dizaino teises galimai pažeidusio gaminio.²⁷⁶ Dėl aukščiau minėtų priežasčių neigiamai turėtų būti vertinamas kito teismo sprendimas, kuriame dizainų bendras išpūdis įvardintas kaip „klaidinamai panašus“ (angl. – *confusingly similar*).²⁷⁷

---

²⁷³ England and Wales High Court (Chancery Division) 2008-01-16 sprendimas byloje *J Choo (Jersey) Limited v Towerstone Limited & Others*, [2008] EWHC 346 (Ch) [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-01], parag. 6. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/Handbags.pdf>>

²⁷⁴ STONE, David. Some clarity, some confusion: 12 P&G v Reckitt Benckiser decisions help explain registered Community designs. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2008, nr. 3, [žiūrėta 2009-02-16], p. 376-385. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

²⁷⁵ *Cit. op.* 261, parag. 25-27.

²⁷⁶ Juzgados de lo Mercantil num uno de Alicante 2005-12-07 sprendimas byloje *Festina Lotus SA v. Grupo Munreco SL*, cituojama iš PERIS, Izquierdo. Enforcement of Community Designs by Alicante courts: a promising start. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2006, [žiūrėta 2009-03-21]. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

²⁷⁷ Handelsgericht Wien 2006-08-30 sprendimas byloje *The Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser Austria GmbH*, nr. 39 Cg 54/06 v – 8, cituojama iš *cit. op.* 274.

10) KITI BENDRIJOS DIZAINO NEGALIOJIMO PAGRINDAI

Šiame skyriuje trumpai bus atžvelgti kiti Bendrijos dizaino registracijos pripažinimo negaliojančia pagrindai, išskyrus numatytus Reglamento 25 str. 1 d. c), f) ir g) p., nes dėl mažo bylų kiekio negalima išvelgt tam tikrų problemų ar tendencijų.

10.1) *Techninės funkcijos sąlygojamas dizainas ir jungiamųjų detalių dizainas*

Dar viena galimybė pripažinti Bendrijos dizainą negaliojančiu atsiranda tada, kai tenkinama bent viena iš Reglamento 8 str. 1 ir 2 d. numatytų sąlygų. Bendrijos dizainas negalioja, jei:

i) gaminio išvaizdos savybės lemia tik jo techninė funkcija;

ii) turi būti atkurtos tikslios gaminio formos ir tikslūs matmenys, kad tas gaminys, kuriame dizainas pritaikytas arba panaudotas, galėtų būti mechaniškai su kitu gaminiu sujungtas arba į jį, aplink jį arba prie jo padėtas, kad kiekvienas gaminys galėtų atlikti savo funkciją.

Atkreiptinas dėmesys, kad dėl netikslaus vertimo nederėtų izoliuotai aiškinti lietuviškos Reglamento 8 str. versijos. Tada prieinama klaidinga išvada, jog egzistuojant nurodytoms aplinkybėms negalioja *visas* (paryškinta autoriaus) dizainas. Sistemiškai pritaikius 3 str. a) p. nuostatą, pagal kurią „dizainas“ – viso gaminio ar jo *dalies* (paryškinta autoriaus) vaizdas, darytina išvada, jog negalioja tik tos dizaino savybės, kurias nulemia techninė funkcija ar pritaikomumo reikalavimas (angl. – *must fit*), o visas dizainas būtų pripažintas negaliojančiu tik tada, kai visos dizaino savybės būtų priklausomos nuo minėtų faktorių.

Bendrijos dizaino negaliojimas reiškia, kad tų gaminio vaizdo savybių atžvilgiu dizaino savininkas negali pasinaudoti jam suteiktomis išimtinėmis teisėmis. Kita negaliojimo pasekmė įvardinta Reglamento preambulės 10 p. Nurodyta, kad vertinant, ar kitos dizaino savybės atitinka apsaugos reikalavimus, neturėtų būti atsižvelgiama į dizaino savybes, kurioms neteikiama apsauga. Kitaip sakant, techninės funkcijos ar pritaikomumo reikalavimo nulemtos dizaino savybės nėra įtraukiamos į informuoto vartotojo atliekamą bendro įspūdžio vertinimą. Tai patvirtina tiek teismų praktika²⁷⁸, tiek aukščiau minėti reikalavimai informuotam vartotojui atsižvelgti į dizainerio laisvę kuriant dizainą.

---

²⁷⁸ Žr. England and Wales High Court (Chancery Division) 2006-12-13 sprendimą byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd* [2006] EWHC 3154 (Ch). [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-11], parag. 41, 51. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2006/3154.html>>

Reglamento 8 str. 1 d. buvo siekta, kad formoms, kurių išvaizdą lemia tik techninė funkcija, išimtinės teisės būtų suteiktos pagal patentų ir naudingųjų modelių teisės taisyklės.²⁷⁹ Kiti šaltiniai tokio reguliavimo priešastimi įvardija ir ribotą ar beveik neegzistuojančią dizainerio laisvę kuriant tokį dizainą.²⁸⁰ Tiek doktrina²⁸¹, tiek teismų²⁸² bei Tarnybos²⁸³ praktika siaurai interpretuoja šia nuostatą. Vyrauja nuomonė, kad dizainas ar jo dalis pripažįstami nulemti techninės funkcijos, jei tokia išvaizda/forma yra vienintelis būdas pasiekti techninį efektą. Pripažįstama, kad nėra lengva pateikti konkrečių pavyzdžių, tačiau galbūt tai galėtų būti pvz., teniso kamuoliukas.²⁸⁴ Be to, nebūtina, kad techninis efektas būtų toks pats. Tokia išvada darytina dėl teismo pozicijos, kad ginčytinas dizainas nėra vienintelis dizainas galintis *tam tikru mastu* (paryškinta teismo) pasiekti naudingą funkciją.²⁸⁵ Kitokia (platesnė) šios normos interpretacija negalima, nes tokiu atveju visi funkciniai dizainai netektų apsaugos, o tai, kaip minėta anksčiau, būtų nesuderinama su Bendrijos dizainui keliamais tikslais.²⁸⁶

10.2) Bendrijos dizaino prieštaravimas viešai tvarkai ar geros moralės principams

Tenka konstatuoti, kad kol kas tiek Tarnybos, tiek teismų praktika šio reikalavimo turinio neatskleidžia. Nors Tarnyba tikrina dizaino atitikimą viešai tvarkai ar geros moralės principams atlikdama formaliąją ekspertizę pagal Reglamento 47 str. 1 d. b) p., tačiau ar ši norma buvo taikyta atsisakant registruoti dizainą, nėra aišku, nes atmetos paraiškos nepublikuojamos.²⁸⁷ Parengiamuosiuose darbuose išreikšta nuomonė, kad, pvz., svastikos panaudojimas dizaine sukeltų pagrindą neregistruoti dizaino.²⁸⁸ Be to, yra nuomonių, jog

---

²⁷⁹ KUR, Annette. *Industrial Design protection in Europe – Directive and Community Design*. [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-03]. Prieiga per internetą: <www.atrip.org/upload/files/activities/tokyo2003/s05-Kur_art.doc>

²⁸⁰ DINWOOD, Graeme. Federalized Functionalism: The Future Of Design Protection In The European Union. In *American Intellectual Property Law Association Quarterly Journal* [interaktyvus]. 1996, nr. 2 [žiūrėta 2009-03-02], p. 611. Prieiga per internetą: <http://works.bepress.com/graeme_dinwoodie/20/>

²⁸¹ *Cit. op.* 244, p. 573. *Cit. op.* 256, p. 45.

²⁸² England and Wales Court of Appeal 2006-07-28 sprendimas byloje *Landor & Hawa International Ltd v Azure Designs Ltd* [2006] EWCA Civ 1285. [Interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-31], parag. 30-43. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2006/3154.html>>

²⁸³ *Cit. op.* 143, p. 29.

²⁸⁴ *Cit. op.* 268, parag. 28.

²⁸⁵ England and Wales Patents County Court 2006-10-02 sprendimas byloje *Bailey & Anor v Haynes & Ors* [2006] EWPC 5. [Interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-31], parag. 75. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWPC/2006/5.html>>

²⁸⁶ WILKINSON, David. Case Closed: Functional Designs Protected By Design Right. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2007, nr. 29(3), [žiūrėta 2009-03-31], p. 118-122. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

²⁸⁷ *Cit. op.* 143, p. 7.

²⁸⁸ *Cit. op.* 46, p. 112.

viešoji tvarka galėtų būti pažeista tada, kai ilgai Europos rinkoje naudojamam prekės ženklui būtų siekiama suteikti Bendrijos dizaino statusą, sąmoningai suvokiant, kad šis dizainas neatitinka naujumo reikalavimo.²⁸⁹

10.3) Prieštaravimas tarp Bendrijos dizaino ir ankstesnio dizaino

Dabartinė Reglamento 25 str. 1 d. d) p. redakcija²⁹⁰ numato Bendrijos dizaino negaliojimą, jei yra prieštaravimas tarp Bendrijos dizaino ir ankstesnio dizaino, kuris tapo prieinamas visuomenei po paraiškos padavimo datos arba, jeigu prašoma suteikti prioritetą, po prioriteto Bendrijos dizainui suteikimo datos, ir kuris nuo ankstesnės datos negu minėtoji data turi apsaugą, kurią suteikia i) registruotasis Bendrijos dizainas arba paraiška dėl tokio dizaino, arba ii) valstybės narės suteikta teisė į registruotąjį dizainą arba paraiška dėl tokios teisės, arba iii) dizaino teisė, įregistruota pagal Hagos susitarimo dėl pramoninio dizaino tarptautinės registracijos Ženevos aktą, priimtą 1999 m. liepos 2 d. Ženevoje (toliau – Ženevos aktas), patvirtintą Tarybos sprendimu 954/2006 ir galiojantį Bendrijoje, arba paraiška dėl tokios teisės. Tarybos praktika atskleidė Bendrijos dizaino ir ankstesnio dizaino „prieštaravimo“ turinį. Apeliacinė taryba pritarė Negaliojimo skyriaus pozicijai, kad prieštaravimas yra tada, kai Bendrijos dizaino sukuriamas bendras išpūdis nesiskiria nuo ankstesnio dizaino bendro išpūdžio. Taip pat pridūrė, kad prieštaravimas egzistuoja, kai dizainai yra tapatūs.²⁹¹ Pabrėžtina, kad šis negaliojimo pagrindas naudojamas labai retai, būtent tada, kai dėl ankstesnio dizaino neatskleidimo visuomenei jo negalima naudoti ginčijant naujumą ar individualias savybes pagal 25 str. 1 d. b) p.

10.4) Skiriamąjo ženklo naudojimas

Vėlesnis Bendrijos dizainas gali būti pripažintas negaliojančiu, jei jame panaudotas skiriamasis ženklas, ir jeigu tą ženklą reglamentuojanti Bendrijos teisė arba atitinkamos valstybės narės įstatymai teisių į ženklą savininkui suteikia teisę uždrausti taip naudoti ženklą (Reglamento 25 str. 1 d. e) p.). Skiriamąjo ženklo sąvokos Reglamentas nepateikia, tačiau praktika tokio ženklo prezumpciją suteikia nacionaliniam valstybėje narėje įregistruotam ir

²⁸⁹ KUR, Annette, *No Logo!?* [interaktyvus]. 2004, [žiūrėta 2009-02-11]. Prieiga per internetą: < <http://beck-online.beck.de> >

²⁹⁰ Atitinkami pakeitimai padaryti 2006-12-29 Tarybos Reglamentu (EB) Nr. 1891/2006 iš dalies keičiančiu reglamentus (EB) Nr. 6/2002 ir (EB) Nr. 40/94, siekiant įgyvendinti Europos bendrijos prisijungimą prie Hagos susitarimo dėl pramoninio dizaino tarptautinės registracijos Ženevos akto (OL 2006, L 386/14).

²⁹¹ III-os Apeliacinės tarybos 2006-10-27 sprendimas byloje Nr. R 1001/2005-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-22], parag. 14. Prieiga per internetą: < http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2005/en/R1001_2005-3.pdf >

galiojančiam prekių ženklui.²⁹² Toks pat statusas pripažįstamas ir Bendrijos prekių ženklui.²⁹³ Kitų skiriamųjų ženklų savininkai turėtų pateikti įrodymus, kad pagal Bendrijos ar nacionalinę teisę, jie gali uždrausti skiriamojo ženklo naudojimą.

Ginčiuose dėl vėlesnio Bendrijos dizaino prieštaravimo ankstesniam *prekių ženklui* (paryškinta autoriaus) nėra nustatinėjamas vidutinis vartotojas, dizainerio laisvė, bendras įspūdis, nes Reglamento 25 str. 1 d. d) p. numato, kad konfliktas sprendžiamas pagal Tarybos reglamento dėl Bendrijos prekių ženklo²⁹⁴ ar valstybės, kurioje registruotas nacionalinis prekės ženklas, prekių ženklų teisės nuostatas.²⁹⁵ Kadangi prekių ženklų teisė ES mastu yra suvienodinta, nacionalinio prekių ženklo savininkas gali pasinaudoti į nacionalinius įstatymus perkeltu Tarybos direktyvos²⁹⁶ 5 str., kuris numato teisę uždrausti trečiosioms šalims be savininko sutikimo vartoti prekybos veikloje: a) bet kokį žymenį, tapatų prekių ženklui, kuriuo žymimos prekės arba paslaugos yra tapačios toms prekėms arba paslaugoms, kurioms prekių ženklas yra įregistruotas; b) bet kokį žymenį, kai dėl savo tapatumo ar panašumo į jo prekių ženklą ir dėl šiuo ženklu ir žymeniu žymimų prekių arba paslaugų tapatumo ar panašumo yra tikimybė, kad visuomenė gali juos supainioti dėl žymens asocijavimosi su prekių ženklu. Bendrijos prekių ženklo savininko teises nustato aukščiau minėto reglamento 9 str. Atkreiptinas dėmesys, kad ankstesnio ženklo savininkas neturi įrodinėti faktiško ženklo naudojimo komercinėje veikloje. Tokia išvada darytina dėl Negaliojimo skyriaus išsakytos pozicijos, kad ženklo panaudojimas Bendrijos dizaine laikytinas to ženklo panaudojimu komercinėje veikloje, nes dizaino registracijos tikslas būtent ir yra dizainą naudoti verslo, o ne kitiems poreikiams.²⁹⁷

Kitas sprendimas pateikia Bendrijos dizaino registracijos pripažinimo negaliojančia dėl to, kad dizainas panaudoja ankstesnį prekių ženklą, sąlygas: pirma, registruotasis Bendrijos dizainas turi turėti savybių, kurios gali būti suvoktos kaip ženklas; antra, šis ženklas turi būti identiškas ar panašus į ankstesnį prekių ženklą. Nustatant tapatumą ar panašumą, turi būti

---

²⁹² Negaliojimo skyriaus 2006-03-01 sprendimas byloje ICD 1477, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-04], parag. 10-11. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_000001477_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_000001477_decision_(EN).pdf)>

²⁹³ Negaliojimo skyriaus 2007-07-26 sprendimas byloje ICD 2756, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-04], parag. 14-15. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_000002756_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invalid/ICD_000002756_decision_(EN).pdf)>

²⁹⁴ 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL 1994, L11/1).

²⁹⁵ TRAUB, Florian, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 299.

²⁹⁶ 1988 m. gruodžio 21 d. Pirmoji Tarybos Direktyva valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti 89/104/EEB (OL 1989, L 40/1).

²⁹⁷ Negaliojimo skyriaus 2008-11-11 sprendimas byloje Nr. ICD 4992, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-05], parag. 17. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/RCD/case-law/invalidity/ICD_000004992_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/RCD/case-law/invalidity/ICD_000004992_decision_(EN).pdf)>

vertinamas ženklų vaizdinis, akustinis ir konceptualinis (reikšminis) panašumas.²⁹⁸ Ši pozicija nėra visai tiksli, nes trūksta dar vieno elemento: prekių ar paslaugų tapatumo ar panašumo, nes tik tokiu atveju prekių ženklo savininkas (išskyrus reputaciją turinčio prekių ženklo savininką) gali įgyvendinti jam suteiktas išimtinės teises. Yra teigiančių, kad šiuo aspektu Tarnyba laikosi ydingos praktikos. Daug kritikos sulaukė Apeliacinės tarybos sprendimas, kuriame ji palaikė pirmos instancijos poziciją, kad Bendrijos dizainas, priskirtas emblemu/ženklų (angl. – *logos*) klasei, apima neribotą sritį produktų ir paslaugų, tarp jų ir tas sritis, kuriose naudojamas ankstesnis prekių ženklas.²⁹⁹ Dėl tokios argumentacijos darytina išvada, kad jei dizainas jį registruojant pagal Reglamento 36 str. 2 d. būtų priskirtas konkrečioms gaminiams, o tų gaminių neapimtų prekių ženklas, Bendrijos dizaino registracija nebūtų panaikinta.³⁰⁰ Sprendime išreikšta pozicija prieštarauja ankščiau išsakytai minčiai, kad produktų klasės nurodymas negali turėti įtakos Bendrijos dizaino galiojimui. Vadinasi, siekiant išvengti Bendrijos dizaino pripažinimo negaliojančiu, bent kol kas emblemu kūrėjai jį registruojant turėtų priskirti tam tikrų gaminių, kuriems taikomas dizainas, o ne ženklų klasei.³⁰¹ Nepaisant išsakytos kritikos, Tarnyba ir toliau nekeičia praktikos dizainus, įregistruotus kaip grafinius simbolius, laikyti apimančius visas prekių ar paslaugų kategorijas.³⁰² Kai kurie autoriai siūlo galimą susidariusios padėties sprendimą: siekiant nustatyti, ar vėlesnis Bendrijos dizainas prieštarauja ankstesniam prekių ženklui, reikėtų atsižvelgti, ar dizainas galėtų tiek teoriškai, tiek praktiškai būti panaudotas prekių ženklo apimamų prekių ar paslaugų atžvilgiu, t.y., nustatyti, ar dizainas galėtų būti siejamas su tomis prekėmis ar paslaugomis.³⁰³

Šiuo ir ankstesniame skyrelyje paminėtu Bendrijos dizaino pripažinimo negaliojančiu pagrindu gali remtis tik ankstesnės teisės pareiškėjas ar savininkas.³⁰⁴ Turint omenyje, kad Bendrijos teismai ginčus dėl registruotojo Bendrijos dizaino negaliojimo gali spręsti tik kai yra pareikštas ieškinyš dėl teisių pažeidimo, dauguma atvejų šis pagrindas bus taikomas tik Tarnybos praktikoje.

---

²⁹⁸ Negaliojimo skyriaus 2007-12-02 sprendimas byloje Nr. ICD 4141, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-05], parag. 20-21. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000004141_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000004141_decision_(EN).pdf)>

²⁹⁹ III-os Apeliacinės tarybos 2007-05-03 sprendimas byloje Nr. R 609/2006-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-05], parag. 27. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2006/en/R0609_2006-3.pdf>

³⁰⁰ SMYTH, Darren. Community registered design invalidated by prior registered trade mark. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2006, nr. 8, [žiūrėta 2009-04-04], p. 509-510. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.

³⁰¹ *Cit. op.* 83, p. 40.

³⁰² *Cit. op.* 297, parag. 19.

³⁰³ TRAUB, Florian, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 302-303.

³⁰⁴ Reglamento 25 str. 3 d.

IŠVADOS

- 1) Bendrijos dizainas – gana naujas teisinis instrumentas. Dėl šios priežasties nėra nei vieno ETT ar Pirmos instancijos teismo sprendimo, todėl natūralu, kad tam tikri dizaino apsaugos aspektai traktuojami skirtingai tiek Tarnybos, tiek teismų praktikoje.
- 2) Tiek teismai, tiek Tarnyba vadovaujasi dizaino atskleidimo visuomenei prezumpcija ir siaurai interpretuoja Reglamento 7 str. nuostatas. Pareiga šią prezumpciją paneigti tenka Bendrijos dizaino savininkui ar teisių turėtojui. Be to, teismų praktikoje pastebima tendencija pirmąjį dizaino atskleidimą visuomenei ne Bendrijos teritorijoje laikyti aplinkybe, neleidžiančia kilti neregistruotojo Bendrijos dizaino teisei. Abejotina, ar tokia pozicija yra pagrįsta.
- 3) Atitinkamos srities specialistas nėra siejamas su Bendrijos dizaino registracijoje nurodyta gaminių kategorija. Jis turi būti specialistas srities, kurios dizainas naudojamas siekiant pripažinti Bendrijos dizainą negaliojančiu.
- 4) Vertinant dizaino sukuriama bendrą išpūdį per informuotojo vartotojo prizmę, reikėtų kreipti dėmesį į tas dizaino ypatybes, kurios pastebimos pasitelkiant tik regos pojūčius. Lytėjimo ar kiti pojūčiai bendro išpūdžio nustatyme neturėtų būti naudojami. Be to, teismai turėtų sekti Tarnybos pavyzdžiu ir apie bendrą išpūdį spręsti iš dizainų vaizdų, o ne iš rinkoje cirkuliuojančių pagal dizainus pagamintų produktų, nes būtent prie paraiškos registruoti dizainą pridėti vaizdai ir nustato Bendrijos dizaino apsaugos ribas. Dėl tos pačios priežasties vertinant bendro išpūdį atsižvelgiama į visą Bendrijos dizaino vaizdą.
- 5) Nėra vieningos praktikos dėl bendro išpūdžio intensyvumo testo. Dauguma teismų bei Tarnyba pagrįstai ignoruoja Reglamento preambulę ir netaiko aiškaus skirtumo kriterijaus. Taip pat pastebima ydinga tendencija vertinant Bendrijos dizainą bendrą išpūdį naudoti prekių ženklų teisės kriterijus.
- 6) Informuoto vartotojo sampratos aspektu Tarnybos ir teismų praktika labai įvairi. Visgi, galima išvelgti kryptį jo supratimą apie dizainą laikyti didesniu nei vidutinio vartotojo, bet mažesniu nei atitinkamos srities dizainerio ar eksperto.
- 7) Pastebima tendencija nesuteikti ypatingos reikšmės ekspertų, specialistų, liudytojų parodymams sprendžiant apie dizainų sukuriama bendrą išpūdį. Lietuvos teismai turėtų keisti požiūrį į visuomenės nuomonės apklausas kaip tinkamą būdą informuotam vartotojui nustatyti.

- 8) Dizainerio laisvė vienodai traktuojama tiek Tarnybos, tiek teismų praktikoje. Pripažįstama, kad ją gali suvaržyti tik objektyvūs, kiekvienam tos srities dizaineriui keliami reikalavimai.
- 9) Tarnybos praktikoje vyrauja neigiamai vertinama pozicija Bendrijos dizainus, priskiriamus emblemų (ženklų, grafinių simbolių) klasei laikyti apimančius visas prekių ir paslaugų kategorijas.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

I. Teisės norminiai aktai:

Tarptautinės sutartys:

- 1) Hagos susitarimo dėl pramoninio dizaino tarptautinės registracijos Ženevos aktas (Valstybės žinios, 2008, Nr. 15-514).
- 2) Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (1C priedas prie 1994 m. balandžio 15 d. Sutarties dėl Pasaulio Prekybos Organizacijos įsteigimo) (Valstybės žinios, 2001, Nr. 46-1620).
- 3) 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės saugojimo (1967 m. liepos 14 d. Stokholmo akto redakcija) (Valstybės žinios, 1996, Nr. 75-1796);

Europos Sąjungos teisės aktai:

- 1) 2006 m. gruodžio 29 d. Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1891/2006 iš dalies keičiantis reglamentus (EB) Nr. 6/2002 ir (EB) Nr. 40/94, siekiant įgyvendinti Europos bendrijos prisijungimą prie Hagos susitarimo dėl pramoninio dizaino tarptautinės registracijos Ženevos akto (OL 2006, L 386/14).
- 2) 2002 m. spalio 21 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2245/2002, įgyvendinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino (OL 2002, L 341).
- 3) 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamentas dėl Bendrijos dizainų (EB) Nr. 6/2002 (OL 2002, L 3/1).
- 4) 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL 1994, L11/1).
- 5) 1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl teisinės dizaino apsaugos 98/71/EB (OL 1998, L 289/28.).
- 6) 1988 m. gruodžio 21 d. Pirmoji Tarybos Direktyva valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti 89/104/EEB (OL 1989, L 40/1).

Lietuvos Respublikos teisės aktai:

- 1) Lietuvos Respublikos dizaino įstatymo (su pakeitimais ir papildymais). (Valstybės žinios, 2002, Nr. 112- 4980).

II. Specialioji literatūra:

Monografijos, vadovėliai:

- 1) HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2.* Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008.
- 2) MACQUEEN, Hector; WAELDE, Charlotte ir LAURIE Graeme. *Contemporary intellectual property– law and policy.* 2nd ed. Oxford University Press, 2007.
- 3) MUSKER, David. *Community Design Law.* London: Sweet & Maxwell, 2002.
- 4) TRITTON, Guy, *et al.* *Intellectual Property in Europe.* 3rd ed. London: Sweet & Maxwell, 2008;
- 5) ŽILINSKAS, Vytautas Jonas; KASPERAVIČIUS Petras; ir KIŠKIS Mindaugas. *Intelektinė nuosavybė ir jos teisinė apsauga: vadovėlis.* Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2007.

III. Praktinė medžiaga:

III-os Apeliacinės tarybos praktika:

- 1) III-os Apeliacinės tarybos 2008-01-25 sprendimas byloje Nr. R 84/2007-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-21]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2007/it/R0084_2007-3.pdf>
- 2) III-os Apeliacinės tarybos 2007-10-22 sprendimas byloje R 1401/2006-3, cituojama iš STONE, David, et al. A Review of the First 400 Decisions on the Validity of Registered Community Designs, 3rd ed, [interaktyvus]. 2009, [žiūrėta 2009-03-02], p. 15. Prieiga per internetą: <<http://www.marques.org/Teams/TeamDownload.asp?FileID=96>>
- 3) III-os Apeliacinės tarybos 2007-10-08 sprendimas byloje R1337/2006-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-21]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2006/en/R1337_2006-3.pdf>
- 4) III-os Apeliacinės tarybos 2007-08-02 sprendimas byloje Nr. R 1456/2006-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2006/en/R1456_2006-3.pdf>
- 5) III-os Apeliacinės tarybos 2007-05-03 sprendimas byloje Nr. R 609/2006-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-05]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2006/en/R0609_2006-3.pdf>

- 6) III-os Apeliacinės tarybos 2006-11-22 sprendimas byloje Nr. R 196/2006-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-13]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2006/en/R0196_2006-3.pdf>
- 7) III-os Apeliacinės tarybos 2006-11-08 sprendimas byloje R 216/2005-3, cituojama iš Peris, Izquierdo. OHIM Practice In The Field Of Invalidity Of Registered Community Designs. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2008, nr. 30(2), [žiūrėta 2009-01-18], p. 56-65. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>
- 8) III-os Apeliacinės tarybos 2006-10-27 sprendimas byloje Nr. R 1001/2005-3, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-22]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/LegalDocs/BoA/2005/en/R1001_2005-3.pdf>
- 9) III-os Apeliacinės tarybos 2005-03-31 sprendimas byloje R 965/2004-3, cituojama iš Peris, Izquierdo. Registered Community Design: First Two-Year Balance From An Insider's Perspective. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2006, nr. 28(3), [žiūrėta 2009-02-16], p. 146-158. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>

Negaliojimo skyrių praktika:

- 1) Negaliojimo skyriaus 2009-02-16 sprendimas byloje Nr. ICD 4976, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-13]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/RCD/case-law/invalidity/icd-000004976-decision_en.pdf>
- 2) Negaliojimo skyriaus 2008-11-11 sprendimas byloje Nr. ICD 4992, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-05]. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/RCD/case-law/invalidity/ICD000004992_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/RCD/case-law/invalidity/ICD000004992_decision_(EN).pdf)>
- 3) Negaliojimo skyriaus 2008-06-23 sprendimas byloje ICD 4919, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-29]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/RCD/case-law/invalidity/ICD000004919decision_EN.pdf>
- 4) Negaliojimo skyriaus 2008-03-31 sprendimas byloje Nr. ICD 3200, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-17]. Prieiga per internetą: <[http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_3200_\(EN\).pdf](http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_3200_(EN).pdf)>

- 5) Negaliojimo skyriaus 2008-03-31 sprendimas byloje Nr. ICD 4570, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18]. Prieiga per internetą:
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD 000004570 decision \(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000004570_decision_(EN).pdf)>
- 6) Negaliojimo skyriaus 2008-03-31 sprendimas byloje Nr. ICD 4315, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-17]. Prieiga per internetą: <
[http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD 4315 \(EN\).pdf](http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_4315_(EN).pdf)>
- 7) Negaliojimo skyriaus 2008-03-11 sprendimas byloje ICD 4364, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-02-17]. Prieiga per internetą: <[http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD 4364 \(EN\).pdf](http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_4364_(EN).pdf)>
- 8) Negaliojimo skyriaus 2007-12-11 sprendimas byloje Nr. ICD 3184, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18]. Prieiga per internetą:
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD 000003184 decision \(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000003184_decision_(EN).pdf)>
- 9) Negaliojimo skyriaus 2007-12-03 sprendimas byloje Nr. ICD 4190, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18]. Prieiga per internetą:
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD 000004190 decision \(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000004190_decision_(EN).pdf)>
- 10) Negaliojimo skyriaus 2007-12-02 sprendimas byloje Nr. ICD 4141, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-05]. Prieiga per internetą:
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD 000004141 decision \(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000004141_decision_(EN).pdf)>.
- 11) Negaliojimo skyriaus 2007-10-10 sprendimas byloje Nr. ICD 3648, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18]. Prieiga per internetą: <
[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD 000003648 decision \(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000003648_decision_(EN).pdf)>
- 12) Negaliojimo skyriaus 2007-07-26 sprendimas byloje ICD 2756, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-04]. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD 000002756 decision \(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000002756_decision_(EN).pdf)>
- 13) Negaliojimo skyriaus 2007-05-15 sprendimas byloje ICD 3168, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-29]. Prieiga per internetą: <[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD 000003168 decision \(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000003168_decision_(EN).pdf)>
- 14) Negaliojimo skyriaus 2007-04-23 sprendimas byloje Nr. ICD 2681, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-19]. Prieiga per internetą:
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD 000002681 decision \(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000002681_decision_(EN).pdf)>
- 15) Negaliojimo skyriaus 2007-03-14 sprendimas byloje Nr. ICD 2210, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-12]. Prieiga per internetą:
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD 000002210 decision \(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000002210_decision_(EN).pdf)>

- 16) Negaliojimo skyriaus 2007-02-16 sprendimas byloje Nr. ICD 2962, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18]. Prieiga per internetą:
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000002962_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000002962_decision_(EN).pdf)>
- 17) Negaliojimo skyriaus 2006-11-13 sprendimas byloje Nr. ICD 842, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-23]. Prieiga per internetą:
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000000842_decision_\(IT\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000000842_decision_(IT).pdf)>
- 18) Negaliojimo skyriaus 2006-10-10 sprendimas byloje Nr. ICD 2483, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18]. Prieiga per internetą:
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000002483_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000002483_decision_(EN).pdf)>
- 19) Negaliojimo skyriaus 2006-08-23 sprendimas byloje Nr. ICD 1329, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-12]. Prieiga per internetą
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000001329-decision-\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000001329-decision-(EN).pdf)>
- 20) Negaliojimo skyriaus 2006-08-17 sprendimas byloje Nr. ICD 990, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-17]. Prieiga per internetą:
<[http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000000990-decision-\(EN\).pdf](http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000000990-decision-(EN).pdf)>
- 21) Negaliojimo skyriaus 2006-05-15 sprendimas byloje ICD 1758, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-28]. Prieiga per internetą:
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000001758_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000001758_decision_(EN).pdf)>
- 22) Negaliojimo skyriaus 2006-03-01 sprendimas byloje ICD 1477, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-04]. Prieiga per internetą:
<[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000001477_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000001477_decision_(EN).pdf)>
- 23) Negaliojimo skyriaus 2006-02-20 sprendimas byloje ICD 1535, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-28]. Prieiga per internetą: <
[http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/1535\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/1535(EN).pdf)>
- 24) Negaliojimo skyriaus 2006-02-08 sprendimas byloje Nr. ICD 1568, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18]. Prieiga per internetą:
<[http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/1568\(EN\).pdf](http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/1568(EN).pdf)>
- 25) Negaliojimo skyriaus 2006-02-07 sprendimas byloje ICD 1519, cituojama iš Hartwig, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 369.
- 26) Negaliojimo skyriaus 2005-12-01 sprendimas byloje Nr. ICD 867, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-11]. Prieiga per internetą:
<<http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/000225073-0001.pdf>>

- 27) Negaliojimo skyriaus 2005-09-19 sprendimas byloje Nr. ICD 735, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18]. Prieiga per internetą: <<http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/98033-0001.pdf>>
- 28) Negaliojimo skyriaus 2005-09-19 sprendimas byloje Nr. ICD 552, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-18]. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/129515-0004.pdf>>
- 29) Negaliojimo skyriaus 2005-08-05 sprendimas byloje Nr. ICD 271, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-23]. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/000037189-0010-en.pdf>>
- 30) Negaliojimo skyriaus 2005-06-20 sprendimas byloje Nr. ICD 420, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-17]. Prieiga per internetą: <<http://www.oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/85311-0001-en.pdf>>
- 31) Negaliojimo skyriaus 2005-04-27 sprendimas byloje Nr. ICD 16, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-12]. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/16183-0001-en.pdf>>
- 32) Negaliojimo skyriaus 2005-02-22 sprendimas byloje Nr. ICD 305, cituojama iš Peris, Izquierdo. Registered Community Design: First Two-Year Balance From An Insider's Perspective. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2006, nr. 28(3), [žiūrėta 2009-02-16], p. 146-158. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>
- 33) Negaliojimo skyriaus 2004-09-08 sprendimas byloje Nr. ICD 149, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-19]. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/26059-0001.pdf>>
- 34) Negaliojimo skyriaus 2004-04-27 sprendimas byloje ICD 24, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-28]. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/3595-0001-en.pdf>>
- 35) Negaliojimo skyriaus 2004-01-21 sprendimas byloje Nr. ICD 1642, cituojama iš OHIM. *Evidence of the disclosure of a prior design – use of catalogues and invoices* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-19]. Prieiga per internetą: <<http://www.oami.europa.eu/en/office/newsletter/06010.htm#CD2>>

Didžiosios Britanijos teismų praktika:

- 1) England and Wales Court of Appeal (Civil Division) 2008-04-23 sprendimas byloje *Green Lane Products Ltd v PMS International Group Plc & Ors* [2008] EWCA Civ 358, [interaktyvus]. Prieiga per internetą: http://www.oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/Laundry_balls_2.pdf
- 2) England and Wales Court of Appeal (Civil Division) 2007-10-10 sprendimas byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd* [2007] EWCA Civ 936, [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2007/936.html>
- 3) England and Wales Court of Appeal 2006-07-28 sprendimas byloje *Landor & Hawa International Ltd v Azure Designs Ltd* [2006] EWCA Civ 1285. [Interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-31]. Prieiga per internetą: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2006/3154.html>
- 4) England and Wales High Court (Chancery Division) 2008-01-16 sprendimas byloje *J Choo (Jersey) Limited v Towerstone Limited & Others* [2008] EWHC 346 (Ch) [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-01]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/Handbags.pdf>.
- 5) England and Wales High Court (Chancery Division) 2006-12-13 sprendimas byloje *Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser (UK) Ltd* [2006] EWHC 3154 (Ch). [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-11]. Prieiga per internetą: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2006/3154.html> >
- 6) England and Wales High Court (Patents Court) 2007-06-19 sprendimas byloje *Green Lane Products Ltd v PMS International Group Ltd & Ors* [2007] EWHC 1712, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: http://www.oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/laundry_balls.pdf
- 7) England and Wales Patents County Court 2005-07-25 sprendimas byloje *Woodhouse UK v Architectural Lighting Systems*, Nr. PAT 03-087, cituojama iš Hartwig, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 362.
- 8) England and Wales Patents County Court 2006-10-02 sprendimas byloje *Bailey & Anor v Haynes & Ors* [2006] EWPC 5. [Interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-31]. Prieiga per internetą: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWPC/2006/5.html>

Austrijos teismų praktika:

- 1) Oberster Gerichtshof 2006-02-14 sprendimas byloje nr. Ob 177/05s, cituojama iš Hartwig, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 315.
- 2) Oberlandesgericht Wien 2006-12-06 sprendimas byloje *The Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser Austria GmbH*, Case 5 R 195/06t, cituojama iš STONE, David. Some clarity, some confusion: 12 P&G v Reckitt Benckiser decisions help explain registered Community designs. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2008, nr. 3, [žiūrėta 2009-02-16], p. 384. Prieiga per internetą: <http://international.westlaw.com>.
- 3) Oberlandesgericht Wien 2004-12-09 sprendimas byloje nr. 1 R 183/04w, cituojama iš HARTWIG, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 319.

Vokietijos teismų praktika:

- 1) Vokietijos Aukščiausiojo Federalinio Teismo 2008-10-01 sprendimas byloje Nr. I ZR 126/06, cituojama iš GERLACH, Leopold; HUNFELD, Mareike; DIEFENBACH, Juliane. *Design Quarterly*, [interaktyvus], 2008 lapkritis, [žiūrėta 2009-03-20]. Prieiga per internetą: < http://www.lovells.com/NR/rdonlyres/31F8BABE-93AC-40A7-BB71-1A1CFD14755F/0/Design_Quarterly_IV_2008.pdf >
- 2) Vokietijos Aukščiausiojo Federalinio Teismo 2003-11-06 sprendimas byloje Nr. I ZR 163/01, cituojama iš Stone, David, *et al. A Review of the First 400 Decisions on the Validity of Registered Community Designs*, 3rd ed, [interaktyvus]. 2009, [žiūrėta 2009-03-02], p. 36. Prieiga per internetą: <http://www.marques.org/Teams/TeamDownload.asp?FileID=96> >
- 3) Landgericht Hamburg 2005-06-08 sprendimas byloje Nr. 308 O 639/04, cituojama iš Hartwig, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 348.
- 4) Landgericht Hamburg 2005-05-20 sprendimas byloje *Press for Bakery Products I*. Nr. 308 O 182/04, cituojama iš Stone, David, *et al. A Review of the First 400 Decisions on the Validity of Registered Community Designs*, 3rd ed, [interaktyvus]. 2009, [žiūrėta

2009-03-02], p. 33. Prieiga per internetą:

<<http://www.marques.org/Teams/TeamDownload.asp?FileID=96>>

- 5) Landgericht Hamburg 2005-09-30 sprendimas byloje Nr. 308 O 370/05, cituojama iš cituojama iš Hartwig, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 124.
- 6) Landgericht Frankfurt am Main, *Thane International Group's Application*, (3/12 O 5/04) [2006] E.C.D.R. 8, cituojama iš PLAISTOWE, Richard; Heritage, Mark. Europe Versus The World: Does Unregistered Community Design Right Only Protect Designs First Made Available In Europe. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2007, nr. 29(5), [žiūrėta 2009-03-20], p. 187-190. Prieiga per internetą:
<<http://international.westlaw.com>>
- 7) Hanseatisches Oberlandesgericht 2006-06-07 sprendimas byloje *Gebackpresse design*, 5 U 96/05, cituojama iš HUNFELD, Mareike. Chinese pre-publication precludes European Community unregistered design right. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2007, nr. 7, [žiūrėta 2009-03-20], p. 441-443. Prieiga per internetą:
<<http://international.westlaw.com>>
- 8) Landgericht Hamburg 2005-07-08 sprendimas byloje nr. 308 O 639/04, cituojama iš Hartwig, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 348.
- 9) Landgericht Frankfurt am Main 2006-02-15 sprendimas byloje nr. 2-06 O 358/05, cituojama iš Hartwig, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 354.

Ispanijos teismų praktika:

- 1) Audiencia Provincial de Alicante 2006-04-24 sprendimas byloje *Panini Espana SA v Kellogg's Espana SL*, Nr. 157/06, cituojama iš Hartwig, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008, p. 132.
- 2) Juzgados de lo Mercantil de Alicante No. 2 2006-03-20 sprendimas byloje *Loewe S.A. v. Vicosta S.L.*, nr. 16/2006, [interaktyvus]. Prieiga per internetą:
<http://oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/JM2_ALICANTE_Auto_20042006.pdf>.
- 3) Juzgados de lo Mercantil num uno de Alicante 2005-10-25 sprendimas byloje *Dijkmans Schoenen BV v. Mustang Inter S.L.*, [interaktyvus]. Prieiga per internetą:

<http://oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/medidas_DENEGATORIA_MUSTANG.pdf>.

- 4) Juzgados de lo Mercantil num uno de Alicante 2005-12-07 sprendimas byloje *Festina Lotus SA v. Grupo Munreco SL*, [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/817_lotus.pdf>.
- 5) Juzgados de lo Mercantil num uno de Alicante 2004-10-26 sprendimas byloje *Plastimoda SPA v. Creancioens B'eloni S.L.*, [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/pdf/design/cdcourts/Plastimoda.pdf>>.

Lietuvos teismų praktika:

- 1) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2005-05-16 nutartis c. b. *UAB „Narbutas ir Ko“ v. UAB „Gurda*, Nr. 3K-3-304/2005, kat. 93.
- 2) Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus 2004-05-25 nutartis c. b. *J. Š. , J. T. , L. C. ir V. C. v. HUTA SZKLA „WARTA” SA*, Nr. 2A-94/2004 m., kat. 115.

Prancūzijos teismų praktika:

- 1) Tribunal de Commerce d'Evry 2006-04-05 sprendimą byloje *The Procter & Gamble Company v Reckitt Benckiser France SAS*, nr. 2006R0065, cituojama iš Hartwig, Henning. *Designschutz in Europa / Design Protection in Europe. Volume 2*. Koln. Munchen: Carl Heymanns Verlag GmbH, 2008.

Airijos teismų praktika:

- 1) High Court of Ireland 2007-12-21 sprendimas byloje *Karen Millen Limited & Dunnes Stores Limited*, nr. IEHC 449, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-04-01]. Prieiga per internetą: <<http://www.bailii.org/ie/cases/IEHC/2007/H449.html>>

IV. Elektroniniai dokumentai:

Straipsniai, pranešimai, pranešimų rinkiniai:

- 1) BIRD, Richard. Registered Community Design: Early Decisions Of OHIM Invalidity Division. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2006, nr. 28(5), [žiūrėta 2009-01-23], p. 297-299. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>
- 2) CARBONI, Anna. Design Validity And Infringement: Fell The Difference. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2008, nr. 30(3), [žiūrėta 2009-03-12], p. 111-117. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>
- 3) DAVIDSON, Justin. People's Republic Of China: Design Right – Infringement - Comparison- On With Italian Judgment. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2008, nr. 30(12), [žiūrėta 2009-02-23], p. N91-92. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>
- 4) DINWOOD, Graeme. Federalized Functionalism: The Future Of Design Protection In The European Union. In *American Intellectual Property Law Association Quarterly Journal* [interaktyvus]. 1996, nr. 2 [žiūrėta 2009-03-02], p. 631. Prieiga per internetą: <http://works.bepress.com/graeme_dinwoodie/20/ >
- 5) FITZGERALD, John. 'Innocent infringement' and the Community unregistered design right: the position in the UK and Ireland. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2008, nr. 4 [žiūrėta 2009-02-13], p. 236-245. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.
- 6) GERLACH, Leopold; HUNFELD, Mareike; DIEFENBACH, Juliane. *Design Quarterly*, [interaktyvus], 2008 lapkritis, [žiūrėta 2009-03-20]. Prieiga per internetą: <http://www.lovells.com/NR/rdonlyres/31F8BABE-93AC-40A7-BB71-1A1CFD14755F/0/Design_Quarterly_IV_2008.pdf>
- 7) Green Paper on the Legal Protection of Industrial Design. Working document of the services of the Commission. III/F/5131/91-EN, June 1991.[Interaktyvus], [žiūrėta 2009-02-16], p. 8. Prieiga per internetą: <http://aei.pitt.edu/1785/01/design_gp_1.pdf/>
- 8) HARTWIG, Henning. *Designs move towards more reliability* [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.managingip.com/Article.aspx?ArticleID=1321343>>

- 9) HEADDON, Toby. Community Design Right Infringement: An Emerging Consensus Or a Different Overall Impression. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2007, nr. 29(8), [žiūrėta 2009-02-23], p. 336-339. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.
- 10) HUNFELD, Mareike. Chinese pre-publication precludes European Community unregistered design right. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2007, nr. 7, [žiūrėta 2009-03-20], p. 441-443. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>
- 11) KUR, Annette. *Industrial Design protection in Europe – Directive and Community Design*. [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-03]. Prieiga per internetą: <www.atrip.org/upload/files/activities/tokyo2003/s05-Kur_art.doc>
- 12) KUR, Annette. *No Logo!?* [interaktyvus]. 2004, [žiūrėta 2009-02-11]. Prieiga per internetą: <<http://beck-online.beck.de>>
- 13) LADAS & PARRY. *European Union (EU) - Novelty & Individual Character Requirements for European Designs*, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-29]. Prieiga per internetą: <<http://www.ladas.com/BULLETINS/2006/20060500/EUDesigns.shtml>>
- 14) MASSA, Charles-Henry; STROWEL, Alain. Community Design: Cinderella Revamped. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2003, nr. 25(2), [žiūrėta 2009-03-02], p. 68-78. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.
- 15) MIZARAS, Vytautas. *11 tema. Pramoninio dizaino teisinė apsauga*. [Interaktyvus]. 2005, [žiūrėta 2009-03-10], p. 2. Prieiga per internetą: <http://www.tf.vu.lt/filai/11tema_Dizainoteisineapsauga.pdf>
- 16) PERIS, Izquierdo. OHIM Practice In The Field Of Invalidity Of Registered Community Designs. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2008, nr. 30(2), [žiūrėta 2009-01-23], p. 56-65. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>
- 17) PERIS, Izquierdo. Enforcement of Community Designs by Alicante courts: a promising start. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2006, [žiūrėta 2009-03-21]. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>.
- 18) PERIS, Izquierdo. Registered Community Design: First Two-Year Balance From An Insider's Perspective. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2006, nr. 28(3), [žiūrėta 2009-02-16], p. 146-158. Prieiga per internetą: <<http://international.westlaw.com>>
- 19) PLAISTOWE, Richard; HERITAGE, Mark. Europe Versus The World: Does Unregistered Community Design Right Only Project Designs First Made Available In

- Europe. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2007, nr. 29(5), [žiūrėta 2009-03-20], p. 187-190. Prieiga per internetą: <http://international.westlaw.com>
- 20) SAEZ, Victor. The Unregistered Community Design. In *European Intellectual Property Review*, [interaktyvus]. 2002, nr. 24(12), [žiūrėta 2009-03-20], p. 585-590. Prieiga per internetą: <http://international.westlaw.com>
- 21) SMYTH, Darren. Community registered design invalidated by prior registered trade mark. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2006, nr. 8, [žiūrėta 2009-04-04], p. 509-510. Prieiga per internetą: <http://international.westlaw.com>.
- 22) STONE, David. Some clarity, some confusion: 12 P&G v Reckitt Benckiser decisions help explain registered Community designs. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2008, nr. 3, [žiūrėta 2009-02-16], p. 376-385. Prieiga per internetą: <http://international.westlaw.com>.
- 23) STONE, David. Handbags at dawn: RCD trumps Jimmy Choo copycat. In *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [interaktyvus]. 2008, [žiūrėta 2009-02-11]. Prieiga per internetą: <http://international.westlaw.com>.
- 24) STONE, David, *et al.* *A Review of the First 400 Decisions on the Validity of Registered Community Designs*, 3rd ed, [interaktyvus]. 2009, [žiūrėta 2009-03-02], p. 7. Prieiga per internetą: <http://www.marques.org/Teams/TeamDownload.asp?FileID=96> >
- 25) USHIKI, Riichi. *Legal Protection of Industrial Designs* [interaktyvus]. 2001, [žiūrėta 2009-03-01], p. 2. Prieiga per internetą: < www.ircc.iitb.ac.in >.
- 26) WATSON, Robert; CARTER, Stephen. Unregistered Community Designs. In *Copyright World*, [interaktyvus]. 2006, nr. 160, [žiūrėta 2009-03-20]. Prieiga per internetą: <http://www.mewburn.com/downloads/unregistered.pdf> >
- 27) WILKINSON, David. Case Closed: Functional Designs Protected By Design Right. In *European Intellectual Property Review* [interaktyvus]. 2007, nr. 29(3), [žiūrėta 2009-03-31], p. 118-122. Prieiga per internetą: <http://international.westlaw.com>
- 28) ŽIBŪDIENĖ, Irida. Naujumas ir individualios savybės – dizaino teisinės apsaugos sąlygos (kai kurie teoriniai ir praktiniai aspektai). In *Jurisprudencija*. 2005, nr. 67(59). [Žiūrėta 2009-03-10], p. 110-119.

Interneto tinklalapiai:

- 1) Japan Patent Office. *History of Industrial Property Rights* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-01]. Prieiga per internetą: http://www.jpo.go.jp/cgi/linke.cgi?url=/seido_e/rekishie/rekisie.htm
- 2) OHIM. *International enforcement of RCDs: the Procter and Gamble saga*, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-11]. Prieiga per internetą: <http://www.oami.europa.eu/en/office/newsletter/07011.htm#CD3>
- 3) Trademark Application Process, [interaktyvus], [žiūrėta 2009-03-19]. Prieiga per internetą: <http://www.lexarian.com/Practice-area/Trade-proces.shtml>
- 4) OHIM. *Disclosure in China blocks Unregistered Community Design*, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-20]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/en/office/newsletter/08012.htm#CD1>
- 5) OHIM. *Raising the bar for design protection*, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-24]. Prieiga per internetą: <http://oami.europa.eu/en/office/newsletter/08006.htm#CD1>

SANTRAUKA

2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamentas dėl Bendrijos dizainų (EB) Nr. 6/2002 įvedė naują teisinį instrumentą – Bendrijos dizainą. Prieš tai esminiai dizaino teisės aspektai buvo suvienodinti 1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl teisinės dizaino apsaugos 98/71/EB. Šie teisės aktai numato du Bendrijos dizainui keliamus reikalavimus: naujumą bei individualias savybes. Abu kriterijai nėra vienareikšmiai, jų taikymas *inter alia* reikalauja atskleisti ir kitas Reglamente nedetalizuotas teises sąvokas: informuoto vartotojo, dizainerio laisvės, bendro išpūdžio. Neaiškūs kriterijai lemia nevienodą tiek Vidaus rinkos harmonizavimo tarnybos, tiek EB teismų praktiką, kas savo ruožtu sąlygoja skirtingą dizaino apsaugos lygį Europos Sąjungos mastu. Šiai problemai išspręsti reikia nagrinėti tiek Tarnybos, tiek teismų praktiką ir nustatyti, kokių kriterijų aiškinimas skiriasi ar sutampa, bei kaip tokios sampratos atrodo doktrinos kontekste.

Magistro darbe nagrinėjami dažniausiai pasitaikantys Bendrijos dizaino pripažinimo negaliojančiu pagrindai. Toks pasirinkimas nulemtas aplinkybės, kad negaliojimo pagrindai apibrėžia Bendrijos dizaino galiojimo ribas, nes Tarnyba atlieka tik formaliųjų reikalavimų (atitikimo dizaino apibrėžimui bei viešajai tvarkai ir geri moralei) ekspertizę. Pateikiami svarbiausi Tarnybos bei Bendrijos dizaino teismų sprendimai, susiję su aukščiau minėtų kriterijų vertinimu bei taikymu, komentuojamos juose išreikštos pozicijos bei nurodoma, kokia turėtų būti tikrojo vieno ar kito kriterijaus samprata.

SUMMARY

Council Regulation (EC) No 6/2002 of 12 December 2001 on Community designs introduced a new legal instrument – the Community design. Before that, the essential legal aspects of design law were harmonized by Directive 98/71/EC of the European Parliament and of the Council of 13 October 1998 on the legal protection of designs. Regulation provides protection for design which meets two conditions: novelty and individual character. Both criteria are ambiguous in their application, among other things it is required to disclose other legal concepts which are not elaborated by Regulation: the informed user, the designer's freedom, the overall impression. Due to vague criterions the differences between the Office of Harmonization for the Internal Market and the Community courts' case law emerges, which in turn determines the unequal levels of protection of Community design throughout the European Union. This problem requires evaluation of both the Office and the courts' case law in order to determine what requirements are treated different or the same, and moreover, how such concepts appear in context of the doctrine.

Master thesis deal with the most common grounds for invalidity of the Community design. This choice is determined by the circumstance, that grounds for invalidity define the limits of validity of the design because the Office only carries out only the examination of formal requirements (compliance with the definition of design and public order and good morals). The most important decisions of Office and the Community design courts relating to the above-mentioned criteria for the assessment and application are provided, positions in these cases are commented and it is also indicated what should be the real concept of one or the other criterion.